

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 18 och 21 juni.

2 § Anmälan om kompletteringsval till utskott

Talmannen meddelade att Centerpartiets riksdagsgrupp på grund av uppkomna vakanser anmält Christer Eriksson som ledamot i skatteutskottet och som suppleant i finansutskottet.

Talmannen förklarade vald till

ledamot i skatteutskottet

Christer Eriksson (c)

suppleant i finansutskottet

Christer Eriksson (c)

3 § Meddelande om skriftliga frågor under sommaruppehållet

Talmannen meddelade att skriftliga frågor som lämnats in från och med *torsdagen den 24 juni kl. 10.00* till och med *fredagen den 24 september* skulle besvaras av statsråd inom fjorton dagar efter det att frågan framställts.

4 § Svar på interpellation 2009/10:470 om utveckling av skolans resultat

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Marie Granlund har frågat mig om de åtgärder regeringen har vidtagit har givit någon form av resultat under regeringsperioden vad gäller utvecklingen av skolans resultat och om jag avser att agera framöver.

Herr talman! Det är väl känt att skolpolitiken har långa ledtider. I sin interpellation talar Marie Granlund om svenska 20-åringars utbildnings-

nivå. Statistiken är från 2009. De som då var 20 år gick i grundskolan 1996–2005 och i gymnasiet, om de gick direkt, 2005–2008. Av tolv års skoltid gick de maximalt ett och ett halvt år med den nya regeringen.

Under tio års tid, 2000–2009, har andelen 20-åringar med slutbetyg från gymnasiet varierat mellan 70 och 73 procent, och endast cirka två av tre 20-åringar har haft grundläggande högskolebehörighet. Statistiken gäller elever som började i Socialdemokraternas gymnasieskola under deras regeringstid 1996–2005, och siffrorna visar att svensk skolpolitik måste förändras.

Regeringen har beslutat om en mängd större reformer på skolområdet i syfte att främja elevernas kunskapsutveckling. Inom grundskolan och motsvarande skolformer pågår till exempel en satsning för att stärka de yngsta elevernas kunskaper i att läsa, skriva och räkna och ett arbete med att utarbeta tydligare kursplaner i alla ämnen. Genom dessa förändringar anser regeringen att måldokumentet för grundskolan och motsvarande skolformer kan bli ett tydligare verktyg och stöd för lärarna i såväl planeringen av undervisningen som uppföljningen och utvärderingen av elevernas kunskapsutveckling. Målet är att alla elever ska ges en verklig möjlighet att uppnå grundskolans mål. Detta är nödvändigt även för att förbättra resultaten i gymnasiet.

Regeringens gymnasiereform syftar till att fler elever ska få lämna gymnasiet med en examen med godkända resultat. Reformen innebär också att det blir tydligare behörighetskrav, så att eleverna har de förkunskaper som behövs för att klara gymnasiet. Därmed höjs också kvaliteten på gymnasieutbildningen. Alliansens reformer kommer att börja tillämpas läsåret 2011/12 och dessförinnan föregås av en omfattande informationsinsats till huvudmän och personal.

De studerande ska vara väl förberedda för studier på nästa utbildningsnivå. Detta måste avspeglas i behörighetskraven. Det gäller såväl behörighetskraven till gymnasiet som kraven för grundläggande behörighet till högskoleutbildning. Även behörighetskraven till högskolan har skärpts för att eleverna ska vara bättre förberedda för sina högskolestudier. Nya skärpta regler gäller från och med antagningen till höstterminen 2010. Från 2014 tillämpas de nya kraven på gymnasieexamen. Detta kan temporärt komma att innebära att andelen elever som är behöriga till högre studier sjunker. Men det ökar kvaliteten och förutsättningarna för studenterna att också klara studierna bättre.

Lärarnas utbildning och kompetens är några av de viktigaste faktorerna för elevernas resultat. Därför har regeringen satsat på lärarfortbildning som en del i det så kallade Lärarlyftet där behöriga lärare har givits möjlighet att fördjupa och bredda sina kunskaper. Vidare görs grundläggande förändringar av den svenska lärarutbildningen för att ge en tydligare struktur och högre kvalitet och för att man därmed bättre ska kunna leva upp till skolväsendets behov. De nya lärar- och förskollärarytbildningarna startar hösten 2011.

Avslutningsvis, herr talman, menar jag att dessa reformer som regeringen har vidtagit – jag har nämnt några och det finns fler – kommer att leda till en positiv utveckling av den svenska skolans resultat.

Anf. 2 MARIE GRANLUND (s):

Herr talman! Jag tackar utbildningsministern för svaret även om det inte var något svar på min fråga.

Vi går efter sommaren in i en intensiv valrörelse. Många av oss minns valrörelsen 2006 och Jan Björklund som både då och sedan har utmålats svensk skola som om den skulle vara i moras. Han har gett en svart bild av svensk skola. Man kan undra varför.

Kritiken riktades framför allt mot eleverna. Svenska elever utmålades som de bråkigaste i världen. De visar få tecken på kreativitet, utom möjligtvis när det gäller att göra taktikval för att minska den egna arbetsbördan, menade man. På det sättet skulle de också lära sig mindre. Folkpartiet hade under förra valrörelsen valaffischer med mopeder som körde omkring i klassrummen. Det skulle visa på hur flummig den svenska skolan var.

Nu är det ett par månader före valet. Då är det väl också rimligt att följa upp vad regeringen verkligen har åstadkommit. Jan Björklund har tidigare uttalat sig om att det var enkelt att ta fram en skollag. Den kom det absolut sista datum som man fick lämna propositioner till riksdagen.

Det allvarliga är att elevernas resultat inte har blivit bättre. Någonstans måste man väl ändå ta ansvar för de fyra år som har gått. Skolverket konstaterar på en rad områden att det finns få konkreta resultat som går i positiv riktning. Drygt en av tio elever når inte behörighet till gymnasiet i dag. Sedan valet har andelen behöriga sjunkit hela tiden. Detta är en oerhört allvarlig och viktig trend.

Både andelen 20-åringar som har fullföljt gymnasiet och andelen 20-åringar med behörighet till högskolan ökade mellan 2002 och 2006. Sedan valet har ingen utveckling skett alls. Dessa faktorer handlar om hur stor andel av eleverna som når tillräckliga resultat för att gå vidare till nästa utbildningsnivå. Detta är relevanta och prioriterade mål; det har vi socialdemokrater och faktiskt också regeringen uttryckt.

Då är det ganska besvärande att regeringen inte har uppfyllt detta. Om man har suttit i fyra år och inte har lyckats vända någon trend borde det leda till viss eftertanke. Därför skulle jag återigen vilja ställa frågan till utbildningsministern. Utbildningsministern säger ju själv att det är mycket som har hänt och att det är mycket som är på gång. Vore det då inte rimligt att någon av de åtgärder som regeringen har vidtagit – om så bara det faktum att vi har en så enormt kraftfull utbildningsminister – skulle ge en indikation på att någonting hände med resultaten? Vi tycker ju alla att resultaten måste bli mycket bättre.

Min fråga, som jag inte tycker att utbildningsministern svarade på, är alltså: Vore det inte rimligt att någon kurva ändå pekade åt rätt håll?

Anf. 3 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Det är en lång rad kurvor som pekar åt rätt håll i svenskt utbildningsväsen. Men slutresultaten när eleverna är 16 eller 19 år kommer att dröja. Det har jag sagt från början. Jag är övertygad om att de reformer vi nu gör kommer att vända utvecklingen. Men jag är inte säker på att det kommer att bli mätbart ens under en ytterligare fyraårsperiod. Det tar så lång tid.

En ny lärarutbildning sjösätts nu. Ni har röstat emot den, så om ni skulle vinna valet genomförs den inte alls. Men om vi vinner valet och

den genomförs kommer den alltså att sjösättas, men det är klart att det tar lång tid innan den ger effekt. Det tar tid innan de stora förändringarna ger effekt. Det viktiga är i vilken färdriktning man går. De förändringar vi nu genomför beror på de misslyckade resultat som den tidigare skolpolitiken ledde till.

Jag ser att den före skolministern Ibrahim Baylan också sitter i salen. Han var skolminister i två år. Det är inte så att de sjunkande resultaten under socialdemokratins senaste tolv år vid makten nödvändigtvis beror på åtgärder som vidtogs då.

Det är min bedömning att det faktum att resultaten har sjunkit under väldigt lång tid beror på missgrepp som gjordes långt tidigare. Det var på 70-talet och 80-talet som många av de reformer infördes som är orsaken till dagens misslyckande. Det var kommunaliseringen av skolan 1990. Det var lärarutbildningsreformen 1985. Det var avskaffandet av betygen i låg- och mellanstadiet. Man sköt upp det till årskurs 8. Det skedde 1980, och där var riksdagen i princip enig. Det var alla partier överens om. Det är beslut som fattades långt tillbaka i tiden som är orsaken till de sjunkande resultaten.

Eftersom Marie Granlund hänvisar till Skolverket kan Marie Granlund också läsa den väldigt stora undersökning som Skolverket gjorde 2005 och redovisade till den tidigare regeringen. Där gör de en analys av varför resultaten i svensk skola sjunker. De pekar just på de stora strukturreformer som infördes för 20 år sedan. Det är de som leder till dagens låga resultat, för det tar så lång tid. Det är bra att det tar lång tid när det går nedåt, men det är trist att det tar lång tid när man vill att det ska gå uppåt.

Men att det tar lång tid är ingen ursäkt för att vara sen med att genomföra reformer. Nu genomför vi ett antal reformer. Den förra regeringen gjorde i princip ingenting på tolv år. Nu genomför vi ett antal reformer. Det kommer att ta tid, men de kommer så småningom att lyfta resultaten i den svenska skolan.

Anf. 4 MARIE GRANLUND (s):

Herr talman! Det är intressant att Jan Björklund säger att han inte tar något ansvar alls för de här fyra åren utan att allting handlar om vad som hände på 70- eller 80-talet. Jag tycker att det är dags att börja ta ansvar. Det är faktiskt du som är med och regerar.

Jag tycker också att det är intressant att utbildningsministern nämner 70-talet. Det är väl den enda gången som ni har innehaft statsministerposten och också, om jag kommer ihåg det rätt, skolministerposten. Många av de saker som skolan arbetar efter i dag var det en moderatledd regering som tog fram, till exempel läroplaner och annat.

Jag tycker att det är lite tråkigt att man skyller på andra i stället för att ta eget ansvar.

Det vi ser nu i svensk skola är någonting som ska diskuteras i en kommande interpellationsdebatt, nämligen att lärartätheten minskar, att lärare avskedas på löpande band och att resultaten inte går upp. Andelen behöriga sjunker faktiskt. Jag tycker att det är väldigt allvarligt.

Utbildningsministern pratar om en ny lärarutbildning. Det må så vara, men vad innebär den nya lärarutbildningen och vad är anledningen till att vi har yrkat avslag på det förslaget? Jo, vi tycker att även de små barnen

har rätt till mattespecialister, svenskspecialister och specialister i engelska. Det är så vi ökar läskunnigheten och kunskaperna i matematik, inte genom att införa en modell som möjligtvis kunde fungera på 50-talet men som inte gör det 2010, 2011 eller 2012.

En ny gymnasieskola ska sjasättas. Där sänker man för första gången någonsin de teoretiska kunskapskraven för hälften av ungdomarna som går där. Jag tycker inte att det är att höja kunskapsnivån och ha ambitionen att höja resultaten i svensk skola.

Utbildningsministern har under fyra år pratat om den svenska flumskolan som han påstår att Socialdemokraterna har stått bakom. Då måste han väl inbegripa tidigare statsministrar från Folkpartiet och en del moderater också.

Det är viktigt att ta det här på allvar. Det finns inga enkla lösningar på svåra problem. Det här kräver självfallet gedigna åtgärder. Man måste också vidta åtgärder varenda dag. Man kan inte säga att man struntar i alla de ungdomar som i dag går i gymnasieskolan och att man ska satsa på en läsa-skriva-räkna-garanti för de minsta barnen. Jag tycker att det är jättebra med en läsa-skriva-räkna-garanti för de minsta barnen, men vi har ungdomar som i dag går i gymnasieskolan. De har rätt att få stöd och hjälp för att kunna klara sig.

I arbetslöshetens spår ser vi att de som har absolut svårast att klara sig är de som inte har en fullständig gymnasieexamen. Dem struntar utbildningsministern i. Han säger att vi ska börja med sex- eller sjuåringar som börjar i skolan. Det är jättebra, men det finns väldigt många elever som missar sina möjligheter under tiden för att man inte sätter in förstärkningar och för att deras lärare nu avskedas för att det är viktigare att sänka skatterna för höginkomsttagarna.

Jag tycker att det är anmärkningsvärt att statsrådet inte kan peka på en enda kurva som har blivit förbättrad under fyra år. Det är faktiskt väldigt anmärkningsvärt.

Anf. 5 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Jag vill till protokollet notera det Marie Granlund sade. Hon sade att lärartätheten är lägre i dag än under den förra regeringen. Jag skulle vilja att Marie Granlund i nästa inlägg belägger det med statistik. Jag har här SCB:s och Skolverkets statistik, och den visar att lärartätheten i dag är högre än vad den var under den förra mandatperioden. Marie Granlund är välkommen att i nästa inlägg berätta vad hon stöder sitt påstående på.

Marie Granlund säger att gedigna åtgärder bör vidtas. Det är ju det vi gör. Vi lägger om hela den svenska utbildningspolitiken. Det är inget styrsystem som nu inte förändras.

De senaste två åren har riksdagen fattat rader av stora, genomgripande beslut. Det gäller till exempel en ny skollag, direktiv för nya läroplaner som nu jobbas fram, ett nytt betygssystem, en ny lärarutbildning och nya behörighetskrav. Det är en lång rad reformer som nu genomförs.

Det enda Marie Granlund gör är att yrka avslag på dem, och om hon är för dem lite grann säger hon: Okej, det här kanske är rätt riktning, men vi gör hälften.

De gedigna åtgärder som Marie Granlund vill vidta är ju en bråkdel av det vi gör. Resten säger hon nej till, och hon har inga egna alternativ. I

tolv år satt ni vid makten, och ingenting hände. Resultaten bara fortsatte utför. Det är nu vi tar ansvar för utbildningspolitiken. Marie Granlund säger att jag ska ta ansvar för utbildningspolitiken. Att hålla på med nya skolreformer är nästan det enda jag gör från det jag vaknar till det jag somnar.

Jag lovar att om något år – om vi nu sitter kvar – kommer man att vara helt sönderstressad ute i Sveriges skolor av alla reformer som nu kommer och som ska genomföras. Det kommer att komma kritik mot att det är för mycket som sker. Men vi vidtar alla dessa åtgärder därför att den tidigare utbildningspolitiken var misslyckad.

Jag håller med om att många ungdomar i tonåren slås ut ur Socialdemokraternas gymnasium. Det är bedrövligt att det är så. Vi lägger om gymnasiet, och för den gruppen ungdomar som kanske har det allra svårast med teoretiska studier har vi redan startat lärlingsutbildningar. Nu går det 8 000 lärlingar i lärlingsutbildning, och det kommer förmodligen att vara över 10 000 till hösten.

Då säger Marie Granlund: Det vill vi också ha. Men ni säger också att de ska tvingas bli högskolebehöriga. Följden av det kommer att bli att många av dem hoppar av. Jag har mött massor av dessa lärlingar under mina besök. De säger att skulle de behöva läsa in teoretisk högskolebehörighet skulle många av dem inte fullfölja, och det säger deras lärare också. Utslagningen skulle öka. Vad är det för fel på yrkesutbildningar? Ni kallar er för arbetarparti, men ni föraktar yrkesutbildningar, Marie Granlund.

Låt mig gå tillbaka till den första frågan. Vad stöder du dig på när du säger att lärartätheten är lägre i dag än när ni styrde?

Anf. 6 MARIE GRANLUND (s):

Herr talman! Jag tror att kvalitet är bättre än kvantitet också när det gäller utbildningspolitik. Jan Björklund har inte med ett enda ord kunnat redogöra för en enda kurva eller ett enda resultat som har blivit bättre under de här fyra åren. Det tycker jag är djupt anmärkningsvärt när man både i förra valrörelsen och under den här mandatperioden går så till storms och utmålar att det var en quick fix. Han säger att sossarna har varit så otroligt dåliga och att allting var flumskolans fel. Inte en enda kurva och inte ett enda resultat har blivit bättre på de här fyra åren.

I stället använder Jan Björklund tiden till att säga att vi inte skulle stå för yrkesutbildningar. Det var ju vi som startade den kvalificerade yrkesutbildningen. Det var vi som ville att det skulle införas en yrkeshögskola. Sveriges ungdomar hade haft tillgång till en ny, modern lärlingsutbildning redan 2007 om inte Jan Björklund vid det tillfället hade valt att riva upp allt. Sedan lämnade han en liknande proposition med det stora undantaget att hälften av ungdomarna ska stängas ute från tillräckligt med teoretiska kunskaper. Jag kan inte förstå att det ska vara så viktigt att stänga ute hälften av ungdomarna.

92,8 procent av eleverna på byggprogrammet nådde allmän behörighet 2009 jämfört med 91,8 på naturprogrammet. Varför är det då så viktigt att försämrar? Det handlar inte om att man ska gå på högskolan, men man ska ha tillräckligt med kunskaper med sig och kunna göra nya val.

Jag har tio sekunder kvar att tala, och jag vill återigen poängtera att jag hoppas att Jan Björklund berättar hur resultaten har förbättrats under de här fyra åren.

Prot. 2009/10:144
28 juni

*Svar på
interpellationer*

Anf. 7 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Jag konstaterar att Marie Granlund kastar ur sig en rad påståenden, och när jag ber henne belägga något tiger hon.

Lärartätheten är högre i dag än 2006, den är högre i dag än 2005, den är högre i dag än 2004 och den är högre i dag än 2003. Under det läsår som precis har avslutats var lärartätheten i svensk skola högre än något av åren under den senaste socialdemokratiska mandatperioden.

Jag har hört Marie Granlund svartmåla skolan ett antal gånger nu. Det är högre lärartäthet i dag, Marie Granlund. Försök inte med den bluffen under valrörelsen, för den håller inte om du inte har någon annan siffra än dem från SCB och Skolverket som du stöder dig på!

Ja, Marie Granlund, drygt 90 procent av eleverna har högskolebehörighet av dem som fullföljer vissa av yrkesprogrammen. Problemet är att väldigt många ungdomar hoppar av. När Marie Granlund säger att 92 procent når högskolebehörighet menar hon 92 procent av dem som över huvud taget *får* ett slutbetyg. Problemet är att väldigt många hoppar av på vägen dit. De som har det allra svårast i skolan får aldrig slutbetyg, för de har inte orkat med och har lämnat skolan innan de kan få något sådant.

Ungefär en tredjedel av eleverna i varje årskull i det svenska gymnasiet är dropouts. Antingen blir de inte högskolebehöriga eller så hoppar de av. De når inte det höga mål som Marie Granlund och hennes parti har satt upp om att alla ska bli högskolebehöriga i Sverige. En tredjedel! Var tredje ungdom slås ut i er gymnasieskola, och ert svar är: Riv upp den borgerliga reformen och gå tillbaka till denna skola som skapar sådan utslagning!

Det är ert svar, och vi säger: Det är inget fel på att lära sig ett yrke. Det är inget fel på att vara lärling. Det ger ungdomarna nya möjligheter, Marie Granlund.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellation 2009/10:483 om vårdnadsbidraget och det svenska språket

Anf. 8 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Ibrahim Baylan har frågat mig om jag var medveten om konsekvenserna av införandet av det så kallade vårdnadsbidraget och vilka åtgärder jag avser att vidta för att fler barn i invandrartäta områden ska få gå i förskolan. Dessutom har Ibrahim Baylan frågat vilka åtgärder jag avser att vidta för att de barn som nu inte lär sig det svenska språket ordentligt ändå ska klara av skolan.

Syftet med vårdnadsbidraget är att möta barnfamiljernas behov. Det är en reform med ett tydligt barn- och valfrihetsperspektiv. Vårdnadsbidraget ger föräldrar möjlighet att tillbringa mer tid med sina barn och kan innebära en mjukare övergång mellan ledighet med föräldrapenning och

barnets start i förskolan. Vårdnadsbidraget kan lämnas längst till dess att barnet fyller tre år.

Utgångspunkten är att barnomsorg ska organiseras utifrån barnets bästa – inte utifrån förskolans, kommunens eller olika myndigheters behov och önskemål. Barn är olika och behöver olika former av omsorg, i synnerhet när de är små. Utrymmet för flexibilitet och valfrihet bör vara detsamma för alla familjer, oavsett nationalitet och bakgrund.

I Sverige har vi valt ett system där varken riksdag eller regering detaljstyr kommunernas verksamhet. Det är kommunerna som har huvudansvaret för resurser, prioritering och planering av sin verksamhet.

Förskolan har dock byggts ut snabbt, och utbyggnaden fortsätter. Hösten 2009 gick 82 procent av alla ett- till femåringar i förskola. För tio år sedan var andelen 64 procent. Sammantaget går 86 procent av alla ett- till femåringar i någon form av förskoleverksamhet. På regeringens initiativ har kommunerna en skyldighet att, från och med den 1 juli i år, utöka den allmänna förskolan till att gälla alla barn redan från tre års ålder. Därmed får fler barn tillgång till en avgiftsfri förskola, vilket förstås även gäller de invandrartäta områden som interpellanten frågar om.

Förskolans kvalitet är central och den hotas inte av vårdnadsbidraget. Regeringen genomför viktiga reformer för kvaliteten i förskolan – reformer som den förra regeringen inte lyckades genomföra. Förskolan blir nu, i förslaget till ny skollag, en egen skolform. Förskollärarna kommer att få ett utökat ansvar för det pedagogiska arbetet. Vi utvecklar läroplanen för att stärka förskolans pedagogiska uppdrag. Vi lägger om förskolläraryrket för att stärka kvaliteten i yrket. För närvarande remitteras också ett förslag om att införa yrkeslegitimation för förskollärare för att ytterligare stärka kvaliteten i själva yrkesutövningen. Vi har också tagit initiativ till det vi kallar Förskolelyftet, vilket är en stor fortbildningssatsning för förskolepersonal.

Den viktigaste insatsen för elever som har svårt med svenskan är en generell kvalitetshöjning i skolan. Elever med de svagaste förutsättningarna är också de som drabbas mest av dålig kvalitet i undervisningen och bristande studiero.

Fler elever kan nå skolans mål med tydliga krav, kontinuerlig uppföljning av elevernas kunskaper och en bra kommunikation med föräldrarna. Dessutom har regeringen tagit initiativ till flera satsningar för att de elever som behöver särskilt stöd verkligen ska få det. Vi har till exempel infört en ny lärarutbildning som kommer att starta 2011 och återinfört speciallärarutbildningen. Med den nya skollagen får föräldrar och elever rätt att överklaga åtgärdsprogram, och vi har infört ett särskilt statsbidrag för att stärka arbetet med basfärdigheterna läsa, skriva och räkna.

En annan viktig faktor för språkutveckling och integration av barn med utländsk bakgrund är föräldrarnas språkkunskaper och integration, som i sin tur påverkas av möjligheten till arbete och egen försörjning. Regeringens mest prioriterade fråga är att sätta fokus på jobben, och syftet med regeringens åtgärder på det integrations- och arbetsmarknadspolitiska området är att bidra till ökad integration för såväl barn som föräldrar med utländsk bakgrund.

Herr talman! Tack, utbildningsministern, för svaret även om det inte var svar på de frågor jag hade ställt!

Herr talman! Sverige är i dag ett mångkulturellt samhälle. Det är ett samhälle med lite drygt nio miljoner invånare och ett samhälle där folk har sin bakgrund i detta land eller i någon av 100–150 andra nationer. Det är ett land som, skulle jag vilja påstå, har blivit rikare och bättre av den mångfald som vi ser i vårt samhälle. Men en grundförutsättning för att ett sådant samhälle ska fungera på ett bra sätt är naturligtvis att vi kan kommunicera med varandra. Där är det svenska språket nyckeln. Det svenska språket är vårt gemensamma verktyg för kommunikation och för vår möjlighet att hitta arbete, kunna samsas och kunna förstå varandra. Det svenska språket är naturligtvis också en nyckel när det handlar om att kunna tillgodogöra sig den utbildning som i dag finns tillgänglig för alla i förskolan, grundskolan och gymnasieskolan. Jag kan också säga att jag är oerhört stolt över att vi har en högskola och universitetsvärld som är öppen för alla.

Jag tror att de allra flesta, också utbildningsministern, kan hålla med om detta att svenska språket är en nyckel om vi fortsatt ska kunna utveckla vårt gemensamma land, vårt samhälle, så att det blir ännu bättre och mer konkurrenskraftigt och framför allt så att vi kan se till att mänskliga oavsett bakgrund kan bygga sig ett gott liv och känna en stor frihet att bygga just detta goda liv.

Jag tror att väldigt många, kanske framför allt vi som har invandrat till Sverige, kan vittna om att när detta inte finns på plats och man inte behärskar svenska språket är det oerhört svårt. Det är oerhört svårt att känna sig som en del av samhället. Det är oerhört svårt att kunna tillgodogöra sig utbildning oavsett om det är i grundskolan, gymnasieskolan eller någon annanstans. Det är också oerhört svårt att kunna få jobb och hitta en egen försörjning och därmed ta del av den frihet som det innebär.

Därför, herr talman, är det oerhört förvånande att den här regeringen inför ett bidrag som i praktiken visar sig leda till att framför allt barn från invandrartäta förorter och från familjer med invandrabakgrund inte får gå i förskolan de första åren.

All forskning visar, och jag tror att även våra personliga erfarenheter är sådana, att det sker mycket med barnets språk just de år som vårdnadsbidraget gäller. Mellan ett och tre års ålder händer oerhört mycket med barnets språkutveckling. Mycket av språkkunskaper, språkkänsla med mera grundläggs då.

Jag har därför ställt ett antal frågor till utbildningsministern. Den första gällde om han såg konsekvenserna av det som nu beskrivs i medierna där barn, inte minst på Järvafältet, dras ur förskolan så att förskolor måste stänga för att barnen stannar hemma. Det är fråga om hem där man kan anta att det inte sker så oerhört mycket vad gäller svenska språket.

Eftersom jag inte fick svar på mina frågor i interpellationssvaret ställer jag dem igen: Tycker utbildningsministern att det är bra? Såg ni att detta kunde bli konsekvensen av införandet av vårdnadsbidraget? Det andra jag vill fråga är: Om ni såg konsekvenserna, har ni i så fall en plan för att möta det faktum att vi har barn i detta land som är födda här, som inte känner till något annat land men som riskerar att få börja i den svenska grundskolan utan tillräckliga kunskaper i svenska språket? För-

står utbildningsministern att det är en utmaning? Om svaret är ja undrar jag vilka åtgärder utbildningsministern i så fall avser att vidta för att dessa barn inte ska drabbas av den nackdelen, med allt vad det innebär, när de börjar grundskolan.

Anf. 10 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Jag delar helt Ibrahim Baylans beskrivning av svenska språket som nyckeln till integration. Det är därför skolorna i invandratäta områden har mycket mer resurser än andra skolor. Vi ställer högre krav på dem. De får fokusera mer på svenska språket och egentligen lägga andra ämnen åt sidan enligt den nya läroplanen. Det är svenska som är det centrala i skolväsendet. Där är vi eniga. Vi kan väl också vara eniga om att Sverige oavsett regering har långt kvar när det gäller att uppnå en riktigt lyckad integration. Den integrationspolitik som i årtionden förts i Sverige har inte löst de problem som vi ser finns.

Jag tillhör inte de stora ivrarna av vårdnadsbidrag, och det vet interpellanten. Men när ni, Ibrahim Baylan, förklarar all världens problem med att de beror på vårdnadsbidraget överdriver ni. Det är en extremt liten grupp som över huvud taget använder vårdnadsbidraget, och beloppet man får är så pass litet att det inte är möjligt att leva på. Låt oss ta en schablonbild med en mamma som tidigare jobbade och hade en inkomst. Att hon skulle avstå från den inkomsten och i stället leva på vårdnadsbidraget för att barnet, som tidigare var i förskolan, ska få vara hemma, är inte möjligt. Vårdnadsbidraget är på några tusenlappar. Det är satt till en så låg nivå att det i praktiken i allt väsentligt är personer som även tidigare var hemma och inte jobbade som tar ut det. Nu får de ett vårdnadsbidrag att fylla ut plånboken med. Det är dock inte möjligt att ersätta ett arbete med vårdnadsbidraget med tanke på det låga belopp det utgör. Det tycker jag är bra, för det är inte heller avsikten med det.

Den väldiga effekt på språkundervisning som det enligt interpellanten skulle ha fått är totalt överdriven och saknar verklighetsförankring.

Vi har stora språkproblem i skolorna i våra invandratäta områden. Det hade vi även när interpellanten var skolminister, trots att det då inte fanns något vårdnadsbidrag. Problemet just nu är varken större eller mindre, utan utmaningen är ungefär lika stor. Att försöka förklara allt från språkproblem till växthuseffekten med vårdnadsbidraget är inte trovärdigt, Ibrahim Baylan.

Det finns egentligen inte heller någon statistik som visar att det mest är i våra invandratäta områden som vårdnadsbidraget utnyttjats – det är fullt möjligt att det är så – och att det skulle få den effekt som interpellanten utgår från. Vi vet inte om det är just där som barn stannar hemma i större utsträckning. Jag utesluter inte att det kan vara så, men vi vet det inte.

Vad gör vi för att uppmuntra föräldrarna till barn i dessa områden att ha barnen i förskolan? En väldigt viktig reform som vi genomfört är att vi nu har sänkt den avgiftsfria gränsen till förskolan. Tidigare, när interpellanten var ansvarig för förskolan, kunde barnen från fyra års ålder vara gratis i förskolan halva dagen, och den andra halvan betalade man en avgift för. Det har vi nu ändrat till att gälla från tre år. I den mån ekonomin spelar roll, och det gör den för många människor i detta avseende, är förskolan nu mer tillgänglig.

Under den tid jag varit ansvarig för förskolan i Sverige, sedan 2006, har andelen barn i förskolan ökat. 79 procent av barnen mellan ett och fem år gick i förskolan när Ibrahim Baylan var skolminister, och i dag är andelen 82 procent – om just denna siffra nu ska vara ett tecken på framgång. Det är alltså en större andel som i dag går i förskolan.

Vi har stora problem med integrationen, men försök inte blåsa upp det till att vårdnadsbidraget är det stora problemet med svensk integration, för så är det inte.

Anf. 11 IBRAHIM BAYLAN (s):

Herr talman! I den förra interpellationsdebatten ägnade utbildningsministern sin tid åt att beskriva att det som hänt de senaste fyra åren inte är hans ansvar utan beror på det som hände på 70- och 80-talen. Nu ägnar utbildningsministern tiden åt att beskriva hur oerhört mycket han gjort de senaste fyra åren, vilket resulterat i att antalet barn i förskolan ökat. Hur ska du ha det, Jan Björklund? Har din politik haft effekt eller inte?

I ett avseende vet vi att den haft effekt, och det gäller vårdnadsbidraget. Det är häpnadsväckande, herr talman, att utbildningsministern raljerar över något så viktigt som barnens språkutveckling, framför allt rätten till svenska språket. När jag ställer frågan om skolministern var medveten om konsekvenserna får jag svaret att det kan vara så eller också är det inte så, att han inte vet. Det är obegripligt. Vet ni inte vad ni håller på med, Jan Björklund? Ni inför ett bidrag, och det får uppenbarligen effekten – samma som i alla de länder där vårdnadsbidraget införts – att barn dras ur förskolan, och det sker huvudsakligen i de invandrartäta förorterna.

Effekten av detta kan inte bli annat, Jan Björklund, än att man förvärrar dessa barn möjligheten att gå i förskolan de första åren när språket utvecklas. Vi vet, även du, vilken black om foten det är att börja i den svenska grundskolan utan tillräckliga kunskaper i svenska språket. Allt blir mycket svårare. Till och med ett ämne som många förknippar med siffror, matematik, är näst intill omöjligt att kunna ta sig an om man inte förstår vad det frågas efter.

Jag har själv varit med om det, Jan Björklund, men jag kunde åtminstone säga att det berodde på att jag var född i ett annat land, att jag aldrig gått i skolan förrän jag som tioåring började i den svenska grundskolan. Det kan man förstå, men på vilket sätt ska man förklara att regeringen inför ett bidrag som kan leda till att barn som visserligen är födda i Sverige, som inte känner till något annat land, som kanske aldrig varit i något annat land, behöver en förberedande kurs i svenska språket när de börjar i den svenska grundskolan?

Vad är utbildningsministerns svar på det? Jo, han raljerar över att vårdnadsbidraget beskylls för att leda till växthuseffekten. Jag har inte beskyllt vårdnadsbidraget för något sådant. Raljera inte över något så viktigt, Jan Björklund! Ta frågan på allvar! Visste du att detta skulle bli konsekvensen, och vad är din plan för att möta upp det? Sanningen är att man under din tid som utbildningsminister skurit ned resurserna till dessa skolor. Under min tid som skolminister fanns det ett riktat stöd till de hundra skolor som hade de lägsta resultaten. Det fanns alldeles för många elever som inte hade behörighet till gymnasiet. Det tog ni bort. Det var en av de första åtgärder ni vidtog.

Anf. 12 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Svenska språket är helt avgörande för integrationen. Jag ägnade halva mitt första inlägg åt att säga det. Ibrahim Baylan verkar ha missat det. Svenska språket är det absolut viktigaste för integrationen. Det är viktigast för vuxna att kunna svenska för att få jobb, vilket är centralt för integrationen. För barn och ungdomar är svenska språket det viktigaste. Därom råder det ingen tvekan. Jag tror att få ledamöter av denna kammare skulle påstå någonting annat. Därför har skolan och förskolan en mycket viktig roll, i synnerhet för invandrarungdomar.

Vårtnadsbidrag, som Ibrahim Baylan nu försöker måla upp som en målkonflikt, kan man få när barnet är ett till två år gammalt. Många barn är ändå hemma på grund av föräldraförsäkring och annat. Om Ibrahim Baylan verkligen vill att alla barn ska gå i förskolan får man väl införa obligatorisk förskola i dessa åldrar. Vårtnadsbidraget gäller barn från ett till dess de fyller tre år. Därefter är förskola alternativet. Jag är helt medveten om att det i invandratäta förorter finns många tre-, fyra-, femåringar som inte heller går i förskolan trots att det inte finns något vårtnadsbidrag. Så var det även när Ibrahim Baylan var minister. Att vårtnadsbidraget skulle vara det stora problemet för integrationen i Sverige är ett helt sanslöst påstående.

Vi har utmaningar som vi måste ta tag i, men vi måste ta tag i de verkliga utmaningarna med språkkunskaperna. Nu får förskolan en bättre läroplan med tydligare mål, tydligare fokus på svenska språket, bättre förskolläraryrkesutbildning med högre krav, förskolläraryrkeslegitimation och en del riktade satsningar mot förskolan. Det är steg i den här riktningen.

Det blir också avgiftsfritt att ha treåringar i förskola, vilket det inte har varit tidigare. Det är naturligtvis ett starkt ekonomiskt incitament för föräldrar som har knapp ekonomi, vilket många i våra invandratäta områden har. Det här är centralt.

Jag tänker inte stå här och stänga pannan blodig för att försvara vårtnadsbidraget. Alla vet att det inte var min reform, inte Folkpartiets huvudprioritering. Men jag kan inte heller i ärlighetens namn säga att detta skulle vara den stora krisen i Sverige: att några har valt att stanna hemma och ta hand om barnen när de är ett till två år gamla. Skulle det vara så förfärligt?

Om Baylan nu tänker driva detta i valrörelsen kan jag lova att inte en enda vanlig människa hör av sig och är upprörd över detta. De enda som på fyra år har varit upprörda över vårtnadsbidraget är oppositionens riksdagsledamöter. De hör av sig hela tiden om detta. Jag har inte mött en enda förälder som är upprörd över vårtnadsbidraget. Ingen hör av sig. De som får vårtnadsbidrag är nöjda med det, och för dem som inte utnyttjar det är det helt okej att det finns. Men det är väldigt få som utnyttjar det. De effekter som ni säger att detta får på svensk integrationspolitik är totalt överdrivna, Ibrahim Baylan.

Anf. 13 IBRAHIM BAYLAN (s):

Herr talman! Jag tolkar Jan Björklunds svar som att han nog inte hade räknat med sådana här konsekvenser. Han avfärdar detta som ett påhittat problem. Likväl kan man läsa i medierapporteringen att det stängs förskolor i invandratäta områden, och vårtnadsbidraget pekas ut som en orsak till detta; barnen har tagits ur förskolan.

Jan Björklund borde dessutom kolla fakta. Det handlar om ett till tre år, Jan Björklund, inte bara ett och två år. Det gäller till det år då barnet fyller tre år.

Det är märkligt att regeringen inte räknat med de här konsekvenserna. De blev varnade när detta skulle införas. Lärarförbundet skrev till exempel i sitt remissvar till promemorian som var grunden för införandet av vårdnadsbidraget att erfarenheter från våra grannländer visar att kvinnor i invandratäta områden är starkt överrepresenterade bland dem som nyttjar motsvarigheten till vårdnadsbidraget. Detta kommer sannolikt att upprepas i Sverige, skrev man.

Likväl genomförde man detta. Jag är väldigt upprörd över det faktum att vi har barn som förvägras en bra ingång i svenska språket, Jan Björklund. Jag vet personligen hur oerhört tufft det är att börja svenska grundskolan utan tillräckliga kunskaper i svenska språket. Det är detta som upprör mig. Jag förstår att Jan Björklund inte upprörs över detta, för Jan Björklund förstår nog inte riktigt vad jag menar och vilken oerhört stor nackdel detta är.

Jan Björklund menar dessutom att det här är ett litet bidrag och dessutom frivilligt. Nu finns det förslag, Jan Björklund, på att detta ska göras obligatoriskt i alla kommuner och att bidraget ska fördubblas. Vad tycker du om det? Är detta vad vi har att vänta av regeringen om ni skulle få förnyat förtroende? Kommer du att gå med på ett obligatorium för landets kommuner och en fördubbling, Jan Björklund? Du är utbildningsminister och ansvarig för utbildningssystemet och ska se till att barnen får bästa möjliga utbildning. Kommer du att köpa detta?

Anf. 14 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Om det enda som gäller för barn är utbildning, Ibrahim Baylan, bör man väl ta barnen från föräldrarna och sätta dem på någon institution redan vid födseln. Men det behövs inte bara utbildning. Om nu föräldrarna vill ha tid med sina barn, är det något kriminellt?

Ibrahim Baylan säger att man förvägrar barnen utbildning när de är ett, två och tre år gamla om de är hemma med sina föräldrar. "Förvägra" är ett starkt ord. Föräldrarna får bestämma hur barnomsorgen ska organiseras för deras egna barn. Vi har sedan skolplikt från en viss ålder. Ni blåser upp detta med ord som inte går att försvara.

Om det nu är så att några fler föräldrar i Sverige har lite mer tid med sina barn när de är riktigt små på grund av den här reformen är det något jag kan leva med. Jag vet inte om det är upprörande för Baylan att de inte också denna tid är på förskolan. Men uppriktigt sagt: Då får man väl införa obligatorisk förskola, om Baylan är så upprörd över att föräldrarna har hand om sina barn.

Det finns målkonflikter här i livet. Jag erkänner detta. Om vi inte får in barnen i förskolan när de är uppe i tre- till fyraårsåldern är det klart att det är ett problem för dessa barn med språkutveckling och annat. Det är därför vi har gjort den här reformen: För treåringar är det nu gratis. Alla går inte där ändå, så det är inte bara ekonomin som styr människors beteende. En del vill ta hand om sina barn lite mer, och de måste få den möjligheten, Baylan.

Jag är inte den som är ivrigast att förespråka vårdnadsbidrag och är inte heller någon stark ivrare för alla de utbyggnader av dessa reformer

*Svar på
interpellationer*

som andra nu föreslår. Men ni överdriver konsekvenserna. Det är inte jordens undergång att några föräldrar får använda lite mer tid till sina barn och får ett visst bidrag för det.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2009/10:498 om lärartätheten i den svenska skolan

Anf. 15 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Ibrahim Baylan har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att bryta den negativa utvecklingen vad gäller lärartätheten i skolan.

Lärarna är skolans viktigaste resurs. Det krävs välutbildade och behöriga lärare om alla elever ska kunna nå de nationella målen för skolan.

Men så är det inte i dag. I många klassrum saknar lärarna utbildning för den undervisning som de faktiskt bedriver. Det ändrar regeringen på genom att ta fram förslag på skärpta behörighetsregler, en ny lärarutbildning och ett kommande legitimationssystem.

I grunden är den viktigaste förutsättningen för en bättre skola att lärare är behöriga och kompetenta för de ämnen och årskurser de undervisar i. Regeringens åtgärder stärker kvaliteten, vilket i sin tur väntas leda till att elevernas resultat förbättras.

Det är kommuner och fristående skolhuvudmän som är ansvariga för att genomföra skolverksamheten efter lokala förhållanden. I det ansvaret ingår att se till att det finns tillräckligt många lärare i skolan. Tyvärr kan vi konstatera att inte alla huvudmän uppfyller sitt ansvar. Detta är allvarligt.

När det väl är sagt ska vi komma ihåg att lärartätheten är högre nu, läsåret 2009/10, under lågkonjunktur, än den var det sista läsåret då Ibrahim Baylan var ansvarig minister, 2005/06, i högkonjunktur.

Genom en rad olika åtgärder försöker regeringen höja läraryrkets status och lärarkårens kompetens. Kommunerna har även tillförts 38 miljarder kronor under mandatperioden. Regeringens förhoppning är att kommunerna använder dessa pengar för att värna välfärdens kärna.

Anf. 16 IBRAHIM BAYLAN (s):

Herr talman! Jag tackar utbildningsministern för svaret.

Lärartätheten minskar i Sverige och har gjort det två år i rad efter en period på sex sju år då lärartätheten ökat år för år. Det som i själva verket var det sista läsåret då jag kunde sägas ha ansvar, Jan Björklund, var 2006/07. Läsåret hade börjat innan du blev skolminister och sedermera utbildningsminister. Toppen nåddes under det läsåret, 2006/07. Därefter har vi haft färre lärare i den svenska skolan varje år som Jan Björklund varit utbildningsminister. I början åts detta upp av att vi också hade färre elever i den svenska skolan. Lärartätheten kunde därmed stiga av den anledningen. Men 2008 och 2009 har också lärartätheten gått ned.

Det är anmärkningsvärt att vi har en utbildningsminister som tiger still om just detta men pratar om allt annat. Hur länge har utbildningsmi-

nistern tänkt sig acceptera att lärartätheten går ned i den svenska skolan – två år, tre år, fyra år, fem år? Oavsett alla andra saker – reformer, betygssystem med mera – måste väl ändå den stora nyckeln till resultaten i den svenska skolan, Jan Björklund, vara att vi har välutbildade lärare och att vi har tillräckligt med lärare, så att elevgrupperna inte blir alldeles för stora och så att det går att bedriva meningsfull undervisning.

Regeringen kan inte skylla på lågkonjunkturen. Visst har vi haft en lågkonjunktur. Visst har vi haft en finanskris. Men regeringen har de facto valt att göra en prioritering. Man har sänkt skatterna under motsvarande period med nästan 100 miljarder per år. Det är skattesänkningar som främst har gått till den tiondel av befolkningen som har de allra högsta inkomsterna.

En annan regering, eller till och med denna regering, hade kunnat prioritera annorlunda om man hade velat. Man hade, precis som vi gjorde under vår tid, kunnat öronmärka resurser för att anställa och behålla lärare i den svenska skolan. Men det har ni inte gjort. Nu är utvecklingen den att vi haft lägre lärartäthet de senaste två åren. Är du nöjd med det, utbildningsministern? Tror du att det leder till bättre skolresultat? Jag betvivlar inte att du liksom jag och alla andra gärna skulle vilja se att resultaten i den svenska skolan blev bättre.

Den första frågan är: Hur länge tänker du acceptera att lärartätheten går ned?

Det andra som är oroväckande är att de olika partierna i regeringen har aviserat att man tänker fortsätta med att sänka skatterna i samhället. Vad blir konsekvenserna av detta? Det kommer att betalas på något sätt. Risker är stora att det blir just de delar av vår välfärd som är de mest centrala – utbildning, sjukvård med mera – som får betala. Kan skolministern tänka sig lova att värna detta när skattesänkarvalsens återigen ska sättas i gång inför valrörelsen?

Vi har redan hört utbildningsministern argumentera stenhårt för att ta bort värnskatten, och andra partier i regeringen vill ta bort andra skatter. Är du beredd att hävda skolan och se till att vi får stopp på uppsägningen av lärare så att vi får en skola som håller kvalitet och har barngrupper som gör att alla barn oavsett bakgrund och behov får den hjälp och det stöd de behöver? Är du beredd att göra det?

Anf. 17 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Hela utgångspunkten för Ibrahim Baylans fråga är att lärartätheten i dag i svensk grundskola skulle vara lägre än vad den var när Ibrahim Baylan var minister, men det är faktiskt fel. Det är helt fel.

Här har jag Statistiska centralbyråns absolut senaste statistik över lärartätheten. Lärartätheten innevarande läsår, det som precis har avslutats, är högre än något av de år som Socialdemokraterna styrde. Lärartätheten per 100 elever är 8,2 det läsår som just har avslutats. Ni nådde maximalt upp till 8,1 det sista året, och första året var det 8,0 och dessförinnan 7,9 när Östros var minister.

Lärartätheten är nu högre, Ibrahim Baylan, trots att vi har den djupaste finanskrisen sedan 1930-talet. Det kan hända att Baylan har någon egen statistik, men detta är Statistiska centralbyråns absolut färskaste statistik. Lärartätheten är en viktig faktor att beakta men inte den enda.

Det har också att göra med hur många lärare som är utbildade och behöriga.

Det finns ingen anledning att nu stå och bluffa. Ni behöver inte bli så desperata att ni bluffar med fakta. Jag kan ta det en gång till. Lärartätheten är högre det läsår som just har avslutats än vad den var någon gång under den tid Ibrahim Baylan var skolminister.

Anf. 18 IBRAHIM BAYLAN (s):

Herr talman! Utgångspunkten för min interpellation, utbildningsministern, är att vi har lägre lärartäthet de senaste två åren. Det är utgångspunkten, ingenting annat. Försök inte skriva om det på något sätt. Titta på frågorna. Du kan väl läsa inlantill och se hur interpellationen är utformad.

Det står att lärartätheten har gått ned de senaste två åren. Kan din statistik belägga något annat skulle det vara intressant att se det. Jag har exakt samma statistik som utbildningsministern nu redogör för. Min fråga till utbildningsministern är: Hur länge tänker utbildningsministern acceptera detta?

Herr talman! Jag blir lite orolig när utbildningsministern ägnar sin tid åt att gå till attack i stället för att försöka resonera om hur han ser på utvecklingen. Hur länge tänker han acceptera att lärartätheten går ned? Var går smärtgränsen, utbildningsministern?

Mycket av detta med att lärartätheten gick upp 2007/08 berodde inte på att det blev fler lärare i den svenska skolan. Det berodde på att antalet elever minskade snabbare än vad man hann säga upp lärare. Det är sanningen för din tid som utbildningsminister.

Varje år som du har varit utbildningsminister har antalet lärare minskat i den svenska skolan. Lärartätheten gick upp också 2006/07 och 2007/08 eftersom elevkullarnas storlek minskade. Men antalet lärare har minskat vartenda år du har varit utbildningsminister.

Vad är ditt svar på detta? Jo, det är att gå till attack på statistiken och på mig. Strunta i mig, och strunta i statistiken! Vi kan väl ändå vara överens om att lärartätheten gick ned 2008/09 och att den har gått ned det senaste läsåret. Tycker du att detta är bra?

Om du inte tycker att detta är bra – och jag förutsätter att du som utbildningsminister inte tycker att detta är bra – vad avser du att göra? Var går smärtgränsen för när du känner att du måste handla?

Visst går det att skylla på finanskrisen, och visst är vi i en lågkonjunktur. Men det går inte att bortse från att den regering som du företräder också har sänkt skatterna med 100 miljarder. Det hade kunnat prioriteras på något annat sätt.

Du hade kunnat slåss för ett öronmärkt stöd till den svenska skolan för att anställa lärare, som fanns när jag var skolminister. Det har du inte gjort. Du har tvärtom deltagit i skattekalaset. Därmed har du också gjort det svårare att kunna finansiera en bra välfärd där inte minst skolan är central. Min första fråga är: Hur länge tänker du acceptera detta?

Min andra fråga handlar om det som ni resonerade om under förra interpellationsdebatten med Marie Granlund. Det händer oerhört mycket i den svenska skolan. Man genomför reformer. Ni satte visserligen stopp för alla reformer som den regering jag satt i beslutade. Det gäller gymna-

siereformen och andra utbildningsreformer. Nu har ni satt i gång karusellen igen, och de reformerna ska genomföras om ni får regeringsmakten.

Det kommer att ställa ännu högre krav på dem som är anställda i skolan, och de är färre. Du kan inte med någon statistik över huvud taget förneka att de är färre. Hur går detta ihop? Det blir en ökad arbetsbelastning på färre lärare. Det kan bara resultera i en sak, Jan Björklund, och det är att det går ut över barnen.

Det gäller kanske framför allt de barn som har det allra tuffast i den svenska skolan, de som mest behöver lärarnas undervisning och lärarnas stöd. Detta kan du inte blunda för genom att angripa oppositionen och försöka att sätta dig i opposition.

Svara på dessa frågor. Vilka åtgärder avser du att vidta så att det blir fler lärare och lärartätheten i skolan ökar? Hur går detta ihop med allt annat du säger dig vilja göra med den svenska skolan? Är inte risken att det både blir oerhört stressigt och att det också går ut över eleverna? Vi får därmed ökade klyftor och sämre resultat för de elever som har det allra sämst.

Anf. 19 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Att lärartätheten är högre innevarande läsår än den var någon gång när Baylan var skolminister beror på att vi har agerat. Vi har skjutit till pengar till kommunerna. Annars hade lärartätheten gått ned kraftigt.

Ja, ja, ja, det är finanskris, säger Baylan och viftar bort det. Nästan alla länder i Europa genomför nu stora, omfattande nedskärningar i sina utbildningsväsen på grund av finanskrisen. Sverige behöver inte göra det, eftersom vi har fört en ansvarsfull politik.

Det är riktigt att lärartätheten har minskat det sista året. Trots att det är finanskris är den högre än när Baylan var minister. Då står Baylan och säger: Kolla, ni genomför ju skattesänkningar. Ja, men ni genomförde bara skattehöjningar. Ändå hade ni lägre lärartäthet än vad vi har.

Det visar att vi klarar att prioritera skolan när det blir kris. Nedskärningar har skett på andra saker. Men skolan klarar vi att prioritera i den djupaste krisen sedan 30-talet.

Ni genomför bara skattesänkningar, säger Baylan till oss. Trots det är det högre lärartäthet, fler lärare per elev, än när ni satt i makten när det var högkonjunktur, ingen finanskris och ni bara höjde skatter. Det är vad vi har presterat, och det är jag stolt över.

Skulle det vara så att krisen fortsätter är jag med ansvar för statsfinanserna beredd att diskutera ytterligare tillskott till kommunsektorn framöver. Men det är först när vi kan konstatera att det verkligen behövs för att värna skolan, skolans kvalitet och lärartätheten.

Lärartätheten är viktig. Men lärartätheten är inte det enda som är viktigt med skolan. Det är också centralt att vi har bra lärarutbildning och att de som jobbar i skolan har en bra utbildning. Den reform ni genomförde 2001 var en katastrof för svensk lärarutbildning, Ibrahim Baylan.

Vi vänder nu det. Nu inför vi högre krav för att bli antagen, mer fokus på ämneskunskaper och högre krav för att få examen som lärare. Det gäller inte bara att räkna hur många som jobbar i skolan. Det handlar också om vilken kvalitet det är och vilken utbildning de har. Det kommer nu att bli bättre i framtiden på grund av att vi river upp era reformer.

Hela Baylans interpellation är utformad som: Med den borgerliga regeringen sjunker lärartätheten i skolan, och vad ska jag göra åt det? Baylan glömmer att berätta att lärartätheten är högre än den var något år när Baylan var ansvarig. Det är en viktig faktor. Trots att det är finanskris just nu lyckas vi upprätthålla lärartätheten i skolan.

Anf. 20 IBRAHIM BAYLAN (s):

Herr talman! Det är anmärkningsvärt att vi har en utbildningsminister som säger att det inte spelar så stor roll hur många som jobbar i den svenska skolan. Det finns dessutom en massa andra faktorer som spelar roll. Ja, självklart. Men nog måste vi väl ändå vara överens om att det är oerhört oroväckande att lärartätheten minskar i den svenska skolan.

Antalet lärare har minskat under vartenda år du har varit utbildningsminister. Det borde rimligtvis mana till en viss oro hos någon som har ansvar för verksamheten, men icke. Jan Björklund ger tvärtom nästan uttryck för stolthet över vad han åstadkommer när lärartätheten nu återigen börjar minska.

Vi vet alla hur det var. Efter den borgerliga regeringens moras i början av 90-talet var vi tvungna att sanera ekonomin. Vi tog ansvar för Sveriges ekonomi. Vi lyckades vända ekonomin och lämnade över ett stort överskott. Parallellt med detta ökade lärartätheten varje år som jag var skolminister.

Det gjorde den under en fem- till sexårsperiod. Men nu minskar den igen. Den minskar av det enkla skälet att ni har valt att prioritera på ett annat sätt. Visst har vi en finanskris, men det går inte att förneka att ni parallellt med detta har sänkt skatterna med ungefär 100 miljarder per år.

Jag återkommer till min fråga: Hur länge tänker du acceptera att det är på det här viset? Du försöker skylla ifrån dig genom att säga att antalet var ännu lägre förut. Om man jämför med 1990-talet är det skyhögt mycket högre, men vi är ju knappt tillbaka på den nivå som rådde före den förra krisen, före den förra borgerliga regeringens ekonomiska moras. Nu är det på väg ned igen.

Vilka åtgärder avser du att vidta? Kommer du att freda skolan när den stora skattesänkarvalsens ska dras i gång inför det kommande valet? Det är mina två frågor. Svara på dem, Jan Björklund!

Anf. 21 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Det blir ändå till sist bra tjaftsigt att stå och slänga statistik på varandra, men Baylan undviker ju hela tiden det faktum att lärartätheten i svensk skola är högre i dag än den var när Baylan var skolminister. Trots att vi har lågkonjunktur, trots att vi har finanskris, trots att vi har gjort dessa kriminella skattesänkningar, som Baylan beskyller oss för, är lärartätheten högre i dag än när Baylan var skolminister, därför att vi klarar att värna skolan.

Vi tänker inte höja några skatter. Det är Baylan som tänker göra det. Om det hade varit så att de höjda skatterna hade gått till skolan hade jag haft förståelse, men Baylan har blivit överkörd av alla sina kompisar i LO. Alla era skattehöjningar ska gå till ökade bidrag. Du måste vara felinformerad, Ibrahim Baylan. De skattehöjningar ni gör ska inte gå till skolan. De ska gå till bidrag för att folk inte ska arbeta. Det är det ni ska använda skattepengarna till.

Vi har skjutit till 38 miljarder till de svenska kommunerna under de år krisen har varat. Därför har man lyckats hålla lärartätheten på en hög nivå. Jag tar det en sista gång, herr talman, eftersom hela interpellationen byggde på att det nu är kris och katastrof i svensk skola: Lärartätheten i svensk skola är högre i dag än den var under något år som Ibrahim Baylan var skolminister.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2009/10:144

28 juni

Svar på
interpellationer

7 § Svar på interpellationerna 2009/10:397, 402 och 468 om skattesystemet och rättvisa skatter

Anf. 22 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Jasenko Omanovic, Per Svedberg och Lars Johansson har interPELLERAT i frågor som är ställda mot bakgrund av att jobbskatteavdraget endast omfattar arbetsinkomster. Per Svedberg har dessutom frågat på vilket annat sätt, än genom skattesänkningar, jag avser att stärka pensionärernas ekonomi. Lars Johansson har också frågat om jag avser att fortsätta den skattepolitik som bedrivits under mandatperioden. Jag väljer att ge ett gemensamt svar på dessa interpellationer.

Till att börja med vill jag poängtera vikten av att ha starka offentliga finanser. Sverige är ett av få länder där statsskuldens andel av bnp sjunker – detta trots att vi har gått igenom den kanske värsta finansiella krisen någonsin. Samtidigt har vi kunnat sänka skatterna för vanliga låg- och medelinkomsttagare med över 1 000 kronor i månaden.

Det avgörande för bland andra pensionärsers och föräldraledigas ekonomiska situation är att Sverige har en stark ekonomi. Då krävs en politik som är inriktad på att få fler i arbete. Ett betydelsefullt medel i denna politik utgör jobbskatteavdraget som ges till personer med arbetsinkomster. Fler människor i arbete är en förutsättning för fortsatt sunda offentliga finanser och en stark svensk ekonomi med en välfärd som håller hög kvalitet. Mot denna bakgrund är det inte aktuellt att förändra jobbskatteavdraget till att omfatta andra inkomster än arbetsinkomster, och jag kommer även i framtiden att vara beredd att säkerställa att skattepolitiken på bästa möjliga sätt främjar en ökad sysselsättning. På så sätt uppnås förutsättningar för välfärdsreformer för andra grupper.

En sådan grupp är pensionärerna, som redan i två steg fått sänkt skatt genom det så kallade förhöjda grundavdraget för pensionärer. Skattesänkningen innebär en förbättrad ekonomisk situation för främst pensionärer med låga inkomster. Regeringen har också i 2010 års ekonomiska vårproposition aviserat ett tredje steg i skattesänkningen för pensionärer.

Sverige ska vara ett bra och tryggt land att åldras i. Därför vill jag framhålla att pensionärerna är en prioriterad grupp i regeringens fortsatta arbete.

Anf. 23 JASENKO OMANOVIC (s):

Herr talman! Tack för svaret, ministern!

Sverige kan faktiskt vara jättestolt över den föräldraförsäkring vi har. Det är väldigt få länder ute i världen som kan mäta sig med Sverige i det

avseendet. Vi har haft möjlighet att ha en så bra föräldraförsäkring genom att förvärvsgraden är hög när det gäller både kvinnor och män.

Men i dag beskattas föräldralediga hårdare när de är hemma med sina barn än om de skulle finnas på sina jobb. I dag är situationen på svensk arbetsmarknad sådan att kvinnor måste jobba sex dagar i veckan för att få ungefär samma lön som männen får när de jobbar som vanligt, alltså fem dagar i veckan. Föräldralediga är ju till 80 procent kvinnor. Jag tror, herr talman, att man inte behöver vara nationalekonom för att logiskt kunna räkna ut och konstatera att det är kvinnorna som drabbas av en sådan politik – i första hand småbarnsmammor som är föräldralediga ofta.

Statsminister Reinfeldt stod här i talarstolen för någon vecka sedan och målade upp en bild av sig själv som en kämpe för kvinnor. Jag kan ju säga, herr talman, att trots att jag har bott 17 år här i Sverige kan jag fortfarande ha lite problem med prepositionerna. I det här fallet har jag verkligen problem, att kämpa *för* kvinnorna. Den prepositionen passar inte in i den politik som man för. Den passar inte. Den är fel, tycker jag, för kvinnorna bestraffas faktiskt med en sådan politik.

Som jag nämnde har de ungefär 25 procent lägre förvärvsinkomst än män. Det är fortfarande så att 80 procent tar föräldraledighet. Då är frågan: Varför ska nyföderskor betala mer skatt när de föder sina barn än de gör när de är på sina arbeten?

Frågan är också om det här är en medveten politik eller om det bara var en miss på Finansdepartementet. Det skulle jag jättegärna vilja höra av ministern. Man kan inte säga att det inte drabbar kvinnor. Om en kvinna i sjunde månaden får lite problem med graviditeten och inte kan jobba utan måste vara hemma kan hon inte säga till sin man: Nu får du vara gravid de sista två månaderna. Det är hon som måste gå hemma. Det är hon som måste betala mer i skatt än mannen gör.

Jag undrar om det här var en miss eller en medveten politik.

Anf. 24 PER SVEDBERG (s):

Herr talman! Tack för svaret, herr finansminister!

Jag antar att du börjar bli lite less på frågan om pensionernas betydelse och roll. Jag tänker fortsätta att fundera lite, för finansministern kanske har noterat att det är valrörelse, och jag har varit ute med några partikolleger till finansministern och diskuterat pensionernas roll och pensionärernas situation.

Ganska entydigt har många av alliansföreträdarna sagt att man är på väg att utjämna situationen mellan dem som jobbar och pensionärerna. Det blir lite intressant med tanke på att både statsministern och finansministern har stått i talarstolen och berättat att det ska och måste vara skillnad.

Då måste vi fundera lite. Om vi nu pratar om pensionerna, det vill säga att vi har tjänat in dem under vår livstid, beskattat och avstått lön till förmån för pension, borde de väl i rimlighetens namn när man har kommit till pensionsåldern beskattas lika som lön?

Sedan är det frågan om synen. Tycker finansministern och regeringen att pensionen är likställd med bidrag? Då blir jag lite förundrad och förvånad. Nu i brinnande valrörelse måste man vara tydlig med vad man pratar om. Jag har lyssnat på många interpellationsdebatter om olika ting, och man pratar mycket om bidrag, Bidragssverige, att vi som rödgrönt

alternativ företräder en bidragslinje. Det stör mig mycket. Därför är alla pensionärer värda att få reda på om pensionen är ett bidrag eller en uppskjuten lön som man har sparat till alldeles själv.

Då kommer vi till nästa knypunkt, nämligen varför pensionärerna ska särbehandlas. Den ena gruppen, den som du själv tog upp i ditt svar, är de med de lägsta pensionerna. De ska kompenseras och har kompenserats. Men alla som har pension borde väl ändå lyda under samma krav och förmåner?

På totalen blir det en förvirrande diskussion. Därav min andra fråga i interpellationen; hur ska man kompensera detta? Då svarade du att man i ett tredje steg kommer att göra skatteförändringar och införa vissa lättnader. För vilka, och hur mycket? Hur kommer det att se ut? Pensionärerna måste få svar på detta före valet i september.

Betraktar finansministern pensionerna som ett bidrag? Hur ser finansministern på pensioner i en helhet?

Anf. 25 LARS JOHANSSON (s):

Herr talman! Tack för svaret, finansministern, även om det inte ger någon vägledning om hur regeringen ser på de ökade ekonomiska klyftorna i Sverige i dag. I min interpellation ställde jag frågan vad regeringen är beredd att göra för att minska de ekonomiska klyftorna. Eftersom finansministern i sitt svar inte har tagit upp frågorna kan jag ge honom ytterligare några uppgifter som gör detta ännu mer konkret.

Statistiska centralbyrån har årligen redovisat hur de ekonomiska klyftorna utvecklas i Sverige. Man har inte sedan man började den redovisningen sett så stora ekonomiska klyftor som finns i dag. Barnfattigdomen har ökat enligt riksdagens utredningstjänst. Den kommer att öka ytterligare under åren 2007–2012 med ungefär 50 procent i Sverige. Det är siffror som talar för att man måste vidta åtgärder för att minska de ekonomiska klyftorna i samhället, om man har det på sin agenda – vilket vi socialdemokrater har.

Vi kan då samtidigt notera att regeringens politik har gått den andra vägen. Ni har medvetet tydligt riktat in er på att ge skattesänkningar till de människor som har de högsta inkomsterna i landet. Det har lett till att många av dem har fått en stor andel av de skattesänkningar som regeringen har presenterat och genomfört.

Samtidigt har vid sidan om denna barnfattigdom en stor grupp ungdomar hamnat i ett besvärligt läge. Vi kan nu se i kommunerna hur socialbidragskostnaderna ökar drastiskt. Enligt regeringens egen plan räknar man med att socialbidragskostnaderna i kommunerna inom en femårsperiod kommer att öka med 5 miljarder. Under 2009 var 422 000 socialbidragstagare under kortare eller längre tid. Av dem var ungefär 40 procent ungdomar – en stor andel. En stor andel av ungdomarna har inte egen a-kassa. 80 procent har inte egen a-kassa. De är alltså beroende av socialbidrag för sin försörjning.

Det är de samlade effekterna av politiken som är intressanta, parallellt med att vi har en hög arbetslöshet – inte minst en hög långtidsarbetslöshet. Siffrorna är uppe i ungefär 160 000 i dag.

Då måste åtgärder vidtas för att komma till rätta med den politiken. Man måste komma med nya förslag som lyfter dessa människor in i arbetslivet på ett mer konkret och tydligt sätt. Det är den väg man måste

Prot. 2009/10:144
28 juni

Svar på
interpellationer

gå om man ska minska de ekonomiska klyftorna. Människor måste få jobb och därmed egen inkomst och egen försörjningsmöjlighet. Samtidigt ökas inkomsterna till samhället och därmed blir det ökade inkomster för stat och kommun. Då går det att upprätthålla en bättre välfärd. Även där kan vi se drastiska försämringar, trots färre anställda i kommuner och landsting. Trots att det finns fler äldre i Sverige har antalet anställda minskat med ungefär 25 000. På område efter område kan vi se att välfärden har fått skarpa konturer och därmed skapat svårigheter för många människor att upprätthålla en hygglig levnadsnivå.

Anf. 26 ROGER TIEFENSEE (c):

Herr talman! Jag vill tacka interpellanterna för att de har lyft upp dessa viktiga frågor om skattesystemet i sina interpellationer.

Det är viktigt att debattera hur vi ser på skattesystemet. Alliansregeringen har sänkt skatten för alla som jobbar. Det har inneburit ungefär ytterligare en månadslön per år. Det är betydelsefullt för inte minst många låg- och medelinkomsttagare som tidigare hade svårt att få lönen att räcka till i slutet av månaden. Det är betydelsefullt med en månadslön ytterligare per år kvar i plånboken.

Vi har också sänkt skatten för pensionärer i två steg och aviserat ytterligare ett steg till kommande årsskifte. I diskussionen i kammaren har Socialdemokraterna kritiserat varje steg i jobbskatteavdraget, men de har sedan accepterat varje steg sex månader senare.

I retoriken i både interpellationer och kammardebatter förs fram att man vill ha lika beskattning. Det gäller framför allt beskattning av pensioner och lön, men i Jasenko Omanovics interpellation gäller det också beskattning av föräldrapenning. I retoriken är det stora ord, men i praktiken lägger man inte fram förslag som tar några avgörande steg i den riktningen.

I De rödgrönas budgetalternativ skalar man ned jobbskatteavdraget och ersätter det med en skattereduktion på a-kasseavgiften. På så sätt minskar man skillnaden i beskattningen. Men det gör ingen pensionär lyckligare. Den rundturen, nedskalning av jobbskatteavdraget och en skattereduktion för a-kasseavgiften, ger inte en krona mer till en pensionär.

Är det så ni vill åstadkomma lika beskattning, det vill säga genom att höja skatten för löntagare? Det innebär detta. Tre miljoner löntagare får inte en lika stor skattereduktion på a-kasseavgiften som ett borttagande av jobbskatteavdraget. Tre miljoner löntagare får de facto höjd skatt med De rödgrönas förslag. Det är ett viktigt besked till landets löntagare och till landets pensionärer. Är det så skillnaden i beskattning mellan löntagare och pensionärer ska åstadkommas?

Pensionärerna tror att de ska få lägre skatt med en socialdemokratisk regering. Men de enda partier historiskt i denna kammare som har sänkt skatten för pensionärer är allianspartierna. Sedan har man, kopplat till grön skatteväxling och så, ändrat på grundavdraget. Men de enda partier i denna kammare som har haft riktade skattesänkningar till pensionärerna är allianspartier.

I höstens val är det nog viktigt att titta tillbaka: Vad är erfarenheten? Jo, alliansregeringen har sänkt skatten för pensionärer. Vi har för avsikt att sänka den ytterligare ett steg 2011, och jag ser att vi kommer att ta

ytterligare steg nästa mandatperiod om det finns ekonomiskt utrymme. Det är ett viktigt besked till landets pensionärer och landets löntagare.

Prot. 2009/10:144
28 juni

Anf. 27 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Det är en viktig debatt vi för här i dag om olika grupper. Det är självklart att pensionärerna utgör en av de mest prioriterade grupperna i det svenska samhället. Vi har alla en tacksamhetsskuld till dagens pensionärer, som genom hårt arbete har byggt upp vårt samhälle och den goda välfärd vi alla har. Det är inte mer än någon generation sedan de flesta i Sverige växte upp under väldigt tuffa och knappa förhållanden. Den tillvaron har vi inte längre, och det har vi mycket att tacka våra pensionärer för.

Det är därför det har varit så prioriterat för oss i Sverige att ha ett bra och tryggt pensionssystem, som vi just har. För pensionärer i dag kan man säga att vi har en utbyggd välfärd, där vi kan skapa trygghet för människor genom pensionssystem, olika tillägg och det faktum att vi har en väl fungerande äldreomsorg. Vi kan prata om att vi behöver förbättra tryggheten för de äldre – det är naturligtvis prioriterat. Det finns luckor i äldreomsorgen som jag vet att Maria Larsson fäster stor vikt vid att vi ska förbättra och bygga bort för att öka tryggheten.

Det är samma sak när det gäller föräldraförsäkringen. Sverige har ett av de mest väl utbyggda välfärdssystemen. Det är Sverige, Danmark, Finland och ett antal andra länder som har den typ av utbyggda välfärdssystem som vi har. Föräldraförsäkringen har varit avgörande för jämställdheten och för att vi ska ha kvinnor i arbete.

Det här är självklara utgångspunkter för alliansregeringen. Vi har en utgångspunkt i att bygga välfärd för alla medborgare, pensionärer och andra grupper. Detta är dock byggt på arbete – det är kärnan i vår politiska ideologi. Vi skapar sammanhållning och jämställdhet i samhället, byggt på en arbetslinje. Det är med den utgångspunkten vi har utformat vår sysselsättningspolitik. Det är det som har lagt grunden för att vi har valt att genomföra ett jobbskatteavdrag, att vi har förändrat socialförsäkringarna, att vi har gjort det billigare, enklare och mer lönsamt att anställa så att fler människor kommer i jobb. Vi har med gemensamma krafter försökt ta Sverige ur en mycket allvarlig internationell kris och samtidigt vårdat sysselsättningen.

Nu är beskeden från De rödgröna och från Socialdemokraterna att man föreslår väldigt tunga skattehöjningar. Pensionärer och föräldraledda kommer att drabbas väldigt hårt av de skattehöjningarna, kanske hårdare än många andra grupper. När man lägger ut höjda arbetsgivaravgifter på unga vältras det över i lägre sysselsättning eller höjda priser. Det som tas i höjda priser urholkar pensionerna. När man höjer bensinskatten och lägger på ökad energibeskattnings vältras det över på priserna, och då stiger kostnaderna för pensionärerna. Kilometerskatten med sin drakoniska utformning kommer naturligtvis också att slå hårt mot pensionärer och föräldraledda, mot dem som inte har möjligheter att kompensera sig genom att lönerna kan stiga eller att man har kompensationskrav i nästa avtalsrörelse.

Vi vet att rättvisa skatter måste bygga på att de har en rimlig grund. Skatter som drabbar dem som inte kan kompensera sig blir orättvisa. Det

Svar på
interpellationer

är därför inflationsdrivande och kostnadsdrivande skatter nästan alltid landar tyngst på dem som har minst.

Det är så det rödgröna alternativet ser ut, med de väldigt stora skattehöjningarna. Omsorgen om pensionärer och föräldralediga borde börja med att man drar tillbaka den väldigt höga skattebelastning man lägger på just de grupper som inte kan kompensera sig.

Vår utgångspunkt är naturligtvis arbetslinjen och att vi tror på jämställdhet. Vi tror att vi bygger ett bra samhälle som präglas av många människor i arbete och en hög grad av välfärd och att vi producerar välfärd i detta land genom att arbeta, och därför är arbetslinjen hörnstenen.

Anf. 28 JASENKO OMANOVIC (s):

Herr talman! Ministern frågar vad som är beskedet från De rödgröna. Ja, beskedet är att vi har en annan människosyn.

Vi tycker att föräldralediga inte är bidragstagare. De ska ha samma rätt som de har när de finns på sina arbetsplatser. Det ska inte vara ett straff att skaffa barn och vara föräldraledig. Det ska inte vara ett straff i form av att man betalar mer skatt.

Vi tycker att det är orättvist, särskilt när ministern nu tar upp jämställdheten. Om jag har problem med prepositionerna tror jag att ministern har problem att förstå vad syftet med jämställdheten är.

Din politik motverkar jämställdheten fullt ut. Det är ju den beskattning av kvinnor som du gör i detta fall som motverkar jämställdheten. Det är det vårdnadsbidrag som du har infört som motverkar jämställdheten. Det är sättet att se på människor, bland annat på sjuka. Två tredjedelar av dem som är utförsäkrade från sjukförsäkringen är kvinnor.

Då är frågan, Anders Borg: Vad är jämställdhet för dig? Vad är jämställdhet för dig när du vet att så många som utförsäkras är kvinnor? Du tog själv upp det. En hel del av dem tvingas att leva på de inkomster som deras män eller sambor har. Då är frågan: Är det detta som är jämställdhet? Är det Sverige 1950? Det kanske det är.

Den fråga som jag inte har fått svar på, herr talman, är: Var det någon miss med det här, eller är det medveten politik? Om det var medveten politik vet vi hur finansminister Anders Borg ser på föräldralediga. Är det medvetet att en kvinna som inte kan jobba tills hon föder barn och måste ta föräldraledigt innan hon föder barnet därmed får betala mer i skatt? Är det medvetet, eller var det bara en miss? Det skulle vara intressant att höra.

Det är ju så mycket fel i det här. De flesta män tjänar i snitt 75 procent mer än vad kvinnor gör på den svenska arbetsmarknaden, och då är frågan: Vem tar föräldraledigheten om man förlorar och får betala mer skatt på den inkomst som man får genom föräldrapenningen? Vem tar det? Jo, det är den som har mindre inkomst. Och vem har mindre inkomst? Jo, det är kvinnorna.

Slutsatsen är att det är kvinnorna som drabbas. Ni kämpar inte för utan mot kvinnor.

Anf. 29 PER SVEDBERG (s):

Herr talman! Ja, Anders Borg, du undvek precis varenda fråga jag hade. Det är väl i och för sig ganska bra. Å andra sidan inledde du väldigt

vackert när du beskrev pensionärerna och deras betydelse för vårt välstånd och alltihop. Det var fint.

Men sedan brister du i retoriken. Om det var så betydelsefullt som du beskrev borde det vara ganska enkelt: Då borde du beskatta pensioner lika som lön.

I går ringde en herre till mig – han ringer ganska ofta, och jag måste erkänna att han är partivän. När han fick veta att jag skulle debattera med dig sade han: Du kan väl beskriva för herr Borg hur det kan kännas att inte ha valfriheten att stötta sina barn. Jag undrade: Hur menar du nu? Jo, sade han, om min pension skulle beskattas likadant som lönen för en som jobbar skulle jag faktiskt kunna stötta mina barn och barnbarn på ett annat sätt. Nu funkar ju inte det.

Detta var en ny dimension för mig. Plötsligt slog det mig att det skulle kunna vara en valfrihetsreform om Borg sade att pensionen ska beskattas likadant som lön. Det hade varit intressant.

Jag vill återkomma till de debatter jag haft med olika alliansmännskor. Där har man hävdad att detta kommer att utjämnas. På vilket sätt? Nu kom Roger Tiefensee upp i debatten och stöttade finansministern i den här frågan. Men det är så enkelt: Det hela måste utjämnas, så att det beskattas lika.

Sedan kan man klämma i med en massa annan retorik som svävar kring detta och få det att framstå som att det är rena rama Ebberöds bank i vår motion. Det är det ju inte. Den är finansierad till vartenda öre. Det vet du lika väl som jag. Det som är skillnaden är att vår budgetmotion pekar på ett rättvist system, ett system som bygger på rättvisa. Jag tror att landets pensionärer faktiskt efterfrågar det.

När kommer vi att landa, så att det blir rättvist? Varför ska pensionärer behandlas annorlunda? Jag återkommer med en fråga som jag ställde nyss. Jag kanske kan få svar på den i nästa inlägg: Ser finansministern pensionen som ett bidrag?

Om vi har samma syn på att pensionen är intjänad lön som man har avstått borde det vara ganska enkelt att ta ställning i frågan. Då kan jag hålla med om att det du sade i ditt inledande svar stämmer, för då ska de äldre hedras – de som har byggt landet för oss. Precis som du skriver i interpellationssvaret bor vi i ett underbart land som är ett möjligheternas land, och det ska det vara för alla, även för pensionärer. Jag skulle vilja ha lite mer konkreta svar på mina frågor, tack!

Anf. 30 LARS JOHANSSON (s):

Herr talman! Detta med pensionärerna är en intressant diskussion. Det finns ju också en uppgörelse om hur pensionerna i Sverige ska utvecklas. I den uppgörelsen, som är blocköverskridande, står det faktiskt att det ska vara möjligt att pension och lön ska beskattas lika. Ändå anser regeringen att det inte är möjligt. Det är ganska märkligt. Av 18 länder i Europa som PRO har jämfört är det bara i Sverige som man betalar mer i skatt som pensionär än som löntagare. Det är klart att denna skatteflyfta är orättvis, och man förstår att man i pensionärskollektivet är upprörd över denna stora skillnad.

Vi har visst, Roger Tiefensee, sänkt skatten för pensionärer genom grundavdraget. Det gjorde vi när vi redde upp efter den förra borgerliga

Prot. 2009/10:144
28 juni

Svar på
interpellationer

regeringen i den kris som då var. Då sänkte vi skatten för pensionärer genom ett särskilt grundavdrag.

Nu har Borg inte svaret på frågorna i min interpellation utan mer koncentrerat sig på frågorna i de andra interpellationerna, men jag kan fylla på med att tala om de ökade klyftorna som vi har fått till följd av den förda politiken. Från socialdemokratisk sida är vi noga med att finansiera de reformer som vi föreslår. Därför är vi inte rädda för att säga att om man ska göra förbättringar i samhället och öka välfärden måste man finansiera det med skatter och avgifter. Det är vi tydliga med.

Vi lämnade efter oss ett överskott på ungefär 70 miljarder. Så är det ju inte längre. Nu är det underskott, och ni har använt pengarna för att sänka skatterna. Vi lämnade också efter oss en pågående högkonjunktur som också ökade sysselsättningen vid tillfället. Detta kan vi lägga därhän. Det är ju faktiskt utvecklingen.

Men det som samtidigt har hänt är att klyftorna har ökat. Vi har fått en situation där till exempel a-kassan enligt TCO:s beräkningar är bland de sämsta i Europa. Vi har nu gått från femte plats till 21:a plats bland OECD-länderna. Det kan väl ändå inte vara en bra utveckling för Sverige som välfärdsland?

Den svenska modellen bygger på att man ska kunna leva på sin a-kassa och inte behöva komplettera den med socialbidrag, som väldigt många människor blev tvungna att göra under den ekonomiska kris som drabbade inte minst fordonsindustrin. Jag har många arbetskamrater i Västsverige som drabbades av den arbetslösheten och därför tvingades att reducera sin standard, sälja sin bil, byta bostad och söka kompletterande socialbidrag för att a-kassan inte har varit till fyllest. Ni har inte rättat till detta, som ni hade kunnat göra i stället för att sänka skatterna.

Anf. 31 ROGER TIEFENSEE (c):

Herr talman! På Lars Johansson och andra företrädare för Socialdemokraterna låter det som att landets pensionärer kan vänta sig stora skattesänkningar med en socialdemokratiskt ledd regering. Men det är fel. De stora skattesänkningar för pensionärer som föreslås, föreslås av alliansregeringen. Vänsteroppositionen har en ytterligare justering på marginalen.

Dessutom drabbas pensionärer av andra skatthöjningar. Anders Borg redovisade det tidigare i replikskiftet. Det handlar om arbetsgivaravgiftshöjningar både för unga och för gamla, om kilometerskatt som kommer att leda till prisökningar på till exempel livsmedel och om bensinskattehöjning som inte kompenseras för pensionärer – den kompenseras för arbetsresor men inte för andra resor. Och beskeden är bara givna till 2012. Vad händer därefter? Det är den stora frågan som det kan vara viktigt att få besvarad i en sådan här debatt och inför valrörelsen. Ja, inte är det skattesänkningar som ligger i vänsterpartiernas kort.

Lars Johansson talade så sent som i onsdags i en debatt här om att en socialdemokratisk regering erfarenhetsmässigt siktar på att komma tillbaka till ett skattetryck på 48 procent. Då talar vi om skatthöjningar med 60 miljarder utifrån den nivå på 46 procent som vi ligger på nu. Redovisat till 2012 är 18 miljarder. Då är frågan: Vilka övriga skatter är det som ska höjas?

Pensionärer har fått sänkt skatt med alliansregeringen och kommer med alliansregeringen att få ytterligare sänkt skatt vid årsskiftet, men

man går en mycket osäker framtid till mötes med de rödgröna, både som pensionär och som löntagare. Man vet inte vad som händer efter 2012. Vilka ytterligare skattehöjningar är det som ska göras för att man ska komma tillbaka till den erfarenhetsmässiga nivå som en socialdemokratisk regering vill ligga på – ett skattetryck på 48 procent?

Prot. 2009/10:144
28 juni

Svar på
interpellationer

Anf. 32 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Jag kan bara hälsa Lars Johanssons syn på pensionssystemet välkommen. Det är bra att vi har en bred, blocköverskridande överenskommelse om pensionssystemet. Det är en trygghet för Sveriges pensionärer att Socialdemokraterna och de borgerliga gemensamt agerar på ett ansvarsfullt sätt i de frågorna. Detta är naturligtvis bara ett av många exempel där Socialdemokraterna agerar som ett ansvarsfullt parti som vill bygga bra välfärdssystem för människor.

Men låt oss också debattera det som vi inte är överens om! Jasenko Omanovic nämner här att vi skulle ha en annan människosyn. Och Per Svedberg driver tesen att det är rättvisa i det skatteförslag som Socialdemokraterna har lagt fram. Men låt oss då föra den tanken till sin botten! Vilka är det som får höjd skatt i det socialdemokratiska samhället? Jo, det är naturligtvis pensionärer, föräldralediga och andra som inte kan kompensera sig för stigande priser.

Det var just därför som Gösta Rehn myntade uttrycket ”hata inflationen”. Den enda pensionär som kommer undan de här skattehöjningarna är ju den som inte äger någon bil och som inte har något behov av transporter, den som aldrig äter några livsmedel som har körts med lastbilar eller med diesel eller med kilometerskattad framdrift. Det är alla de pensionärer som aldrig handlar i en butik där unga människor jobbar. Det är alla de pensionärer som lever i ett hem utan några energibehov eller uppvärmningskostnader. Alla de här skatterna som man lägger ut drabbar alltså pensionärerna. De drabbar alla med små marginaler.

Och de här pengarna används inte till att bygga ut kärnan i välfärden. De här pengarna läggs inte på äldreomsorg, barnomsorg eller skola, utan de läggs på att bygga ut arbetslöshetsförsäkringen och andra bidragssystem. Det är det som är skiljelinjen i svensk politik. Vi skulle kunna enas med Socialdemokraterna om satsningar på skola, äldreomsorg och sjukvård, om det var det som var frågeställningen.

Frågeställningen är att man vill bygga en annan struktur. Det handlar om att bygga tillbaka bidragssystemen, att montera ned arbetslinjen och att finansiera det med breda stora skattehöjningar som kommer att slå mot alla människor med små marginaler. Det är därför Per Svedbergs analys om möjligheten att stötta barn och barnbarn blir så tydlig.

De pensionärer som har betalat den höjda elkostnaden, de höjda bilkostnaderna, de höjda livsmedelspriserna och allt det som ska finansiera utbyggnaden av bidragssystemen kommer inte att ha några vidgade ekonomiska ramar. Det kanske kommer en kompensation så småningom till pensionärerna för alla de här skattehöjningarna, men det vet vi inte. Vad vi säkert vet är att priserna stiger och att konsumtionsmöjligheterna urholkas.

Det är också väldigt troligt att de här pris- och skattehöjningarna kommer att drabba kvinnorna hårdare. Kvinnor jobbar oftare i branscher och sektorer där man inte har en möjlighet att vara löneledande. Man har

inte en möjlighet att kompensera sig för stigande priser. Det är därför den här typen av skattehöjningspolitik är farlig för pensionärer och för kvinnor och för dem som får betala notan för bidragsutbyggnaden.

Vi har gjort mycket för att förbättra för pensionärerna under senare år. Det handlar naturligtvis om att vi har genomfört de här breda skattesänkningarna för pensionärerna. Det handlar om att vi har tagit bort eländet med fastighetsskatt, som nu uppenbarligen riskerar att komma tillbaka. Det handlar om en förbättring av bostadstillägg för att underlätta för de pensionärer som har det allra sämst.

Allt detta sammantaget bygger på en arbetslinje. Och vi kan konstatera att i dag ligger sysselsättningen för 2010, med KI:s prognos, 75 000 högre än vad den gjorde 2006. Det är så vi vill bygga välfärden, en välfärd tryggt vilande på full sysselsättning.

Anf. 33 JASENKO OMANOVIC (s):

Herr talman! Ja, nu har vi hört finansministern säga att priserna kommer att öka. Att motverka det är det som finansministern har gjort. Man har sänkt skatten, så att den allra rikaste procenten av befolkningen har fått lika mycket som 25 procent av befolkningen, och det har lett till att vi inte har fått ökade priser – bravo.

Vi kan gå till det som vi egentligen har debatterat här. Socialavgifter har vi berört lite grann, genom bland annat föräldraförsäkringen. Då är det intressant att konstatera att man har öst miljarder över företag. På McDonalds och på callcenter är ju inga arbetslösa. Var fjärde ungdom i det här landet, Anders Borg, är arbetslös. Det är där människosynen kommer in i bilden.

Vi kommer att rikta insatser till ungdomar. Det handlar om att få in ungdomar på arbetsmarknaden. En ung människa som är arbetslös ska få möjligheten att närma sig arbetsmarknaden. Det handlar inte om att företag som har det bra ställt, höll jag på att säga, ska få det ännu bättre bara för att Anders Borg ska vara snäll mot dem.

Och vem betalar detta? Jo, det betalar de föräldralediga, ofta kvinnor. Det är till 80 procent kvinnor som får betala det, att stora företag får sänkta socialavgifter. Trots det får var fjärde ungdom stå utanför arbetsmarknaden i Anders Bords Sverige.

Anf. 34 PER SVEDBERG (s):

Herr talman! Ja, det är ett varv till. Det är lätt att ryckas med i retorikens virvlar. Så kan man väl säga. Finansministern är, må jag säga, rätt duktig på det här. Du har hela tiden konsekvent undvikit min frågeställning. Det blir väl inte tydligare än så. Det får väl bli det svar eller det besked som pensionärerna får, att pensionen är ett bidrag och ska hantearas därefter.

Det är tråkigt, tycker jag, för jag hade åtminstone förväntat mig att få ett annat, uttömmande, svar än den långa harang som finansministern nyss drog – det gjorde han förresten också i omgången dessförinnan.

När det gäller Centerpartiet och Roger, som förtjänstfullt, till finansministerns ära, klev upp och höll ett anförande som stöd, säger jag återigen: Ja, det är skillnad i synen. När du beskriver verkligheten och när du beskriver riket och landet och den utveckling vi har är det skillnad. Det

är en skillnad på en rättvis syn på utveckling och på en som inte är det. Det är det för oss. För mig är det jättestor skillnad.

Jag måste faktiskt säga att jag tycker att Centerpartiet har klivit i väg ett antal ganska rejäla steg åt höger i synen på samhällsutvecklingen. Nu fastnar jag i fällan här och börjar replikera dig. Det var inte riktigt meningen.

Anders Borg! Jag vill önska dig en trevlig sommar. Det här lär vara sista gången jag träffar dig. Jag hoppas verkligen att du i ditt slutanförande åtminstone kommer att beröra bidragsdelen.

Anf. 35 LARS JOHANSSON (s):

Herr talman! Först vänder jag mig till Roger Tiefensee. Jag sade i debatten: När ni påstår att det kommer en skattechock med en socialdemokratiskt ledd regering är det inte trovärdigt.

Jag jämför med den nuvarande skattekvoten. Den är 46,4 procent för närvarande. 2002 var den 48 procent. Jag har inte talat om var vi kommer att hamna. Det kan återigen vara ett klargörande från min sida, att det handlar om de här nivåerna, så någon skattechock väntar inte.

Vi har gjort våra förslag ganska breda. Det handlar om att bredda skattebasen och då också finansiera våra reformer fullt ut. Det är vi alltid noga med att göra.

Ni mörkar. Ni berättar inte. Centerpartiet har haft arbetsgrupper som har sagt att bensinskatten ska höjas med en krona, koldioxidskatten. Men det mörkar ni om nu.

Vi har gjort en uppgörelse om att det för hela mandatperioden blir 49 öre, inte mer. Det har vi gjort en uppgörelse om, och det står vi för.

Vi tycker att det är viktigt att använda skattepolitiken för att värna välfärden och utveckla välfärden, men det är också viktigt att använda den för viktiga infrastruktursatsningar.

Regeringen införde en särskild skatt på trafikförsäkringen på 700 kronor. Det drabbar alla, även pensionärer. Det var ingenting som ni talade om inför valet 2006, utan det var något som ni bara införde. Var därför inte för stöddiga med att säga att ni hela tiden tänker på dem som inte direkt kan påverka sin inkomst genom höjda löner eller liknande! Det kommer väldigt tydligt saker från den borgerliga kanten som också fortsätter att öka de ekonomiska skillnaderna i landet.

Jag beklagar att jag inte en enda gång har fått svar på den frågan från regeringen.

Anf. 36 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Den här diskussionen blir klargörande. Den politik Alliansen står för är tydlig. Vi har förbättrat för pensionärerna just för att det är en central och viktig grupp. Vi har gjort förbättringar varje år. Vi har förbättrat bostadstilläggen två gånger. Vi har minskat fastighetsskattébördan. Vi har gjort två breda lättnader för pensionärsskatten, och vi är på väg att göra ytterligare en.

Pensionärsgruppen är central och viktig för alla politiska partier men i alla synnerhet för oss i Allians för Sverige.

Beskrivningen av vad som ska vara den rättvisa socialdemokratiska skattepolitiken är tyvärr haltande. Det beror på att det är svårt att försvara logiken. Man höjer bidragssystemen för att nedmontera arbetslinjen. Det

finansieras genom breda skatthöjningar som indirekt slår mot alla pensionärer, alla dem som är beroende av föräldradrighet och alla löntagare.

Vi vet att det i en sådan politik blir de som har liten möjlighet att kompensera sig och minst marginaler som drabbas hårdast. Det är de som är beroende av sin bil. Det är de som handlar i affärer dit varorna körts i lastbilar och där unga arbetar. Det är alla de som bor i hus som kräver uppvärmning. Alla breda grupper som måste klara av att leva i Sverige får bära bördan av dessa skatthöjningar.

Det är en politik som vi i Centerpartiet, Folkpartiet, Moderaterna och Kristdemokraterna avvisar.

För pensionärerna är vårt budskap tydligt. Vi vill bygga ut tryggheten. Det handlar om viktiga satsningar på äldreomsorg och trygghetsboenden. Det handlar om det vi har gjort i pensionssystemet med kompletterande system. Det handlar om fortsatta skattesänkningar. Det är viktigt för välfärden i Sverige och för oss alla.

Jag vill avslutningsvis tacka för debatten och tillönska dem av er som lämnar detta interpellationståg en riktigt god sommar. Jag hoppas att vi ses här för nya debatter under nästa mandatperiod.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2009/10:419 om Tullverket

Anf. 37 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Britta Rådström har frågat mig om jag avser att utvärdera det svenska gränsskyddets effektivitet och hur pass effektivt beslagen av illegala varor är.

Britta Rådström har också frågat mig om jag avser att kvalitetssäkra tullverksamheten mot bakgrund av de stora pensionsavgångar som skett och sker framöver och den allmänna minskning av personalen som skett.

En utvärdering av det svenska gränsskyddets effektivitet är ingen enkel uppgift. Det ligger i sakens natur att en sådan utvärdering aldrig kan bli särskilt exakt. Inriktningen på Tullverkets verksamhet enligt instruktion och regleringsbrev ligger fast, och Tullverket uppfyller de mål som riksdag och regering bestämt. Tullverket bedriver verksamhet över hela landet med en tonvikt på södra Sverige. Tullverket kan inte finnas på plats dygnet runt vid samtliga gränsövergångar. Tullverket ska i stället befinna sig på rätt plats vid rätt tillfälle. Underrättelseinformation och riskanalys är viktiga verktyg i det arbetet. Tullverket har därför inrättat en nationell enhet som ansvarar för allt operativt kontrollarbete och riskanalys.

Frågan om mer resurser till Tullverket för att myndigheten ska kunna anställa fler personer hanteras inom ramen för den ordinarie budgetprocessen. Jag vill inte föregripa det arbetet.

Då Britta Rådström, som framställt interpellationen, anmält att hon var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav talmannen att Lars Johansson i stället fick delta i överläggningen.

Anf. 38 LARS JOHANSSON (s):

Herr talman! Jag tackar för svaret även om frågorna handlade om de stora pensionsavgångarna inom Tullverket. Britta Rådström som är från Skellefteå hade tyvärr inte möjlighet att ta denna interpellationsdebatt, men i olika delar av Norrland är man orolig över de neddragningar som Tullverket har genomfört i samband med att antalet anställda reducerats.

Genomsnittsåldern på de anställda inom Tullverket ökar hela tiden, och man är inne i ett stort generationsskifte. Har man inte möjlighet att bygga upp kompetensen bland de anställda som blir kvar och framför allt rekrytera nya människor till Tullverket tappar man på sikt kompetens. Då är vi oroliga för att vi hamnar i ett läge där Tullverket inte kan klara sitt uppdrag fullt ut.

Det är av nationellt intresse att vi har ett tullverk som har spetskompetens och kan finnas överallt där man behöver finnas. Man kan inte vara vid varje gränsstation varje timme av dygnet, men man måste kunna förhindra olika former av smuggel och illegal införsel av diverse varor som vi vet förekommer i landet. Därför är det viktigt att vi bibehåller och utvecklar kompetensen.

För ett par år sedan hade vi en debatt här i riksdagen som handlade om att skjuta till 50 miljoner kronor till Tullverket. Finansministern gav med sig efter en omfattande debatt, och det blev ett tillskott på 50 miljoner den gången för att tillse att Tullverket skulle klara sina besparingsbeting lite lättare.

I nuvarande situation måste finansministern kunna ange en färdriktning för Tullverket. Hur ska det gå för det goda samarbetet mellan polisen, Tullverket, Skatteverket och Ekobrottsmyndigheten när det gäller ekonomisk brottslighet och möjligheterna att komma åt diverse ligor som på olika sluga sätt försöker ta in varor till Sverige på illegal väg? För att komma åt detta krävs det att dessa olika statliga myndigheter kan samverka och upprätthålla en hög kompetens. I annat fall fungerar inte samarbetet på ett bra sätt.

Detta är bakgrunden till Britta Rådströms interpellation.

Anf. 39 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Herr talman! Jag tackar den frånvarande Britta Rådström för interpellationen och statsrådet för svaret.

Nästan åtta år i skatteutskottet har fört mig till i stort sett alla tullstationer i Sverige och dessutom till många utomlands. Min slutsats av detta är att vi har ett mycket bra tullsystem i Sverige, inte minst tack vare att våra tulltjänstemän inte är korrupta. Korrupta tulltjänstemän är ett jättelikt problem i all tullverksamhet utanför Norden och norra Europa. Många drar personlig nytta av tullverksamheten.

Den debatt vi hade för ett par år sedan med bland andra statsrådet om den så kallade Kostymgruppens förslag – ett internt förslag inom Tullverket – gjorde att vi fick upp ögonen för vikten av Tullverket. Tullverket låter kanske inte särskilt roligt, men det har viktiga uppgifter. En är effektiv handel, det vill säga att ta in pengar till finansministern. Det är något vi sällan har debatt om.

Vad har vi Tullverket i övrigt till? Jo, det är viktigt med ett bra tullverk för att försvara våra unga mot social misär och förhindra att det kommer in narkotika. Det är Tullverkets viktigaste uppgift, och den är

Prot. 2009/10:144

28 juni

Svar på
interpellationer

social. Många familjer här i landet ska vara tacksamma mot Tullverket för att det gör så stora beslag och för att vi har en sådan effektiv tullverksamhet.

Hur effektiv är tullen? Det avspeglar sig framför allt i priset på olika narkotikaprodukter på bland annat Sergels torg i Stockholm och Järntorget i Göteborg. Man kan konstatera att det alltid finns utrymme för ökade insatser mot detta.

I den här sista debatten om Tullverket den här mandatperioden vill jag säga att jag tycker att det som Tullverket har uträttat är väldigt bra. Jag skulle dock vilja se att den underrättelseinformation och riskanalys som statsrådet talar om utvecklas till mer samarbete med andra myndigheter – inte minst för Skatteverket skulle det vara viktigt. Det handlar mycket om att bekämpa de underliggande ekonomiska drivkrafterna; det handlar om stora ekonomiska vinster. Man måste se till att både Tullverket och Skatteverket får befogenheter att ingripa. Det kan gälla sådant som legitimationskontroll.

Det finns ytterligare ett område där man kan vara fundersam på om man har tillräckliga befogenheter. Det gäller den omfattande illegala utförseln från vårt land av bilar, båtmotorer och andra kapitalvaror. Jag uppfattar att Tullverket inte har resurser, och kanske inte heller befogenheter, för att ta itu med det.

Är lösningen mer personal? Mer personal kan vara en lösning, men försäkringsbolagen har också ett stort ansvar att se till att det inte betalas ut pengar i onödan för den här typen av utförsel som måste betecknas som stölder. Där finns det åtskilligt att göra från statsmaktens sida.

Anf. 40 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Jag vill börja med att välkomna Britta Rådströms interpellation och Lars Johanssons och Gunnar Andréns deltagande i debatten.

Tullfrågan är viktig. Jag förstår att Lars Johansson med sin göteborgska bakgrund och många år i skatteutskottet – precis som Gunnar André – är engagerad i dessa frågor. Det låter trist när vi talar om att tullen ska svara för effektiv handel. Vad vi i praktiken talar om är ju det svenska välståndet, byggt på frihandel, sjöfart och utbyte med omvärlden. Det är naturligtvis helt avgörande att vi har ett bra och effektivt tullverk som gör att detta löper på utan friktion och störningar.

Tullen har en minst lika viktig roll när det gäller införsel av illegala varor. Tobak förs in i stora kvantiteter. I det ligger en folkhälsoproblematik. Alkohol och narkotika, två av de främsta sociala gisslen i vårt samhälle, ska naturligtvis också bekämpas via Tullverket. Stor införsel av alkohol och narkotika är av djupt problematisk natur. Det är ett socialt problem, men det finns också en grov organiserad brottslighet i Sverige som vi försöker bekämpa på alla sätt genom förstärkt myndighetssamverkan, något som Gunnar André också framhöll.

När man som Lars Johansson och jag kommer från hamnstäder vet man att det i hamnar – hur viktiga de än är för vår handel – finns en införsel som är en annan än den man önskar. Det är klart att man behöver ett bra tullsystem. Det är ingen som helst tvekan om det. Det är väl uttryckt i det som Lars Johansson säger, att man inte alltid kan vara där

men att man måste vara det så ofta och med sådan effektivitet att man hindrar införseln.

Man är självklart beroende av spetskompetens och närvaro. Det måste vara utgångspunkten för hur man organiserar ett tullverk och hur vi ser på de frågorna. Vi har haft en bra debatt om de här frågorna under mandatperioden. Vi hade diskussionen om Kostymgruppen, det kanske är ett något märkligt namn. Det landade i ett resurstillskott. Vi måste naturligtvis fortsätta diskussionerna om Tullverkets roll och bemanning. När vi nu tittar på vad som har hänt med de tillskott som gjordes och omstruktureringen i Tullverket ser vi att det handlar om mycket få uppsägningar.

När vi blickar framåt måste vi säkerställa att Tullverket kan fullgöra sina breda uppgifter när det gäller frihandeln, den grova organiserade brottsligheten och de viktiga socialpolitiska bimålen för tobak och alkohol. Ett bra tullverk måste naturligtvis ha resurser för det. I alla diskussioner om budgetmedel måste, som Lars Johansson och Gunnar Andrén vet, alla angelägna myndigheter ställas mot varandra och alla angelägna behov vägas av.

Vi har bekymmer på alla områden vi kan överblicka. Statistiken från SCB darrar till ibland. Skatteverket har bekymmer med sina resurser. Försäkringskassan har dragits med underskott. En hel del andra viktiga och centrala myndigheter måste prövas och vägas. Det ska naturligtvis göras i god ordning.

Låt mig än en gång understryka att jag välkomnar denna diskussion.

Anf. 41 LARS JOHANSSON (s):

Fru talman! Jag ska inte göra den här debatten alltför lång. Jag noterar att finansministern och vi i sak är överens om att man måste se till att Tullverket kommer att bibehålla sin spetskompetens.

Jag kan inse att man inte i en interpellationsdebatt kan tala om att man vill stärka Tullverket med x miljoner kronor. Däremot tror jag att det är centralt att man ser att kompetensen måste stärkas och att man måste få möjlighet att göra nyanställningar. Samtidigt ska de som nyanställs få med sig den kompetens som finns i det nuvarande Tullverket. Det är viktigt att det görs i tid. Det är det centrala i den interpellation som Britta Rådström har lämnat.

Jag hoppas att det inte blir samma utveckling med Tullverket som det var med Skatteverket. Den tidigare statssekreteraren kom till Skatteverket och noterade: Oj, var det så illa med Skatteverkets ekonomi? Han kom omedelbart till Finansdepartementet med ganska rejäla anspråk på tillskott för att klara verksamheten.

Jag vill uppmana finansministern att göra en mer noggrann granskning och bedömning av Tullverkets ekonomiska situation och framför allt frågan om hur man ska se till att man bygger upp kompetensen på ett bra sätt.

Anf. 42 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Vi har en politisk demokrati för att ta fram skiljelinjer mellan de politiska partierna. Det ska sedan vara avgörande i valen. Men vi ska inte sticka under stol med att det i många frågor finns gemensamma intressen för ledamöterna i Sveriges riksdag. Jag tycker att det är bra om man kan se på ett antal tunga och mer centrala ämbetsverk och

Prot. 2009/10:144
28 juni

*Svar på
interpellationer*

myndigheter på det sättet. Det finns ingen anledning att blåsa upp skiljelinjer innan vi vet att de finns.

Jag är övertygad om att Lars Johansson och Socialdemokraterna är angelägna om att vi ska ha ett väl fungerande och effektivt tullverk. Jag är också övertygad om att Lars Johansson gör samma bedömning av mina och Gunnar Andréns utgångspunkter. Därför ska inte heller jag förlänga debatten.

Vi återkommer till frågan om resurser. Jag föreställer mig att Lars Johansson och jag kommer att ha förmånen att diskutera den frågan vidare i olika sammanhang. Jag tackar Britta Rådström och Lars Johansson och även Gunnar André för den här debatten.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 2009/10:398 om nytt skatteavtal med Danmark

Anf. 43 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Leif Jakobsson har frågat mig om jag avser att ta initiativ till ett nytt avtal och i så fall när. Jag utgår från att frågan avser det sidosavtal till det nordiska skatteavtalet som innehåller en regel om utjämning mellan Sverige och Danmark.

Utgjänningsordningen återspeglar primärkommunskatterna i respektive land. De analyser som Finansdepartementet har genomfört ger inte för handen att det föreligger uppenbara obalanser i tillämpningen av avtalet.

En sammanhängande och väl integrerad arbetsmarknad i Öresundsregionen främjar sysselsättning och tillväxt på båda sidor av Sundet. Arbetet med att fördjupa integrationen och undvika gränshinder i regionen är därför mycket viktigt, inte minst på skatteområdet. Skatteavtalet med Danmark måste även fortsättningsvis vara utformat på ett sätt som bidrar till arbetskraftsrörlighet och en utveckling av Öresundsregionen. Vi kommer att fortsätta att följa upp hur väl skatteavtalet fungerar.

Mer allmänt kan det finnas skäl att närmare analysera hur de svenska och danska välfärdssystemen samspelar med skatteavtalet. Regeringen ser även över situationen på andra sätt för de skånska kommunerna. En del i detta arbete är den kommitté som regeringen tillsatt och som bland annat har i uppgift att analysera effekterna för kommuner och landsting av att personer pendlar över landgränserna.

Anf. 44 LEIF JAKOBSSON (s):

Fru talman! Jag tackar naturligtvis för svaret, men jag måste tillstå att jag först var övertygad om att jag hade fått fel svar på något vis.

När finansministern säger att det inte föreligger några uppenbara obalanser i skatteavtalet mellan Sverige och Danmark undrar jag om vi finns i samma verklighet. Jag tror att finansministern ska vara glad för att det inte är några borgerliga skånska riksdagsledamöter på plats här, för de skulle nog ha rodnat ganska mycket.

Har finansministern missat år av debatt om hur ofördelaktigt avtalet är för Sverige? Har Anders Borg missat sina regeringskollegers uttalanden? Så sent som för sex veckor sedan sade Cristina Husmark Pehrsson som är ansvarig för Nordenfrågorna följande i Sydsvenska Dagbladet: Dessutom måste skatteavtalet med Danmark omförhandlas. Bland annat kompenseras Sverige varken för förlorad skatt på inkomster under vissa nivåer eller på offentliganställdas inkomster.

Det är helt åt skogen, enligt Cristina Husmark Pehrsson, som tycker att Sverige har sig självt att skylla för bristerna i avtalet.

Skatteverket har utvärderat avtalet åt regeringen och kom fram till att Sverige får 8 kronor per hundralapp från Danmark, medan Sverige skickar tillbaka runt 21 kronor per hundralapp till Danmark. Är inte det en uppenbar obalans?

Enligt utvärderingen är det bara 28 procent av pendlarna som omfattas av avtalet. Är inte det en uppenbar obalans?

Det är bra att arbetspendlingen över Sundet ökar. Det har inte minst jag arbetat för under 15–20 års tid. Det öppnar för en mycket större arbetsmarknadsregion. Men det måste vara balans både för de enskilda och för kommunerna. Hela integrationen i Öresund kan hotas om skattegapet tillåts öka. Det är inte rimligt att det är bostadskommunen som ska stå för all service som utbildning och vård, medan skatteintäkterna går till en kommun i ett annat land. Det är redan i dag så hemma hos oss att danskar som bor där känner av att grannarna vet att ”de inte betalar för sig”. Därför är det också ett starkt krav från dem som pendlar att de ska få lov att betala skatt i den kommun och i det land där de bor.

Detta börjar handla om stora pengar. På fem år fram till 2007 har lönesumman för dem som pendlar till Danmark tredubblats och var då 6,6 miljarder. I dag lär den vara uppemot 10 miljarder. 30 procents kommunalskatt på 6,6 miljarder skulle ge drygt 2 miljarder till svenska kommuner. Men det är bara några hundra miljoner som går dit. Är inte det, Anders Borg, en uppenbar obalans?

I sitt svar försöker finansministern sig på den kända sammanblandningen av äpplen och päron. Han hänvisar till Skatteutjämningskommitténs arbete – jag är ledamot i den och känner därför mycket väl till kommitténs arbete – med att fördela de pengar som trots allt kommer från detta avtal så att de träffar de kommuner som har kostnader för pendlarna. Det är naturligtvis bra och nödvändigt, och detta behöver vi göra. Men det löser inte huvudproblemet, nämligen att avtalet mellan Danmark och Sverige uppvisar en uppenbar obalans.

En annan mer rättvis fördelning skulle ge de skånska kommunerna en bättre ekonomi, men det är resten av landets kommuner som får betala det, inte Danmark. Det går inte att sticka huvudet i sanden, Anders Borg. Skattegapet ökar för varje år, och det blir än dyrare för Danmark att ställa det till rätta. Så sätt i gång förhandlingarna nu!

Anf. 45 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Leif Jakobsson riskerar att hamna i sitsen att hans argument skulle prövas av verkligheten om vi skulle få en socialdemokratisk regering. I det läget skulle han sitta på samma underlag som jag gör. Då skulle slutsatsen vara densamma.

Det är inte så att det finns en uppenbar obalans i det avtal som vi har mellan de nordiska länderna på skattesidan och i den utjämningsordning som vi har med Danmark. Den frågan har prövats noggrant, och den beskrivning som Leif Jakobsson gör är inte överensstämmande med de slutsatser som har dragits av tjänstemännen på Finansdepartementet. Grunderna i ordningen att vi inte beskattar inkomster under 150 000 kronor och inte heller offentliganställda leder till att vi får det resultat som vi får med en stigande kompensation där Sverige har fått växande utbetalningar under de senaste åren.

Jag skulle naturligtvis kunna göra en bred poäng av att detta avtal undertecknades av en socialdemokratisk regering och framförhandlades av socialdemokratiska statsråd. Men jag ska avstå från att göra den poängen därför att det i stor utsträckning följer normerna för internationella skatteavtal, och det kan inte bedömas som en alldeles enkel uppgift att påvisa att det finns en skevhet i avtalet som är så uppenbar att den kan ge för handen att det här finns goda utsikter för en omförhandling.

De uppgifter som Leif Jakobsson hänvisar till här med kostnader och kompensation har arbetats igenom, och det har visat sig att det som Öresundsinstitutet räknat på inte stämmer. Det är en liknande beräkning som Leif Jakobsson gör här, och den visar helt enkelt ett annat resultat än de resultat som har kommit fram när tjänstemännen på Finansdepartementet har arbetat igenom frågan.

Jag kan ha förståelse för att man skulle önska att det var på något annat sätt, och jag kan ha förståelse för hur våra socialdemokratiska och borgerliga ledamöter från regionen och från kommunalpolitiken upplever detta. Men det hjälper inte så att säga när vi har ett avtal som är standardmässigt och som inte har en uppenbar obalans, som är framförhandlat av en socialdemokratisk regering och nu genomgången av både Skatteverket och Finansdepartementet. När man gör detta noggrant landar man i en annan slutsats än den som Leif Jakobsson ger vid handen.

Man kan naturligtvis ännu en gång gå igenom frågan för att på ett grundligt sätt visa att de uppgifter som Jakobsson här anför inte är riktiga därför att det inte går att komma till någon annan slutsats. Det är ett missförstånd som Öresundsinstitutet har gjort i sina beräkningar och som inte återspeglar de faktiska förhållandena. Det är helt enkelt inte riktiga antaganden och följaktligen inte heller riktiga resultat. Det är bara att beklaga att det är på det sättet, och det är där vi står.

Det är helt enkelt så att vi kan eftersträva en stark Öresundsregion. Vi kan eftersträva integration. Vi kan eftersträva att avtalet väl återspeglar kostnader och intäkter från de två olika länderna. Därmed kan vi ge uttryck för politiska ambitioner. Men för att vi ska ha en förutsättning att vinna ett nytt avtal med Danmark måste det kunna påvisas uppenbara obalanser i det gällande avtalet. Det är inte så att det finns ett sakunderlag för en sådan slutsats.

Anf. 46 LEIF JAKOBSSON (s):

Fru talman! Detta är ganska intressant. Vad kan då statsrådet Cristina Husmark Pehrsson ha grundat sina tydliga uttalanden på? Den profil som dina regeringskolleger visar upp i regionala medier i Skåne är betydligt mer oförsonlig i fråga om avtalet än den som har visats här i debatten.

Efter den utvärdering som Skatteverket gjorde 2007 – det är den som jag refererar till och inte Öresundsinstitutets – kommenterade även statsministern det hela. Då var kommentarerna snarare av karaktären att vi ska invänta rätt förhandlingsläge. Det var det som jag hade förväntat mig att debatten skulle handla om i dag, att Anders Borg skulle berätta för mig att det inte är rätt läge att ta detta med danskarna. Men detta är en helt ny inställning, att skatteavtalet i grunden är bra.

Sedan är det fantastiskt när Anders Borg säger att han inte ska använda sig av att det var en socialdemokratisk regering som förhandlade om och skrev under avtalet. Sedan säger han det ändå. Det var väl lite väl billigt?

Låt mig då säga följande: Ja, jag röstade ja till detta avtal, precis som dina moderata kolleger gjorde här i kammaren när detta underställdes riksdagen. Det var inte bra att vi gjorde det. Men det fanns också med att det skulle göras en utvärdering efter två år. Den utvärderingen skedde 2007, och då var det Anders Borg som var finansminister och ingen socialdemokrat.

De må låta som en petitess, men hänvisa inte till tjänstemän på Finansdepartementet. Vi har en debatt här mellan oss som politiker, och det är finansministerns åsikt som jag vill höra, inte vad beredningen på departementet tycker.

Man kan naturligtvis hänga upp sig på att detta med offentliganställda och annat står i grundavtal och så vidare. Men det finns mer i detta sammanhang. Det är att danskarna får göra ett ganska stort grundavdrag – 40 000 för en ensamstående och 80 000 för den som är gift. Det är klart att det innebär att underlaget minskar ännu mycket mer.

Sverige har väl inte varit lika aggressivt i tillämpningen av avtalet, om jag förstår det rätt, och det kan ha haft sin betydelse för att det är en sådan obalans.

Men det är inte detta jag pratar om. Jag pratar om legitimiteten för avtalet och om folks stöd för detta. De som pendlar säger: Låt oss för hundan – ursäkta uttrycket – betala kommunalskatt där våra ungar går i skolan, där vi går till vårdcentralen och så vidare.

Det är klart att de tänker så. Och det är klart att när det sparas och är ont om pengar att skattebetalare i Malmö, Vellinge, Lomma och Svedala funderar på att det är bra att man har uppemot 5 procent av befolkningen som jobbar i Danmark. Men det är vi andra som får betala med lite sämre skola, vård och omsorg.

Jag vill inte ha den debatten. Det vill inte pendlarna heller, och det vill ingen politiker. Det är därför som vi måste sätta stopp för detta så att det faktiskt blir en folklig legitimitet för själva skattesystemet och vad man betalar. Detta är inte alls någonting konstigt, utan detta skulle mycket väl gå. Jag vill påstå att både Danmark och Sverige skulle tjäna på det.

I de debatter om denna fråga där danska politiker har varit med och har satt sig in i frågan och förstått hur det ser ut inser de också att detta inte är någon långsiktigt hållbar lösning om vi ska kunna göra en riktig region av Öresundsregionen.

Anf. 47 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Det råder ingen som helst tvekan om att Öresundsregionen är av centralt värde. Det råder ingen som helst tvekan om att det är bra

att människor kan arbetspendla mellan Malmö och Köpenhamn. Det råder ingen som helst tvekan om att det är till gagn både för Sverige och för Danmark att de två länderna förs närmare varandra.

Jag har försökt redogöra för förhandlingsläget, som man om man så vill kan beskriva det som. Vill man då föra upp en sådan här diskussion får vi nog ändå utgå från hur bedömningarna där ser ut.

När man arbetar sig igenom frågan och tittar på beräkningarna, också de beräkningar som Leif Jakobsson hänvisar till, är bedömningen att det inte föreligger någon uppenbar obalans. Vi har tittat på frågan vid upprepade tillfällen. Det finns inte någon tvekan i fråga om detta. Öresundsstatutets uppgifter och de uppgifter som Leif Jakobsson här redovisar bedöms inte, när vi går igenom dem, överensstämma med bedömningen att det skulle föreligga en uppenbar obalans. De skulle helt enkelt inte hålla om vi presenterade underlagen och tog den diskussionen med det danska finansdepartementet.

Grunderna i detta avtal – att vi ska ha källstatsbeskattning, att det rör privat sektor, att vi har en inkomstgräns på 150 000 kronor, att det följaktligen är det egna landets skattesats som tillämpas – följer normerna för hur denna typ av skatteavtal mellan länder ska se ut.

Sverige har en sits där vi har haft små belopp från Danmark. Det var bara 273 miljoner 2005. Sedan har vi sett över tillämpningen och gjort vissa förskjutningar, och därefter har vi gradvis ökat detta. Det ligger nu på över 800 miljoner i överföringar från Danmark.

Jag kan bara beklaga att det är på detta sätt och att det är så här situationen ser ut. Jag hade naturligtvis haft en mycket enklare situation om jag hade kunnat dela Leif Jakobssons bedömning att det finns en uppenbar obalans som skulle kunna föranleda ett starkt förhandlingsläge. Men jag kan bara beklaga att så inte är fallet.

Det var inte min avsikt att kasta en skugga på den tidigare socialdemokratiska regeringen genom att påpeka att det var den som förhandlade fram avtalet. Det är helt enkelt så här skatteavtal mellan länder ser ut. När det har utvärderats har det inte påvisats någon uppenbar obalans som skulle kunna föranleda en mer avgörande omförhandling av avtalet.

Anf. 48 LEIF JAKOBSSON (s):

Fru talman! Situationen i till exempel Malmö är att ungefär var tjugonde inkomsttagare inte betalar skatt där man bor. Detta handlar om hur folk i allmänhet ska uppfatta skattesystemet. Det är det vi pratar om.

Jag måste säga att de svar som statsministern och den ansvariga Nordenministern tidigare har gett har handlat om att vi ska avvakta rätt förhandlingstillfälle men att vi måste göra någonting åt detta. De har i alla fall varit lite hoppfulla. Finansministern säger här att vi har ingenting att få och att vi inte vill ha någonting, så vi lägger ned butiken. Detta är ett besked som kommer att oroa väldigt mycket i södra Sverige.

Skulle vi åtminstone få ut det dubbla, det vill säga 16 kronor av varje hundralapp som tjänas i Danmark, och om de pengarna skulle fördelas till de kommuner som egentligen har kostnaderna skulle det för Malmös del närma sig 300 miljoner om året i ökade skatteintäkter. Det är 600 fler välfärdsarbetare. Det innebär många fler lärare i skolorna.

Detta är därför sannerligen en någon liten skatteavtalsteknisk finess, utan detta är en stor fråga där väldigt många människor berörs. Jag är

ledsen att vi har en finansminister som inte är beredd att ta tag i frågan. Men jag kommer att jobba för att vi får en annan finansminister som åker till Christiansborg och rättar till det hela.

Prot. 2009/10:144
28 juni

*Svar på
interpellationer*

Anf. 49 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Sakförhållandet är såsom jag har redovisat. Om detta råder det inte någon osäkerhet. Vi har tre grundprinciper för ett skatteavtal. Vi har en källstatsbeskattningsprincip. Den tillämpas utifrån rådande skattesatser och de regler som finns i det land där arbete utförs. Vi har principerna om att det omfattar privat sektor och att det finns en gräns på 150 000 kronor.

De beräkningar som har redovisats och de siffror som Leif Jakobsson återigen redovisar har prövats och stötts och blöts i god ordning av de opolitiska tjänstemän som har ansvaret för att göra den typen av underlag. Det är inte så att förhandlingsläget präglas av att vi har en uppenbar obalans i avtalet. Det kan naturligtvis både Leif Jakobsson och jag beklaga därför att jag naturligtvis delar hans bedömning att det vore bra för Malmö kommun och för Öresundsregionen om vi fick in mer skatteintäkter till ökad välfärd. Men då måste vi först påvisa den uppenbara obalansen, och det råder inte någon osäkerhet kring de bedömningar som vi hittills har sett, utan den situationen har vi inte.

Det är bara att beklaga om Leif Jakobsson vill sprida en felaktig bild av det avtal som vi har. Situationen är den som jag har beskrivit. Om detta råder det inte någon tvekan.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellation 2009/10:400 om erfarenheterna av EU-insatser vid finansiella kriser

Anf. 50 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Bosse Ringholm har frågat mig vilka slutsatser jag drar om behovet av att utarbeta en EU-strategi mot framtida finansiella kriser och vilka initiativ jag avser att ta för att lyfta fram frågan om en sådan strategi. Ringholm undrar vidare om regeringens bedömning av vad en EU-strategi ska innehålla samt hur strategin ska kunna samordnas med andra internationella ekonomiska organisationers arbete.

Låt mig inleda med att konstatera att jag delar Bosse Ringholms uppfattning att det finns ett behov att stärka EU:s beredskap att hantera framtida kriser. Redan under det svenska ordförandeskapet enades Ekofin-rådet om principer för hur balans i de offentliga finanserna ska uppnås, så kallade exitstrategier. Vårens händelseutveckling har medfört att konso- lideringsbehovet har blivit mer akut.

En grundläggande förutsättning för att hålla ordning på de offentliga finanserna är starka nationella finanspolitiska ramverk. Sverige har goda erfarenheter av detta, och jag har försökt att verka för att fler EU-länder följer Sveriges exempel.

Vidare har ett arbete inletts med att stärka stabilitets- och tillväxtpak- ten. Från svensk sida har vi i detta arbete betonat att det är viktigt att man

genom tydligare regler säkerställer att skuldnivåerna minskar i en tillfredsställande takt. Vidare har vi betonat att man bör se över möjligheten att använda sanktioner för att förstärka incitamenten för medlemsstaterna att föra en ansvarsfull finanspolitik.

För att förebygga uppkomsten av makroekonomiska obalanser i enskilda länder som riskerar att få negativa spridningseffekter diskuteras också en ökad samordning som syftar till att tidigare kunna upptäcka när ett land tappar i konkurrenskraft och behöver genomföra strukturella reformer.

Även förstärkt övervakning och reglering av den finansiella sektorn är centralt för att upptäcka risker i tid. Ett viktigt led i detta arbete är inrättandet av den nya europeiska tillsynsstrukturen och ett europeiskt systemriskråd. Detta arbete ligger i linje med arbetet som bedrivs inom bland annat G20 och IMF. Vidare är Sverige drivande i arbetet med att införa en stabilitetsavgift enligt svensk modell i hela EU för att den finansiella sektorn på så sätt ska vara med och betala kostnaderna för en finansiell kris.

Anf. 51 BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Tack för svaret, finansministern! Jag har ställt ett antal frågor, och jag är medveten om att de kanske är så omfattande att det är svårt att inom ramen för ett interpellationssvar och den korta tid för diskussion vi har till vårt förfogande belysa särskilt många aspekter av dessa frågeställningar.

Vi har alla upplevt en början av 2000-talet – de senaste tio åren – med en rad olika finanskriser. De har varit lite olika till sin innebörd och lite olika till sin bakgrund, men det finns naturligtvis något gemensamt i dem. Den första frågan man måste ställa sig är vad det är för analys man gör av dessa finanskriser.

Jag kan citera en kolumnist och ekonomisk kommentator i Financial Times som för ett par år sedan skrev följande: ”Kom ihåg fredag 14 mars 2008. Det var den dagen då drömmen om en fri global marknad dog.” Jag kan också citera en Nobelpristagare i ekonomi, Joseph Stiglitz, som sade: ”Den rådande krisen har blottat fundamentala fel i det kapitalistiska systemet, eller åtminstone den speciella form av kapitalism som utvecklats under senare delen av 1900-talet i USA.”

Jag skulle kunna fortsätta där, för det är klart att det är viktigt att försöka få till stånd en diskussion om orsakerna till och hitta en gemensam syn på analysen av de olika finansiella kriser vi har genomlevt under senare år. Jag ser dock inte mycket till ansats till en sådan diskussion, vare sig i Anders Borgs svar – vilket jag inte hade förväntat mig – eller i de diskussioner som förts, antingen det är G20, G8, EU:s finansministrar eller någon annan som förs samman. Det finns inte mycket av samsyn om orsakerna till de finansiella kriserna. Det är klart att har man ingen samsyn om kriserna har man ingen samsyn om strategin.

Strategin spretar rätt ordentligt. Det finns alltifrån Frankrike, som driver någon form av statskapitalistisk interventionsstrategi, till dem som sträcker ut armarna och säger att detta handlar om marknaden, att vi inte kan göra något åt marknaden och att marknaden sköter sig själv. Det finns också de, kanske inte minst utanför Europeiska unionen, som tycker att man ska göra en del insatser.

Det har under de senaste toppmötena visat sig finnas väldigt stora skillnader mellan olika krafter inom EU. Det är inte bara splittring inom EU-kretsen utan också mellan olika EU-delar och övriga världens inte minst stora ekonomier.

Ur denna synpunkt är det klart att det är ett dystert läge. Det finns ingen gemensam analys av varför vi har råkat ut för en rad globala finanskriser, och det finns ännu mindre någon gemensam strategi för hur man ska hantera detta.

Om man på något vis ska sammanfatta det som väldigt kort har varit diskussionen i Europa – och det medger egentligen ingen diskussion – kan man för det första säga att EU har sagt en sak, och så har man gjort något helt annat från regeringarnas sida när varje finanskris har dykt upp.

För det andra har man konsekvent struntat i de regler man själv har bestämt. Tillväxt- och stabilitetspakten, som Anders Borg och jag har diskuterat tidigare, har många länder tyvärr helt struntat i – inte minst de som själva stod bakom och är initiativtagare, typ Tyskland och Frankrike.

För det tredje har man struntat i att under goda konjunkturlägen bygga upp överskott, alltså det vi har gjort i Sverige under goda konjunkturlägen. Det har de flesta EU-länder också struntat i, och därför har man kommit in i kriser med stora underskott.

För det fjärde är det bra att det har funnits en diskussion om att försöka sätta någon form av avgift eller restriktion på bankerna, men samsynen är tyvärr rätt begränsad internationellt när det gäller detta.

För det femte och sista är det så att man inte bara kan spara sig ur kriser. Det handlar ofta om att man måste investera och satsa i kriser. Har man inte sparat ihop ett överskott så att man har resurser kan man inte satsa någonting, och där är naturligtvis den svenska regeringen varken sämre eller bättre än andra EU-regeringar.

Anders Borg ärvde ett stort överskott. Han har gjort sig av med överskottet och lämnat ifrån sig ett stort underskott. Det är ungefär vad de flesta EU-länder har gjort: tappat 5–6 procent av de offentliga finanserna.

Anf. 52 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Detta är naturligtvis en diskussion jag välkomnar. Vi har upplevt en tid som sträcker sig över snart 20 år där det europeiska valuta-samarbetet mer eller mindre bröt samman. Ett antal länder kastades ut i oordnade kriser under tidigt 90-tal. Det följdes av att ett stort antal länder hamnade i relativt likartade och relativt traumatiska situationer i Asien och Latinamerika. Återigen landar nu världsekonomin med dessa kast och kriser.

Vi kan naturligtvis diskutera de exakta grundorsakerna till detta. Min enkla tro och analys är att detta är en i det närmaste inneboende brist och svaghet i de globala, fria kapitalrörelsernas tillvaro. Kapital jagar efter vinst och avkastning och skapar kast och kriser på ett sätt som är närmast oundvikligt. Det är naturligtvis politikens uppgift att bekämpa detta och försöka hantera situationen, men jag tror att vi måste ha en realistisk syn på hur pass hårda dessa starka krafter är.

Det betyder dock inte att vi står försvarslösa. Jag vill påpeka att våra nordiska samhällsmodeller i mångt och mycket har klarat sig bättre än de flesta andra länder när det gäller välfärd, arbetslöshet, offentliga finanser

och sådant genom de senaste 20 åren. Vi lärde oss av våra kriser från slutet av 80-talet och början av 90-talet. Detta är sant för Danmark, Finland, Sverige och Norge.

En utgångspunkt för detta arbete, som naturligtvis nu också bör vara en utgångspunkt för EU:s reformarbete, är att man åtgärdar problemen i god tid via stramare budgetordningar, mer av budgetbalans, mer av överskott, mer av ordning, mer av stramhet och mer av struktur i arbetet. Det gör att man åtminstone kan skydda sitt eget lilla land med några buffertar i termer av starka offentliga finanser. Det är inte att resignera inför att vi har en brutal världsekonomi, utan det är att värna och trygga våra medborgares vardag och välfärd.

Sedan behöver vi naturligtvis också nya ramverk för de finansiella marknaderna. Vi behöver mer av ansvarsutkrävande, och vi behöver mer av öppenhet och krav på redovisning i beslutsfattandet. Här är det bara att välkomna att det sker rörelser i den riktningen från G20 och från EU. Min slutsats av dessa kriser är att vi behöver mer av europeiskt samarbete och mer av övergripande europeiska strukturer som kan se till att banker som blivit gränsöverskridande också ställs under en kontroll och en utvärdering som matchar den gränsöverskridande situationen.

Får jag göra en egen reflexion i detta sammanhang skulle jag vilja säga att det som kommer ut ur helgens G20-möte är risken för en tragisk upprepning av den historia vi nu har sett. Om de riktlinjer som nu landar visar sig vara riktiga – om man går in i 2013–2014 med underskott på i storleksordningen 4–5 procent av bnp – och givet att man ligger på en skuldnivå på nära nog 100 procent av bnp kommer möjligheterna att bedriva en aktiv stabiliseringspolitik, alltså att investera sig ur kriser eller åtminstone dämpa kriserna med investeringar och satsningar, att vara utomordentligt små för de stora länderna.

För svensk del måste detta landa i två slutsatser: dels att vi jobbar vidare med våra egna ramverk för att trygga medborgarna i termer av starka offentliga finanser och dels att vi måste aktivt arbeta för att EU-strukturerna stärks både när det gäller offentliga finanser och när det gäller ramverken för marknader.

Anf. 53 BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Anders Borg säger att det behövs mer ekonomiskt samarbete inom EU. Frågan är dock vad samarbetet ska grunda sig på. Om det inte finns en gemensam analys av orsakerna till den finansiella instabiliteten och de finansiella kriser vi har sett gång på gång och om det inte finns någon gemensam strategi hjälper inget samarbete. Allt det Anders Borg nu räknade upp som ett slags önskelista är ointressant så länge den gemensamma analysen och gemensamma strategin inte finns.

Ta det Anders Borg själv har syndat mot! Sverige hade en god ekonomisk situation när Anders Borg tog över – vi hade ett bra överskott – och det första han gjorde var att driva ned överskottet genom att genomföra ofinansierade skattesänkningar. Då betedde sig Anders Borg som Frankrike, Tyskland och alla andra länder i Europa. Man kan säga att de samarbetade, men till det sämre. De samarbetade till ett resultat som inte är bra. Det ledde nämligen till att Sverige, som hade ett överskott på ca 3 procent nu har ett underskott som är minst lika stort.

Det är väl ungefär snittet i EU-länderna: Man har lyckats radera de offentliga finanserna med 5–7 procent. Fördelen för Sverige och de nordiska länderna var att underskottet inte blir lika stort om man startar från plus. Startar man däremot från minus, som Frankrike, Italien och många andra länder har gjort, landar man på omkring 10–14 procent, vilket många av dessa länder har.

Därför är det inte bristen på samarbete som är problemet, utan problemet är bristen på samsyn om orsakerna, analysen av de finansiella kriserna och vilken strategi man ska ha. Det är en i grunden felaktig strategi.

Anders Borg har medverkat till att försämra de svenska offentliga finanserna, ungefär lika mycket som hans kolleger gjort ute i Europa. Han är varken sämre eller bättre kålsupare än sina kolleger när det gäller att fördärva offentliga finanser. Hans lycka är att han övertog ett överskott som gjorde att han inte hamnade i samma moras som omvärlden.

Nu är nästa fråga: Om vi nu ska ta oss ur den finansiella krisen, den finansiella instabiliteten, ska vi göra det genom att bara satsa på att spara? Det är det som många EU-länder nu ägnar sig åt när det inte finns någonting att satsa och investera. Det är klart att några länder inte har någonting att satsa och investera därför att de har förött sina statsfinanser och offentliga finanser.

Anders Borg har haft möjlighet under de senaste åren att utnyttja det överskott som han fick överta genom att göra satsningar. Men han har i stället valt att sänka skatterna på ett sådant sätt att ingen har kunnat påvisa att det egentligen har gett någon expansion eller något tillskott av jobb. Det gör att Anders Borg, liksom många andra finansministrar, nu tvingas lämna efter sig resultatet att arbetslösheten har ökat under de här åren. Han lämnar efter sig ett underskott i stället för ett överskott i de offentliga finanserna. Han lämnar efter sig en ekonomi som man inte kan skylla bara på den globala internationella krisen. Det är klart att den har försvårat läget. Men om man själv medvetet har fördärvat våra sociala försäkringar – a-kassan, sjukförsäkringen och mycket annat – har man också medverkat till att försämra det ekonomiska läget.

Till sist: Om vi inte har en gemensam analys och en gemensam strategi kan vi samarbeta hur länge som helst, Anders Borg, med andra EU-länder, men vi kommer ingenstans. Vi kommer, precis som Anders Borg säger i sitt inlägg här, tyvärr att upprepa en del av de misstag som har gjorts tidigare. Och det finns väl indikationer både från G20-mötet och i andra sammanhang under senare tid att vi tyvärr kommer att få se repri-ser på dålig politik som inte på något vis möter den finansiella oro som det kapitalistiska systemet skapar och som ingen riktigt vågar ta i ordentligt.

Anf. 54 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Låt mig börja med att beskriva de offentliga finanserna i Sverige, så att vi har en bra grund för den här diskussionen.

När jag tog över som finansminister hade vi en skuld på 46 procent av bnp konsoliderad i offentlig sektor. I dag har vi en skuld på 41 procent. Det gör att vi som kanske enda land i Europa under den här perioden har kunnat minska vår skuldsättning och vårt beroende av marknaderna.

Vi tog över överskott, och de överskotten byggde vi vidare på. Vi byggde ut överskotten med nära nog 60 miljarder av bnp, om jag minns siffrorna rätt. Vi gick alltså från ett överskott på 2 procent upp till ett överskott på strax under 4 procent av bnp mellan 2006 och 2008. Det gör att vi nu efter krisen står med de starkaste offentliga finanserna i Europa. Vi är ett av två tre länder som klarar en situation där vi inte har tre procents underskott. Sverige är det enda landet under perioden 2008–2010 som den beskrivningen stämmer på, såvitt jag minns uppgifterna rätt.

Det här beror på att vi har varit aktsamma och noggranna med de offentliga finanserna men också aktiva i vår krisbekämpning. Vi har tillfört pengar till kommunsektorn, vi har byggt ut arbetsmarknadspolitiken och vi har fyllt ut luckorna i hushållens ekonomi. Det här kan Bosse Ringholm och jag vara oeniga om, och det är tydligt att det är den diskussionen Bosse Ringholm vill ha.

Jag tycker att vi också skulle kunna vara eniga om ett antal saker. Jag tror nämligen att det ibland kan vara en poäng med samsyn snarare än konflikt. En av de samsynspunkterna borde vara att vi ska återställa våra överskott, att vi ska fortsätta minska vår skuldsättning, att vi ska möta nästa kris med ett mindre beroende av valuta- och räntemarknader, att vi ska vara trygga med att Sverige är ett land som inte är beroende av kortsiktig upplåning, utan att vi vilar på solid grund med överskott i offentliga finanser men också i vår utrikeshandel och vår bytesbalans. Jag tror nämligen att det är så man bygger ett väl fungerande samhälle.

Vi kan notera nu när vi tittar på utvecklingen de kommande åren att sysselsättningen börjar komma tillbaka. Vi räknar med 100 000 i sysselsättningsökning under 2010–2012. Vi har haft en starkare tillväxt i början av året än praktiskt taget alla andra industriländer. Vi har starkare offentliga finanser än något annat EU-land.

Det här ska naturligtvis vara ett betyg för regeringens arbete men kanske ännu mer för den svenska modellen. Vi har en trygg samhällsmodell som ger en grund för våra medborgare att kunna lita på att våra offentliga system fungerar. Det tycker jag är någonting som vi ska värda och verka för också i framtiden. Det måste bygga på samma politik när vi sedan talar om Europa. Det måste finnas mer av ordning, mer av struktur, mer av återgång till balans, mer av att man gör rätt för sig och inte lånar kortsiktigt när man bygger sin politik.

Jag delar naturligtvis Bosse Ringholms oro för vad som kommer ut av detta inför nästa kris. Nu står de stora länderna med en skuldsättning på uppemot 100 procent av bnp och underskott som uppgår till flera procent av bnp, som i bästa fall kan landa på 4–5 procents underskott vid nästa lågkonjunktur. Det är en politik som för med sig allvarliga risker både för välfärd och för sysselsättning långsiktigt.

Anf. 55 BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Nu bekräftar Anders Borg själv att han har försämrat de offentliga finanserna i Sverige med bortåt 6 procent. Ja, det är riktigt, och det var också vad jag sade i mitt inledningsanförande. Det är ungefär vad hans kolleger har gjort i övrigt. Skillnaden mellan Anders Borg och hans kolleger är att han startade från ett oerhört gott läge som han övertog av den tidigare, socialdemokratiska regeringen. Därför har han inte lyckats hamna ända nere i källaren, som många av hans kolleger har gjort.

Det som är bekymret är att Anders Borg säger att vi behöver göra mer gemensamt men att det inte finns någon samsyn. Jag ska inte säga att jag har haft några förhoppningar om att Anders Borg hade kunnat medverka till en sådan samsyn, för det kanske är för mycket begärt.

Jag hade ändå hoppats på att Anders Borg i EU-sammanhang för det första hade velat få bort detta att man säger en sak och gör något helt annat i ekonomin.

För det andra struntar man i tillväxt- och stabilitetspakten och andra regler. Jag hade hoppats att man hade kunnat få en rejäl diskussion om det bland EU:s finansministrar och EU-länderna.

För det tredje hade jag hoppats att man hade använt de goda konjunkturlägen som var i början på Anders Borgs mandatperiod för att bygga upp de offentliga finanserna. Man gjorde precis tvärtom. Jag hörde inte Anders Borg banna någon av sina kolleger för detta under de goda åren, därför att han själv dessutom drog ned de offentliga finanserna genom att införa en rad ofinansierade skattesänkningar.

För det fjärde hade jag naturligtvis hoppats på att Anders Borg mer skulle driva frågan om att låta bankerna och det finansiella systemet själva ta ett ökat ansvar. Avgifterna är en del av en sådan diskussion, naturligtvis, men den har inte kommit särskilt långt.

För det femte är det viktigt att hitta en balans mellan satsningarna, som det inte finns förutsättningar för i ett antal länder i dagsläget med tanke på bakgrunden, och att spara sig ur ekonomiska kriser och arbetslöshet. Att spara innebär ju oftast att öka på arbetslösheten. I stället behöver vi satsa för att få nya jobb. Jag ser i tidningarna i dag att under Anders Borgs tid har antalet arbetslösa stigit från 290 000 till 450 000. Det är konstaterat att där har regeringen misslyckats kapitalt.

Till sist ber jag att få tacka Anders Borg för den här och andra debatter under den här mandatperioden. Vi lämnar ju båda två riksdagsarbetet men av lite olika skäl, jag frivilligt och Anders Borg med väljarnas hjälp i höst, så vi får inget tillfälle att återkomma till debatterna. Tack så mycket för debatterna!

Anf. 56 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Låt mig börja med att återgälda Bosse Ringholms tack. Jag ska inte vara ironisk, utan jag vill passa på att tacka för flera mycket goda debatter under de här åren. Naturligtvis tycker jag också att det förtjänar att påpekas att Bosse Ringholm tjänstgjort som finansminister under fem år, vilket är den längsta perioden sedan Kjell-Olof Feldts tid som finansminister. När du nu lämnar riksdagen ska du göra det med en stor känsla av heder, tycker jag, av detta värv – inte för att det ankommer på mig som moderat att utvärdera Bosse Ringholm som socialdemokrat.

Låt mig bara avslutningsvis konstatera att Sverige har en situation med starka offentliga finanser. Vi har högre tillväxt än andra länder och vi har en sysselsättning som stabiliseras väldigt tidigt under återhämtningen.

Jag delar naturligtvis Bosse Ringholms synpunkter. Det är ett avgörande problem att man i Europa inte gör det man säger. Det har varit stötande att stora länder har valt att avvika från sanktioner som de själva har varit drivande för ska finnas på plats. Det har urholkat trovärdigheten för systemet.

Det är självklart att vår utgångspunkt nu måste vara att stärka stabilitets- och tillväxtpakten med sanktioner som tillämpas, skuldkriterier som får en större vikt och med tydligare granskning av länder som missköter sig. Jag tror att det är därför vi ska återbygga och förstärka offentliga finanser i Europa. Det är den enda vägen framåt.

Låt mig konstatera att när det gäller bankavgifterna har Sverige gått före. USA har följt oss och Storbritannien, Frankrike och Tyskland är nu på väg att följa efter. Många sade att detta var omöjligt. Jag vill påpeka att för svensk del fungerar systemet. Om vi får andra länder som följer efter är detta bara att välkomna.

Jag vill avslutningsvis passa på att tacka för en god debatt och tillönska Bosse Ringholm en mycket god sommar.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellation 2009/10:406 om skattenivån

Anf. 57 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Hans Olsson har frågat mig om jag avser att verka för en politik som innebär att skatterna sänks mest för dem med högre inkomster och hur jag avser att finansiera den generella välfärden när skatteintäkterna faller.

Den mest centrala uppgiften i regeringens politik är att få fler i arbete och att minska utanförskapet. I syfte att göra det mer lönsamt att arbeta har regeringen infört jobbskatteavdraget. Avdraget gör det mer lönsamt att arbeta för dem som i dag står utanför arbetsmarknaden och bidrar genom sänkt marginalskatt till ökat arbetsutbud för dem som redan arbetar. Jobbskatteavdraget har medfört att låg- och medelinkomsttagare har fått betydande marginalskattesänkningar. Höga marginalskatter hämmar arbetsutbudet och den ekonomiska tillväxten samtidigt som de dessutom uppmuntrar till skattefusk.

Regeringen bedömer att effekten av jobbskatteavdraget blir att närmare 80 000 fler personer kommer i arbete på lång sikt. Externa bedömare, till exempel Finanspolitiska rådet, Konjunkturinstitutet och LO har gjort liknande bedömningar. Jobbskatteavdraget är därmed den enskilt viktigaste reformen i regeringens strävan att få fler i arbete och minska utanförskapet.

Regeringens politik utformas för att bidra till uthållig och stark tillväxt, hög sysselsättning, makroekonomisk stabilitet, starka offentliga finanser och välfärd som kommer alla till del. Fler i arbete är en förutsättning för att uppnå dessa mål.

Då Hans Olsson, som framställt interpellationen, anmält att han var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav tredje vice talmannen att Lars Johansson i stället fick delta i överläggningen.

Anf. 58 LARS JOHANSSON (s):

Fru talman! Hans Olsson är tyvärr inte här, så jag tar emot interpellationssvaret i stället. Jag tackar finansministern för svaret även om jag

noterar att finansministern inte vill ta upp de frågeställningar som finns i själva interpellationen. Den handlar om det som regeringen och Moderaterna i synnerhet har sagt inför 2006 års val. Jag antar att ni står fast vid det, för när jag läser vad Moderaterna säger inför 2010 års val är ni inne på samma linje, nämligen att man ska sänka skattenivån till en europeisk nivå.

Vad innebär det? Det innebär att välfärden kommer att hotas i Sverige. Jag tycker att man borde dra lärdom av det som händer i Europa nu, där många länder har just detta problem: De har inte intäkter i förhållande till sina utgifter. Att gå ned och anpassa sig till europeisk nivå innebär stora nedskärningar i Sverige. Det talar inte regeringen om. Det talar inte Anders Borg om. Han berättar inte någonting alls om det i interpellationssvaret.

I frågan i interpellationen lyfter Hans Olsson upp vad statsvetarprofessorn Bo Rothstein i Göteborg har beskrivit i en debattartikel där han pekar just på detta förhållande. Detta är alltså inte någonting som bara vi socialdemokrater säger, utan också forskarvärlden har tittat på förhållandet med den statsfinansiella krisen i Europa. Den beror oftast på att man inte tar in tillräckligt med skatter utan har för stora utgifter. Därmed hamnar man i stora underskott, som också den förra debatten tydligt handlade om.

Men Moderaterna driver detta vidare, och skriver i sitt program inför höstens val att det inte är rimligt att det svenska skattetrycket ligger på en betydligt högre nivå än andra jämförbara länder i Europa. Det låter lite teknokratiskt. Men effekterna av det är just detta; skattenivån ska ned ytterligare. Ni har också tillsammans i de borgerliga partierna utlovat skattesänkningar på 100 miljarder kronor, enligt riksdagens utredningstjänst. Men ni har inte talat om var det ska tas och hur det ska tas. Där är ni fortfarande svaret skyldiga.

Vad ska reduceras i välfärden under de kommande åren för att ni ska kunna nå upp till era skattesänkningar på 100 miljarder. Då pratar jag inte om hur ni fördelar skatterna, alltså att de som har de bästa inkomsterna och de största tillgångarna får de största skattesänkningarna, utan jag tittar på det totala.

Jag tycker att det är anmärkningsvärt när finansministern ändå i sitt försök till svar tar upp att om man höjer skatterna kan det innebära att skattefusket ökar. Det är bara att konstatera att trots de skattesänkningar som ni har genomfört har inte skattefusket minskat. Tvärtom ligger det kvar på i storleksordningen 130–140 miljarder kronor enligt Skatteverkets redovisning för skatteutskottet här i vintras när man begärde in extra pengar för att kunna fullfölja sitt uppdrag som handlade om att jaga skattefuskare i Sverige.

Ni är svaret skyldiga. Hur har ni tänkt att ni ska klara välfärden i Sverige med de gigantiska skattesänkarlöften som ni nu har presenterat?

Anf. 59 GÖRAN PETTERSSON (m):

Fru talman! Det är viktigt att skattesystemet är uppbyggt på ett sådant sätt att det inger respekt. Det tas upp på ett bra sätt i interpellationen. Ett antal egenskaper tas upp som det är viktigt att skattesystemet har: att det är enkelt, att det har få undantag och att det har legitimitet.

Men i interpellationen missar man några andra egenskaper som det också är viktigt att skattesystemet har. Det ska till exempel premiera arbete. Genom att premiera arbete bidrar skattesystemet till att göra den gemensamma kakan större. Det bortser man helt från i interpellationen. Man tycker att det viktiga är att fördela en kaka även om den blir mindre och mindre.

Låt mig komma tillbaka till det där med enkelhet, undantag och legitimitet. En skatt som majoriteten har tagit bort under mandatperioden är förmögenhetsskatten. Det var den skatt som brast på flera av de här punkterna. Den omgärdades av en stor mängd undantag som gjorde att den som hade den bästa skattejuristen i stort sett kunde undvika att betala skatten. Det gjorde att skattens legitimitet blev låg. Det var också en skatt som egentligen inte gynnade Sverige. Ett antal nationalekonomer har lyft fram skatten som varande en skatt som gjorde att kapital försvann ur Sverige som skulle ha gjort landet väl.

Nu vill vänsterkoalitionen återinföra förmögenhetsskatten. Jag tror att de som är gladast över det är skattejurister, som ser fram emot att få nya fina uppdrag för hur man kan planera sig runt skatten. Vi som har följt debatten kan konstatera att man redan nu excellerar i att börja tala om olika typer av undantag så att skatten ska bli så lite samhällsskadlig som möjlig.

Men inte nog med det – om vi nu ska gå tillbaka till interpellationen och tala om enkelhet, undantag och legitimitet. En annan skatt, nämligen uppskov på reavinst, är en skatt som oppositionen säger att den vill gå in och återinföra. Jag kan konstatera återigen att då har vi precis som med förmögenhetsskatten en skatt som nästan ingen har tänkt sig att betala. Med hjälp av jurister specialiserade på skatteplanering kan man hitta olika vägar för att inte behöva betala den där reavinstskatten. Då kan man utnyttja uppskovet till ett uppskov i evig tid.

Därför tycker jag att det skulle vara intressant att höra Lars Johanssons kommentarer. Delar han grunduppfattningen i interpellationen – att det är viktigt att skattesystemet är enkelt, har få undantag och har legitimitet? Hur ser han då på återinförandet av förmögenhetsskatt och införande av generösa uppskov för reavinstskatter?

Anf. 60 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! När vi diskuterar skatter måste vi koppla det också till den långsiktiga finansieringen av våra välfärdsåtaganden. Vi har ett samhälle som präglas av sammanhållning och trygghet för människor därför att vi har en gemensam finansiering av vårt utbildningssystem, av vår barnomsorg, av vår sjukvård och av vår äldreomsorg. Vi skapar trygghet för människor genom ett antal väl fungerande välfärdssystem.

De här välfärdssystemen kan naturligtvis bara vara stabila och fungera väl om de har en stabil grund för sin finansiering. Den bygger på två grundpelare.

Den ena är att vi har en arbetslinje i Sverige, att människor är i arbete, att människor som i dag arbetar i framtiden har en beredskap att stanna kvar längre och att unga människor i framtiden får lättare att komma in på arbetsmarknaden.

Den andra grundpelaren är att våra tjänstemän och politiker i välfärdssektorerna ute i kommunerna fortsätter med ett enträget vardagsar-

bete där man gnetande försöker att vända och vrida på varje krona för att få ut största möjliga effekt. Det är den långsiktiga produktiviteten i våra omsorgssektorer. Det är det som avgör hur många som är i arbete och hur kostnadsstrukturen i de här sektorerna ser ut på lång sikt.

Den här välfärdsfinansieringsekvationen kan vi bara lösa genom fler i arbete. Det är det enda rimliga, anständiga sättet att hantera den frågan i en globaliserad ekonomi med den typ av konkurrens som vi i dag har om jobb och kapital. Alternativet till fler i arbete blir höjda skatter och hårda välfärdsprioriteringar.

Vi har relativt höga skatter i Sverige. En del av dem fungerar utan stora och avgörande kostnader för samhällsekonomin. Momsen och fastighetsskatten är några exempel. Andra skatter medför stora kostnader och stora risker därför att de snedvrider drivkrafterna i samhället.

Jobbskatteavdraget är ett försök att råda bot på många av de allra värsta avarterna av ett högt skattetryck. Det är därför jobbskatteavdraget så samstämmigt har framhållits som en effektiv väg att få fler i arbete. Det lönar sig bättre för unga att komma in, för fler att jobba extra och för fler att stanna kvar. Vi ser också att allt fler äldre väljer att stanna kvar på arbetsmarknaden.

Det här är vårt vägval. Vi tror att det är nödvändigt att förstärka arbetslinjen för att vi ska klara en långsiktig välfärd. Mot det står den hållning som Lars Johansson ger uttryck för. Den bygger på att man nedmonterar arbetslinjen, och när färre arbetar höjer man skatterna. Den höjda skattebelastningen används sedan till att finansiera en välfärd som ofta bedrivs på ett sådant sätt att den blir mer kostsam.

Detta är en beskrivning av de två politiska alternativen i det val vi står inför i höst. Det handlar om en allians som har arbetslinjen som kärnpelare och om ett rödgrönt samarbete som i grund och botten inte tror på arbetslinjen och följaktligen inte har ett långsiktigt hållbart svar på frågan om välfärdens finansiering.

Vi i alliansregeringen ser det inte som ett självändamål att sänka skattetrycket. Vi ser det som ett självändamål att trygga människors välfärd genom att få fler i arbete. Vi ser det som ett självändamål att bygga sammanhållning genom att säkra att människor är i arbete. Det förutsätter att det lönar sig bättre att arbeta. Det förutsätter att det är billigare och enklare att anställa och att det är fler som vill driva företag. Det är medlen för att uppnå målet som är en god trygghet för alla våra samhällsmedborgare.

Anf. 61 LARS JOHANSSON (s):

Fru talman! Återigen fick jag inget svar på den fråga som interpellationen berör, nämligen varför det är så viktigt för regeringen och Moderaterna att sänka skattetrycket i Sverige så att man kommer på samma nivå som övriga Europa. Jag fick inte heller något svar på frågan vad det är som ska skäras bort när man ska ta bort upp till 100 miljarder kronor, vilket de borgerliga partierna med Moderaterna i spetsen tillsammans har lagt fram. Jag fick inget besked i de här viktiga och avgörande frågorna.

Vi vet att klyftorna i Sverige hela tiden har ökat med den politik ni har fört. Det har vi haft åtskilliga debatter om.

Jag kan ta ett annat exempel på vilken effekt en sådan politik som ni förordar, men som ni inte vågar tala om, skulle få. För en tid sedan pre-

senterade de kommunalpolitiker som är ansvariga för hur den kommunala välfärden utvecklas i Sverige en gemensam rapport. Det är dessa som sitter nära verkligheten och välfärden. Det är de som får betala de ökade socialbidragskostnaderna när de centrala socialförsäkringssystemen och a-kasssystemen inte längre fungerar för allt fler människor. Det finns bland annat 422 000 socialbidragstagare. Dessa miljarder måste de ta fram genom att begränsa välfärden. De måste ta fram dessa kontanta pengar i stället för att använda dem till att anställa människor av kött och blod i äldreomsorgen, i skolan eller i förskolan. De har presenterat en rapport – i den arbetsgruppen finns för övrigt både moderater och folkpartister med – där de väldigt tydligt markerar att om en sådan politik där man skär ned ytterligare får genomslag skulle vi få gigantiska problem.

De redovisar att en situation med oförändrade statsbidrag kommer att leda till en skattechock på 13 kronor i kommunalskatt om man ska kunna få samma välfärdsutveckling under de kommande 25 åren som man har haft under de gångna 25 åren. Man vill ha kvaliteten i äldreomsorgen när vi får allt fler äldre, för att ta ett exempel. Och vi behöver fler människor som jobbar som lärare för att vi ska kunna upprätthålla en bra standard i den svenska skolan.

Det är de här frågorna som är centrala i framtiden, och dem duckar ni för helt och hållet. Ni är ointresserade av dem. Ni är bara intresserade av att se skatter som ett problem. Jag anser inte att skatter är ett problem. Hela det svenska välfärdssystemet har byggts upp genom att man alltid har argumenterat för breda skattebaser. Vi behöver dessa för att vi ska kunna ha en gemensam välfärd som fungerar för alla människor i det svenska samhället. Det är den centrala delen i politiken.

Ni sätter er på åskådarläktaren och pratar hela tiden om att skatter innebär problem och svårigheter. Det är klart att de gör om ingen talar om vad man får för skatterna och vilken betydelse de har i samhället. Då får man problem i den politiska debatten. Jag förstår att ni har det, men för oss socialdemokrater är det väldigt viktigt att hela tiden markera betydelsen av skatteintäkter och vad pengarna går till och förklara vilken betydelse de har för samhällets utveckling. Det är där den stora skiljelinjen går.

Jag noterar återigen att ni inte vill prata om vad ni ska ta bort som motsvarar 100 miljarder.

Anf. 62 GÖRAN PETTERSSON (m):

Fru talman! Det är med glädje jag observerar att Lars Johansson talar om SKL:s rapport om de framtida utmaningarna. Jag är kommunalpolitiker, och jag är ganska väl medveten om de utmaningar som finns. Om man läser den här rapporten noga kan man se att det inte är skatten som lyfts fram som den stora utmaningen, utan det är dels demografin – vi blir äldre, vilket på många sätt är glädjande – dels våra ökade önskemål och krav på välfärdstjänster, framför allt inom sjukvården.

Den viktiga lösningen är att återigen göra kakan större. Det handlar om att ha ett skattesystem som premierar arbete och tillväxt. Jag konstaterar att Socialdemokraterna har tagit fram en symbol där man talar om att man har varit för tillväxt i 100 år eller något liknande. Det tycker jag är bra, men det är tråkigt att ni kanske håller på att lämna det och inte är för det längre. Det är ju det viktiga med skattesystemet. Det är inget

självändamål att ha en viss skattesats, utan man ska ha ett system som gör att samhället och ekonomin utvecklas väl.

Då kommer jag tillbaka till den fråga som jag ställde. Den handlar om det som interpellanten tar fram om enkelhet och legitimitet i systemet. På vilket sätt blir systemet enklare av att ni vill återinföra en förmögenhets-skatt? Det var ju den skatt som var omgärdad av den lägsta legitimiteten, hade de flesta undantagen och gynnade skatteplanering mest. På vilket sätt gynnar det legitimiteten i skattesystemet att ni vill återinföra ett uppskov på reavinstskatter? Den som har tjänat stora pengar på att sälja en fastighet ska alltså kunna skatteplanera sig bort från att behöva betala den skatten. På vilket sätt gynnar det enkelheten och legitimiteten i skattesystemet?

Anf. 63 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Den frågeställning som Lars Johansson vill ha svar på är varför det är viktigt att sänka skatten, eller låt mig omformulera det, varför det är viktigt att sänka skatten för låg- och medelinkomsttagare som åker till sitt jobb och utför de uppgifter de har varje dag år ut och år in. Varför är det viktigt att belöna de människor som kämpar i motvind och medvind för att driva detta samhälle framåt? Ja, det är just för att om vi sänker skatterna för låg- och medelinkomsttagare blir det fler människor på arbetsmarknaden och som därmed arbetar och bidrar. Då får vi en högre långsiktig sysselsättningsnivå där vi genom konjunkturernas upp- och nedgångar kan se att fler människor befinner sig i arbete.

Grunden för att vi ser det som centralt är naturligtvis att det är det som gör att vi kan finansiera välfärd, trygghet för alla och en möjlighet att ta ansvar för dem som har det sämst i samhället. Därför blir jag bekymrad över den konsekventa nedmontering av arbetslinjen som går genom den rödgröna politiken, kanske allra mest tydligt i Vänsterpartiets och Miljöpartiets ambition att förkorta arbetstiden. Enligt KI bedöms detta kosta kanske uppemot 10 procent av vår bnp. Förslag om friår blir en symbol för samma inriktning. Det är inte centralt och avgörande att man är i arbete.

Det är naturligtvis lika djupt problematiskt när man vill lägga de resurser man drar in genom stora skattehöjningar på att bygga ut de olika bidragssystem vi har till dem som står utanför arbetsmarknaden. Det är logiskt och konsekvent om man vill nedmontera arbetslinjen; det är förödande bekymmersamt och riskfyllt om man vill värna välfärden. Vid sidan av arbetstidsförkortningen, friåret och bidragssystemet är därför de stora skattehöjningar man lägger på kostnaden för att anställa och arbeta bekymmersamma. Det är kombinationen av åtgärder som gör att vi landar i en nedmontering av arbetslinjen.

Varför är det så problematiskt i just den här diskussionen? Jo, för att den enda anständiga och tillväxtmässigt rimliga lösningen vi har på åldrandets bekymmer är att fler arbetar, att yngre kommer in och arbetar tidigare, att de som jobbar jobbar mer, att vi förbättrar integrationen och att äldre stannar kvar längre på arbetsmarknaden. Allt det bygger på att det lönar sig bättre att arbeta för låg- och medelinkomsttagare. Det är svaret på Lars Johanssons fråga varför det är viktigt att sänka skatterna, eller rättare sagt varför det är viktigt att sänka skatterna för alla de låg- och medelinkomsttagare som kan bära framtidens välfärd för oss alla

Prot. 2009/10:144

28 juni

Svar på
interpellationer

genom hårt arbete, ansvarstagande, flit och genom att man är beredd att alltid sätta sig i bilen och åka till jobbet. Det är därför det är så viktigt att sänka skatten för låg- och medelinkomsttagare.

Anf. 64 LARS JOHANSSON (s):

Fru talman! Men den politiken är ju prövad med förödande effekter i väldigt många av de europeiska länderna! Att inte finansministern ser det! De står nu inför stora nedskärningsprogram. Det är det som händer. Det är därför man måste vara sparsam med skattesänkarlöften och inte tro att det blir mer i statskassan bara för att man sänker skatterna. Det har inte blivit så i Sverige. Det har inte blivit fler jobb. Till och med regeringen skriver i sin finansbudget att det tar fem till tio år innan man kan avläsa effekterna av det så kallade förvärvsavdraget. Det finns bara teoretiska beräkningar.

Vi har sett att arbetslösheten har ökat. Det som gör att den går ned något är högkonjunkturen och att man får avsättning för sina produkter – fordonsindustrin går bra och andra industrier går också bra just nu. Då ökar sysselsättningen till viss del, men det som händer nu och det ni inte ser är att långtidsarbetslösheten, alltså att man har varit arbetslös i mer än 26 veckor, fortsätter att öka. Den är uppe i 161 000 nu. Det är då de stora frågorna kommer om hur välfärden kan fungera för de människorna. Vad är det för arbetsmarknadspolitik som sätts in där?

Vi har presenterat ett program med 100 000 nya jobb och utbildningsplatser för den gruppen av människor bland annat. Det är ju sådana åtgärder som man måste vidta, och då måste man ha skatteintäkter för att kunna göra det och inte sänka skatten för höginkomsttagare.

Ni har inte svarat på frågeställningen om vad man gör i den offentliga sektorn. Jag var kommunalpolitiker under många år i Göteborg. Arbetsgruppen var överens om att det här är problemet, och man var också överens om att det är ett skattegap på 13 kronor och att det inte går att privatisera i motsvarande grad eller att avgifter i motsvarande grad skulle kunna täcka det underskott som uppstår. De borgerliga ledamöterna tyckte inte det heller. Det krävs ökade statsbidrag. Det är ni inte intresserade av att skjuta till, utan ni vill i stället fortsätta att sänka skatterna.

Anf. 65 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Låt oss vara noggranna med beskrivningen av Sverige så att vi inte riskerar att svartmåla vår fina samhällsmodell. Sverige går ur krisen med en högre tillväxt än praktiskt taget alla andra industrialiserade västländer. Det var 3 procents tillväxt i början av året, och prognoser från KI och andra talar för att den utvecklingen står sig under året. Vi har en sysselsättning som nu, om KI får rätt, ligger 75 000 högre än den gjorde 2006 och som stiger med 100 000 de kommande åren. Vi har offentliga finanser som är starkare än i praktiskt taget alla andra europeiska länder och starkare än i praktiskt taget alla andra industrialiserade länder. De är så starka att vi i Sverige kan föra en diskussion om reformer, förbättringar och förstärkningar när andra bara tvingas diskutera nedskärningar och försämringar.

Det här är naturligtvis inte slumpmässigt. Vi har mött krisen. Vi har lagt breda system för att säkra ett banksystem som ska kunna ge krediter till hushåll och företag. Vi har satsat 90 miljarder på att stabilisera efter-

frågeutvecklingen. Vi har vidtagit effektiva åtgärder som satsningar på tillfälliga kommunbidrag, utbyggnad av infrastrukturen och ROT- och RUT-avdrag som gör att många människor får jobb i den inhemska sektorn, och vi har byggt ut och förstärkt arbetslinjen. Vi har byggt ut och förstärkt den arbetslinje som är det yttersta värdet för välfärden.

Det här är den diskussion som vi ska ha fram till valet. Hur kan det bli fler i arbete om man avvecklar arbetslinjen, lägger kostnader på att anställa unga och kommer med kilometerskatter, bensinskatter och energiskatter som gör det dyrare och mindre lönsamt att driva företag och anställa människor i Sverige? Här är skiljelinjen väldigt tydlig. Vi i Allians för Sverige tror att välfärd och trygghet bygger på arbete. De rödgröna har en annan hållning.

Jag vill avsluta med att tacka Lars Johansson för dessa debatter och önska en god sommar!

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 16.18 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna i cirka fem minuter.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.24.

12 § Svar på interpellationerna 2009/10:416, 441, 436 och 490 om ökade klyftor

Anf. 66 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Eva-Lena Jansson har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder för att minska de ekonomiska skillnaderna i Sverige och om jag är beredd att ompröva regeringens skattepolitik mot bakgrund av att de ekonomiska klyftorna ökat i Sverige. Sylvia Lindgren har frågat om jag avser att ta några initiativ för att försöka vända de senaste årens utveckling med ökade klyftor. En likartad fråga har även ställts av Monica Green som frågat vad jag avser att göra för att minska bidragsberoendet. Slutligen har Veronica Palm frågat vilka åtgärder jag avser att vidta för att minska barnfattigdomen. Jag väljer att ge ett gemensamt svar på dessa interpellationer.

Regeringens huvudfokus har sedan tillträdet 2006 varit att minska utanförskapet och återupprätta full sysselsättning. När fler arbetar och färre försörjer sig på sociala ersättningar minskar inkomstskillnaderna i samhället gradvis. Den långsiktigt bästa fördelningspolitiken är därför att få fler i arbete.

Under mandatperioden har flera viktiga steg tagits för att långsiktigt förbättra sysselsättningsgraden. Genom bland annat införandet av jobb-

Prot. 2009/10:144
28 juni

*Svar på
interpellationer*

skatteavdraget har drivkrafterna till arbete blivit starkare. Även arbetsmarknads- och utbildningspolitiken har reformerats och vägarna tillbaka från sjukskrivning till arbete har blivit fler och bredare. Kostnaderna för att anställa personal har sänkts och det har blivit enklare och mer lönsamt att starta och driva företag.

Den internationella lågkonjunkturen i finanskrisens spår har inneburit en kraftig ökning av arbetslösheten. Sverige har dock klarat sig bättre än många andra länder. Aktiva insatser för jobben och välfärden, tillsammans med ett ansvarstagande för de offentliga finanserna, har varit viktiga ingredienser i regeringens politik för att överbrygga krisen och motverka ökande klyftor.

Fördelningspolitiken har hela tiden varit i fokus. Det är viktigt att de som drabbats hårdare än andra av krisen också kompenseras när omständigheterna tillåter. I vårpropositionen har därför åtgärder riktats mot de grupper som står längst från arbetsmarknaden som syftar till att motverka en utslagning av ungdomar och äldre arbetskraft. Andra grupper som drabbats hårt av krisen är pensionärer och barnfamiljer. Regeringen har därför föreslagit en höjning av flerbarnstillägget och en förstärkning av grundavdraget för pensionärer. I budgetpropositionen för 2010 föreslogs dessutom en höjning av bostadstillägget för personer med sjuk- och aktivitetsersättning. Därmed hålls inkomstfördelningen samman och de långsiktiga förutsättningarna för en hög sysselsättning och stark tillväxt förbättras.

Anf. 67 SYLVIA LINDGREN (s):

Fru talman! Jag tackar finansministern för svaret.

Ministern skriver att fokus har varit att ”minska utanförskapet och återupprätta full sysselsättning”. Då måste det ha känts som en kalldusch för Anders Borg när han i morse i Dagens Nyheter kunde läsa om det missade målet. Löftet var fler i arbete, men efter fyra år med Alliansen är det precis tvärtom. Fler är arbetslösa än tidigare, och man har inte klarat av fördelningen. Därtill ska läggas bostad, yrke, anställningsformer och arbetstider som skiljer invånarna åt.

Splittringen är tydlig i landet, inte minst ser vi det i storstadsregionerna och då särskilt Stockholm. Därför är det något överkligt med en finansminister som så helt tycks ha tappat kontakten med verkligheten. Några av de fakta som finansministern förträngt är att ungdomsarbetslösheten i Sverige är bland de högsta i Europa samtidigt som 40 000 komvuxplatser försvunnit mellan läsåren 2005/06 och 2008/09.

Sedan regeringen tillträdde har antalet arbetslösa blivit över hundra tusen fler. Den enda procent som tjänar bäst har genom regeringens politik fått lika mycket som 25 procent av svenska folket tillsammans. Den tiondel rika som har de högsta inkomsterna har fått lika mycket som 60 procent av svenska folket tillsammans. Det är riksdagens utredningstjänsts, RUT:s, siffror, inte mina. De visar på tydligt ökade klassklyftor.

Antalet långtidsarbetslösa är rekordstort och har det senaste året ökat med 140 personer per dag. Det är SCB:s siffror.

Regeringen har halverat antalet platser inom arbetsmarknadsutbildningen. Det vet vi från Arbetsförmedlingen.

Under de senaste åren har antalet sysselsatta i vård, skola och omsorg, oavsett driftsform, blivit ca 25 000 mindre. Det är SCB:s siffror.

Socialbidragen ökar i närmare 90 procent av landets kommuner. Det, fru talman, är Socialstyrelsens siffror.

Det är över 70 000 personer fler i utanförskap än vid valet. Detta gäller om man räknar som Moderaterna gjorde i valrörelsen, och det skulle gälla efter valet också. Det är RUT:s siffror.

Något som kommer att diskuteras senare är barnfattigdomen, som är rekordhög. Det har också RUT tagit fram siffror på.

Fru talman! Arbetslösheten har ökat mer i Sverige än genomsnittligt i Europa. Arbetslösheten i Sverige är nu högre än i jämförbara länder, såsom Belgien och Tyskland. Sysselsättningen har fallit mer i Sverige än genomsnittligt i Europa, enligt Eurostat.

Vi som lever i verkligheten och också tillbringar mycket tid ute i våra förorter ser väldigt tydligt klyftorna, som blir större och större.

Vad tänker ministern göra för att komma till rätta med detta?

Anf. 68 VERONICA PALM (s):

Fru talman! "Fördelningspolitiken har hela tiden varit i fokus", säger landets finansminister i ett svar på frågor om ökade klyftor och ökat bidragsberoende samt frågan från mig om en skenande barnfattigdom.

Jag tror att många människor skulle uppfatta det som osanning och åtminstone som ett hån mot den verklighet som man upplever. "Fördelningspolitiken har hela tiden varit i fokus." Ja, åtminstone inte en fördelningspolitik som utjämnar, möjligen en fördelning som ökar ojämlikheten.

Barnfattigdomen i Sverige har ökat med nära 50 procent sedan 2006, samma år som Anders Borg blev finansminister i Sverige. Bakom varje procentenhet finns ett barn. Det finns ett barn som har skolavslutning och är den enda i klassen som inte har med sig chokladkartong till fröken, den enda som inte har fått gå till Lindex och välja en ny sommarklänning. Det finns ett barn som säger: Äh, jag tycker ändå inte att det är kul att åka till Kolmården. Jag har ingen lust att följa med till Kolmården. Jag vill hellre vara hemma, för i Kolmården har jag varit massor med gånger med min pappa. Ni vet inte vem han är, men vi har varit där massor med gånger. Det är ett barn som vet att de där extrapengarna till busen och matsäcken i Kolmården inte finns hemma.

23 000 barn kommer att börja skolan efter sommarlovet utan att kunna läsa vad som står på tavlan, för de har inte glasögon trots att de behöver det. 23 000 barn i Sverige saknar i dag glasögon fast de behöver det. De barnen kommer inte att ha det lätt i skolan, och de barnen vet att pengarna hemma inte finns.

Bakom dessa siffror döljer sig inte bara barn. Där döljer sig också deras föräldrar, som den mamma som vet att hon inte kan bjuda tillbaka hela dagisgruppen på kalas, trots att hennes son har fått gå på alla andras kalas, för det finns inte pengar. Det är riktiga människor – riktiga barn, riktiga mammor och riktiga pappor. De vet effekterna av de senaste fyra årens ekonomiska politik. De vet vad det har inneburit när en moderat finansminister prioriterar inom fördelningspolitiken. Det har inte varit till deras fördel.

Jag möter väldigt många människor som har det tufft i Sverige i dag, men alla har inte fått det sämre. Alla har inte fått det tuffare. Den rikaste procenten i Sverige, 1 procent av svenska folket, har fått lika mycket i

skattesänkningar som 25 procent av oss andra har fått tillsammans. Alla har inte fått det sämre, men klyftorna har ökat. Sverige slits isär, och ojämlikheten ökar. De som drabbas hårdast är de barn och föräldrar som lever i fattigdom.

Det är landets finansminister som är ansvarig för den utvecklingen. Jag blir orolig när jag ser hur lättvindigt Anders Borg tar på min fråga om hur barnfattigdomen ökar. Oroar det inte dig, finansministern, att barnfattigdomen i Sverige har ökat med 50 procent under den tid du har varit ansvarig?

Anf. 69 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Jag vill tacka Anders Borg för svaret, visserligen sammanslaget med svaren på tre andra interpellationer. Jag är inte riktigt säker på att någon av oss har uppfattat att vi egentligen har fått några svar på våra interpellationer.

Den borgerliga regeringens skattepolitik har inneburit att de ekonomiska skillnaderna ökat i Sverige. Principen för regeringens politik har varit att sjuka och arbetslösa får betala i form av sämre levnadsvillkor för att sådana som jag – högavlönade – ska få skattesänkningar. Både statsminister Fredrik Reinfeldt och finansminister Anders Borg har varit tydliga med att de vill fortsätta med den här typen av orättvis skattepolitik, samtidigt som man säger sig vilja minska utanförskapet.

Dessutom har regeringen flaggat för att värnskatten ska bort så fort det finns ekonomiskt utrymme. Värnskatten är den skatt som de som tjänar över 40 000 betalar.

Mina frågor i interpellationen till finansministern var följande: ”Avser finansministern att vidta några åtgärder för att minska de ekonomiska skillnaderna i Sverige?” Svaret kan jag inte tolka som något annat än nej. ”Är finansministern beredd att ompröva regeringens skattepolitik mot bakgrund av att de ekonomiska klyftorna ökat i Sverige?” Även där blir svaret från finansministern nej.

Min fråga till finansministern blir då, fru talman, hur han kan stå här i riksdagen och låtsas som att han för en solidarisk och rättvis politik, när det enda vi kan se är motsatsen.

Jag hänvisade i min interpellation till en bok som heter *Jämlikhetsanden*. Där har man sammanställt forskning som visar att avgörande faktorer bakom centrala sociala och hälsorelaterade problem hänger ihop med ojämlikheten. Ju större skillnader det finns i ett samhälle, desto sämre blir samhället för alla. Även de högavlönade förlorar på att de fattiga blir fattigare, för om de fattiga blir fattigare får vi ett sämre samhällsklimat och mår mycket sämre tillsammans.

Boken har nu väckt ganska stor uppmärksamhet, och det är mot bakgrund av den jag har ställt frågan, eftersom vi ser att de ekonomiska skillnaderna ökar i Sverige. Sverige, skriver dessa forskare, utgör ett litet undantag, eftersom landet fortfarande tillhör de mest jämlika i västvärlden. Sverige har dock, skriver man, blixtnabbt ökande klassklyftor, vilket kanske förklarar de gåtfullt höga ohälsotalen för svenska ungdomar.

Precis som mina interpellantkamrater redovisat är många ungdomar arbetslösa i dag. Vi har Europas högsta ungdomsarbetslöshet. Den arbetslösheten kommenterar statsministern med att det är en synvilla. Arbets-

marknadsministern säger att ungdomarna är lata och sitter hemma för mycket framför datorn i stället för att söka arbete.

Det blir lite märkligt när man pratar om att man försöker bidra till att skapa ett välfärdssamhälle när man samtidigt gör någonting helt annat. Man kan väl bara ha ett välfärdssamhälle, inte flera? Ändå sade Anders Borg, fru talman, i den förra interpellationsdebatten att vi har ett antal välfärdssystem. I Socialdemokraternas Sverige har vi ett välfärdssystem, ett välfärdssamhälle, och det hänger ihop. Drar man på ena sidan händer det någonting på den andra sidan.

Mina frågor till Anders Borg blir, fru talman: Varför tycker Anders Borg att det är så viktigt att öka de ekonomiska skillnaderna? Varför är det så viktigt att ha fler fattiga i Sverige? Varför är det viktigare att gynna de rika i Sverige?

Anf. 70 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Min interpellation handlade om varför socialbidragen ökar med ett Sverige som är moderatstyrt. Anders Borg har valt att slå ihop svaren på interpellationerna som handlar om barnfattigdom och skattepolitiken, och gärna för mig. Visst är det barnen som blir lidande när samhället slits isär.

Låt oss vara noggranna med beskrivningen av Sverige. Vi har ett fint land och ett möjligheternas land. När vi lämnade över landet gick det bra för Sverige. Jobben strömmade till. År 2006 fick vi 153 000 jobb. Vi hade ordning och reda i ekonomin. Vi hade byggt ett stabilt ekonomiskt ramverk och hade bra offentliga finanser. Det var så stabilt att det inte gick att köra sönder på fyra år.

Varför hade vi byggt det stabila ekonomiska ramverket? Jo, därför att en gång i tiden styrdes landet av en borgerlig regering som också den gången hade otur. Då var det en hemmagjord lågkonjunktur. Den här gången har det varit kris i hela världen.

Som tur var hade vi byggt fundament i Sverige, eftersom vi lärde oss av den förra krisen när den borgerliga regeringen styrde. Trots att regeringen har sänkt skatterna med 100 miljarder har man ändå inte förstört ekonomin, och det är vi glada över. Det behövs till hösten när vi ska ta över och börja styra det här landet igen på ett mer rättvist sätt.

Vi vill att alla ska med. Vi vill ge alla chansen. Nu har 70 000 fler hamnat i utanförskap under den tid som Anders Borg har styrt kassan för landet. Det är 70 000 fler om man räknar som Anders Borg ville att man skulle räkna under valrörelsen 2006, förstås. Sedan dess har han försökt att få oss till att ändra på räknesättet. Vi ska inte längre räkna på samma sätt. Riktigt så många i utanförskap är det ändå inte, säger Anders Borg nu för tiden. Men det är 70 000 fler.

Vi hade ordning och reda i ekonomin. Ni har inte lyckats att slå sönder den. Det ni har lyckats med är att bryta isär samhället. Allt fler är nu ekonomiskt beroende av bland annat socialbidrag. Ni har byggt upp en sådan strategi. Ni har också infört vårdnadsbidrag. Ni har en bidragslinje med er politik.

Vi har en riktig jobblinje där alla ska vara med. Vi ser till att även de som är arbetslösa har ekonomisk trygghet. Det ger fler jobb i förlängningen. Det är en jobblinje där vi tänker på fler än bara några få. Det är en jobblinje som inte bryter isär samhället.

Prot. 2009/10:144
28 juni

Svar på
interpellationer

Nu har utanförskapet ökat med 70 000. De som är utanför utanförskapet, det vill säga inte får någon ersättning alls av någon, har också ökat under den tid som Anders Borg har styrt kassan för landet. Ni är alltså en bidragsregering, och vi har en riktig jobblinje.

Det skulle ta två år, sade Anders Borg när han tog över kassan för landet, innan den borgerliga politiken började bita. Det tog två år, och sedan kom jobbstoppet. Då slog det till på alla kanter, och massarbetslösheten spred sig över landet.

Det var inte bara Anders Borgs fel, eftersom det var en kris över hela världen. Men Anders Borg hade ökat på det. Han har försämrat för de arbetslösa och sjuka och gjort dem mer beroende av bidrag, och han har försämrat eftersom han har ryckt undan möjligheter till utbildning. Färre har möjlighet att gå i skola, komvux och arbetsmarknadspolitiska utbildningar.

Det har blivit ett kallare Sverige som har slitits isär.

Anf. 71 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Låt oss vara vådsamma med bilden av Sverige. Vad är det för bild av Sverige vi vill ge till våra medborgare och till andra länder? Låt oss konstatera att Sverige och den svenska modellen är ett land och en samhällsmodell som har klarat sig väl.

Vi kommer nu ur krisen, om KI får rätt, med en sysselsättning som är 75 000 personer högre än 2006. Det är fler kvinnor, unga och män som har jobb än vad det var för fyra år sedan. Får vi tro KI:s bedömning är det ungefär 100 000 färre som är beroende av olika sociala ersättningssystem än vad det var 2006.

Vi har tagit oss igenom en ekonomisk kris i bättre skick och i bättre ordning än de flesta andra europeiska länder. Tillväxten är den högsta bland industriländerna tillsammans med Polen i Europa. Det är tillväxtutsikter som i år ligger tre fyra gånger så högt för EU-området och euroområdet. Det är en sysselsättning som, om vi får tro KI, stiger med 100 000 de kommande åren.

Det är framför allt en välfärd som klarar sig bättre än i praktiskt taget något annat europeiskt land. Det är just därför att vi inte har något behov av att göra de stora nedskärningar, de uppsägningar i offentlig sektor, de lönesänkningar, de lönefrysningar, de pensionsåldershöjningar och de neddragningar i välfärdssystemen som praktiskt taget alla europeiska länder men kanske framför allt Spanien, Grekland och Portugal nu ska göra de kommande åren. Vi har alltså tagit Sverige genom den värsta ekonomiska krisen sedan depressionen i bättre skick än i praktiskt taget något annat europeiskt land.

Jag kan inte heller dela beskrivningen av hur vårt Sverige står sig när det gäller jämlikheten jämfört med andra länder. När jag tittar på statistiken för inkomstspridningen ligger Sverige näst lägst bland OECD-länderna. I EU:s statistik för lägst ekonomisk standard hör Sverige till de länder som har minst bekymmer.

När det gäller andelen med svåra materiella förhållanden hör Sverige till de länder som erbjuder sina medborgare de bästa villkoren. Det är Sverige, Danmark, Holland, Finland och Luxemburg som klarar sig bäst i praktiskt taget alla dessa tabeller. Alla dessa länder styrs av regeringar med alliansinriktning, samma inriktning som vi har. Det är lite mer ord-

ning, lite mer arbetslinje men också ett värnande av en sammanhållning och en välfärd som ska trygga alla medborgare. Så ser det ut i de länder som styrs av alliansregeringar.

Det är i dag knappast någon socialdemokrat som väljer att försvara det rödgröna alternativet. Det är ingen som reser sig upp till försvar för bensinskatten och tar diskussionen om vad kilometerskatten innebär för industrin och vad ungdomsskatten betyder för sysselsättningen och utbyggnad av bidragssystemen.

Det beror just på att i en diskussion om rättvisa och fördelning vet vi var bördan för dessa skatter läggs. Det är en börda som läggs genom högre arbetslöshet, lägre sysselsättning och färre anställningar på dem med sämre utbildning som inte har så stark ställning på arbetsmarknaden, på dem som är äldre och på dem som har invandrat till Sverige. Det är de som skulle drabbas av den skattechock som det rödgröna alternativet vill lansera när man vill montera ned arbetslinjen.

Det är därför vår politik bygger trygghet, välfärd och rättvisa medan det rödgröna alternativet cementerar arbetslöshet, slår ut jobb och bygger orättvisor.

Anf. 72 SYLVIA LINDGREN (s):

Fru talman! Jag är hjärtligt trött på att höra ministern säga att vi svartmålar Sverige. Precis som sina regeringskamrater skyller han också som vanligt allt elände de ställt till med på finanskrisen. Det är både ohederligt och fel.

Vi har aldrig förnekat att många som redan har det väldigt bra har fått det ännu bättre de senaste åren. Det är vad regeringens politik tycks ha gått ut på. Det är just det som skiljer oss åt. Jag tycker till skillnad från regeringen att det är politikens uppgift att minska och inte öka orättvisorna i Sverige.

Fru talman! Nyligen presenterades en rapport på Arbetarrörelsens Tankesmedja. Enligt rapporten arbetar 350 000 människor i Sverige i LO-yrken. Deras villkor har förändrats dramatiskt de senaste åren. Några orsaker som anges är fler tillfälliga jobb, utförsäljningen inom vård, skola och omsorg, med brist på insyn som gör det svårare att rätta till missförhållanden, samt deltid och hopplösa arbetstider.

En annan orsak, fru talman, är bostadsbyggandet, som är en blind fläck för den här regeringen. Bostadsbristen ökar, och antalet nybyggda lägenheter har nästan aldrig varit så lågt som nu. En anledning är att alliansregeringen började sin mandatperiod med att ta bort investeringsstödet för byggandet av hyresrätter. I Stockholm har nästan 40 000 hyresrätter omvandlats till bostadsrätter. Många lägenheter har sålts vidare och bidragit till att ytterligare stärka segregation och ökade klyftor. Det som har varit en hjärtefråga för oss socialdemokrater, ett likvärdigt, bra boende med sociala rättvisetecken, har blivit ett boende som har blivit en handelsvara.

Arbetets värderingar och värdet av människors jobb har också fått sig en ordentlig törn. Passar det inte kan du gå hem. Det är ganska vanligt att man möts av det på arbetsplatsen i dag.

Jag vill återge vad en TCO-arbetstagare skriver: Kaffepauserna har kortats ned. Man sitter kanske vid skrivbordet och äter smörgås i stället för att gå ut på lunchen och sådana saker. Och den dolda övertiden ökar.

Folk jobbar mycket extra eftersom man vill visa framfötterna och tror att man då får bättre möjligheter att få ha jobben kvar, dessutom något slags falsk solidaritet med arbetsgivaren att vi måste fixa det här. Vi har så mycket jobb. Vi har inte råd att anställa nya, men vi ska fixa det ändå. Kraven på dem som har anställning och tidsutnyttjandet av dem som har anställning är bra mycket större än det har varit tidigare.

Det här, fru talman, är hur utvecklingen ser ut på jobbsidan i dag, med otrygga arbetstider, med otrygga jobb och där det sker en utsättning. Du måste vara bra och du ska vara bäst för att kunna behålla jobbet. Ur arbetsmiljösynpunkt är det här oerhört olyckligt.

Vi vill ha fler jobb, men vi vill ha bra jobb. Det ska vara utvecklande arbeten som man också kan känna att man kan växa i.

Anf. 73 VERONICA PALM (s):

Fru talman! Jag har ställt två frågor till finansministern och inte fått svar på någon. Den ena var, jag ska ta fram min fuskklapp: Oroar den utveckling som sker när det gäller barnfattigdomen finansministern? Det är en ökning av barnfattigdomen med 50 procent sedan det år då den här regeringen tillträdde.

Den andra frågan är: Vad avser finansministern att göra för att minska barnfattigdomen?

I slutet av svaret säger finansministern ”flerbarnstillägg”. Det har man föreslagit när man har regerat i fyra år och barnfattigdomen ökar. Det ger sociala konsekvenser för framtiden när 23 000 barn inte kan läsa vad som står på tavlan inne i klassrummet därför att de inte har glasögon, trots att de behöver det. Flerbarnstillägg är det enda svaret.

Det där är liksom en ganska bra bild av skillnaderna i svensk politik. Där en rödgrön regering skulle välja att prioritera rätten till arbete också för de fattiga barnens föräldrar lägger sig en moderatledd högerregering platt och säger: Vi kan inget göra. Först pressar man ut en dryg halv miljon löntagare ur a-kassan. Sedan kommer en global finansiell kris och då säger man: Vi kan inget göra. Sedan rullar man tummarna, väntar och hoppas – förutom att man sänker skatten då.

Det där är två olika sätt att se på det. Jag vill ha en politik med ett Sverige som håller ihop, ett Sverige som vi tillsammans bygger starkare. Jag är övertygad om att var och en av oss blir starkare om vi bygger ett samhälle där de flesta av oss mår bra. Att de 23 000 ungarna faktiskt kan läsa vad som står på tavlan är bra även för oss andra. En moderatledd högerregering däremot väljer att prioritera hutlösa skattesänkningar för dem som redan har det bra.

Jag vill ägna en liten stund åt att tala om hur alternativet ser ut, trots att det egentligen är regeringen som borde ge svar på mina frågor.

Jag är övertygad om att det inte räcker med ett flerbarnstillägg. Det behövs arbeten. Då måste man sluta säga upp människor i kommuner och landsting, i välfärdssektorn. Då måste det ges möjlighet till barnomsorg på obekvämt arbetstid så att man kan ta de där extratimmarna man blir erbjuden. Då måste reglerna ändras i både a-kassan och sjukförsäkringen så att det är möjligt att deltidsarbeta. Då måste man avskaffa vårdnadsbidraget som gör att förskolor tvingas lägga ned och som pressar ut kvinnor som redan står långt ifrån arbetsmarknaden ännu längre från arbetsmarknaden. Det ökar barnfattigdomen. Jag är övertygad om att arbete är

möjligheten både för den gemensamma välfärden och för den individuella välfärden.

Vi har en högerregering som man nu börjar göra bokslut på. Den har misslyckats med jobben. Vi har en arbetslöshet på nära 10 procent. Den har lyckats med att öka klyftorna. Vi har en barnfattigdom som har stigit med 50 procent de senaste fyra åren.

Det är två olika vägar. Det handlar inte om att putsa och fila på välfärdssamhället. Det är antingen en politik för fler jobb med en rödgrön regering, eller en fortsatt politik för ökade klyftor med en högerregering. Vad svenska folket väljer ser vi den 19 september.

Anf. 74 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Jag ställde en fråga till finansminister Anders Borg om hur han med öppna ögon kunde se på det samhälle som nu sakta skapas, där de ekonomiska skillnaderna fortsätter att öka, där barnfattigdomen ökar och där sjuka och arbetslösa blir fattigare, och sedan försöka låtsas vara socialdemokrat. Vi vet att Anders Borg inte är socialdemokrat, fru talman. Han är moderat, och det är tydligt med den här politiken.

Om man står och pratar och ser sig om och sedan får beröm för det samhälle som har byggts upp i Sverige är det väl viktigt att poängtera att i den här kammaren har Moderaterna röstat nej till nästan alla reformer som sedan har hamnat på plats. Och nu tar man åt sig äran av det jämlika samhälle som man sakta men säkert håller på att riva ned. Jag förstår att Anders Borg tog av sig slipsen. Det blev nog varmt, tror jag, och rätt genant där borta i hörnet när han faktiskt hörde oss redovisa fakta om hur det ser ut i Sverige.

Bottennappet den här mandatperioden, fru talman, måste nog ha varit när man applåderade de försämringar för de sjuka som infördes. Man applåderade det beslutet. Man applåderade att många människor som var sjuka skulle kastas ut från en sjukförsäkring, få sänkt ersättning och tvingas gå över på socialbidrag. Det är klart att inte enbart finansministern då blir lite varm, även jag blir med rätta upprörd.

När jag försöker få reda på varför det är så viktigt att öka de ekonomiska skillnaderna, varför man inte vill ha en politik för minskade skillnader, och när jag pekar på att i ett jämlikt samhälle mår alla mycket bättre, både de som har det taskigt och de som har mycket, vill inte finansministern svara.

Jag frågade också varför han pratade om ett antal välfärdssystem. I mitt Sverige finns det ett välfärdssamhälle och ett välfärdssystem. Det är det välfärdssystem som Moderaterna sakta men säkert river ned.

Många gånger tidigare har finansminister Borg i de här debatterna pratat om att Socialdemokraterna står för en bidragslinje. Vi är väldigt noga med att peka på att vi har en arbetslinje, men vi tycker också att den måste kombineras med en utbildningspolitik och, faktiskt, välfärd även för dem som inte har arbete. I välfärden ingår, som det står om man slår upp ordet, att säkra individens trygghet vid bland annat barndom, sjukdom, arbetslöshet, funktionshinder och ålderdom.

Det är därför vi tycker att det är orättvist att pensionärer får betala mer i skatt, och det är därför vi tycker att det är orättvist att när det har varit finanskris i Sverige låter Anders Borg de sjuka och arbetslösa betala den krisen medan han själv och jag som tjänar över 40 000 ska gynnas

maximalt. Det är orättvist, det är osolidariskt och det är framför allt omodernt. Jag, fru talman, kan inte begripa detta, men jag ger Anders Borg en chans igen att förklara varför det är så viktigt att öka de ekonomiska skillnaderna i Sverige. Varför är det så viktigt i Moderaternas Sverige? Det skulle jag vilja ha reda på.

Anf. 75 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Låt oss vara noggranna när vi beskriver det vackra landet Sverige – möjligheternas land. Det är ett fantastiskt land. Det är ett land som klarar sig relativt bra trots att det har en borgerlig regering – men det sker på bekostnad av de sjuka och arbetslösa.

Ni har inte lyckats riva ned ekonomin helt och hållet, som ni gjorde förra gången ni styrde landet eftersom vi har byggt upp starka fundament som inte går att riva ned så snabbt. Det är jag glad för.

Det gick bra för Sverige 2006. Jobben strömmade till. Det var vi glada och stolta över. När sedan krisen slog till även mot Sverige ökade antalet socialbidragstagare. Då säger Anders Borg att det inte är hans fel utan någon annans fel; det är den internationella lågkonjunktursens fel.

Men vi måste väl ha en regering som vågar styra även när det är dåligt väder? Man kan inte bygga en politik som bara gäller i solsken, som säger till väljarna att bara om det är fint och går bra för Sverige hela tiden kan man stå för sin politik. Vad är det för typ av löften till väljarna?

Likadant är det i fråga om dem som befinner sig i ett utanförskap, som ju har ökat med 70 000 sedan 2006 – om man räknar så som Anders Borg gjorde i valrörelsen. Ska vi inte räkna som Anders Borg gjorde då? Hade han fel då? Ljög han eller förde han svenska folket bakom ljuset? Kan vi helt enkelt inte lita på moderater? De ändrar, tricksar och fixar med statistiken allteftersom det passar dem. Kan det vara så? Jag tycker inte att det ska vara så. Jag tycker att väljarna ska få ärliga chanser att välja mellan två linjer. Här finns två linjer. Här finns bidrag med Anders Borg. Kostnaderna för socialbidragen ökar för i stort sett alla kommuner. Det är inte hans fel, säger Anders Borg. Det är någon annans fel. Men gör något åt det! Se till att alla får möjlighet att skaffa sig utbildning! Bygg ut komvux igen; det som ni rev ned så drastiskt! Satsa på fler utbildningsplatser! Se till att människor står stärkta när det vänder igen! När och om det vänder igen – vi vet att det vänder någon gång – måste människor ha en bra utbildning och vara beredda på att ta de nya jobben. Men ni rev ned utbildningslinjen eftersom ni tycker att folk ska gå hemma eller ska vara extra fattiga och vara oroliga för sina barn och föräldrar.

Ni har sagt att det ska vara större skillnad. Det säger inte Anders Borg här i dag eftersom han tycker att vi ska hålla ihop samhället. Men hans partiledare – om han nu tycker samma, det vet man inte – brukar säga att det måste vara större skillnad mellan den som är sjuk och den som har ett arbete, den som är arbetslös och den som har ett arbete.

Ni tror att det är ett val, att man väljer att vara sjuk eller arbetslös. Anders Borg brukar inte använda sig av uttrycket ”större skillnad” utan han brukar tala om incitament. Det är för höga trösklar och de ska sänkas. I själva verket menar han att folk väljer själva att gå hemma, att det är ett val.

Vi tror på människor. Vi vet att människor vill arbeta och vill göra rätt för sig. Vi vet att de inte vill leva på socialbidrag. Nu har ni sett till att kostnaderna för socialbidragen har ökat eftersom ni har dragit ned på satsningarna på kommunerna. Kommunerna har fått ännu sämre ekonomi eftersom de också ska dela ut socialbidragen. Därför får nu 25 000 färre möjlighet att jobba inom välfärdssektorn. Det är färre som tar hand om barnen i barnomsorgen. Det är färre som tar hand om våra lite större barn i fritidshemmen. Det är stora fritidsgrupper. Det är inget bra samhälle, Anders Borg. Vi sliter isär samhället. Det är inte bra för framtiden.

Anf. 76 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Det är viktigt att en diskussion om ett land förs i relation till hur det har gått för andra länder och hur det står till jämfört med de egna historiska erfarenheterna. Det råder inget tvivel om att det här är den värsta ekonomiska krisen världen har upplevt sedan depressionen. Det är alltså den svåraste ekonomiska påfrestning vi har upplevt i minneminne.

Sverige kommer ut ur denna kris med Europas starkaste offentliga finanser. I praktiskt taget alla andra länder, till och med Finland och Danmark, måste man tala om nedskärningar. Tillväxten i Sverige är 3 procent. Det är högre, inte bara dubbelt utan tre gånger, fyra gånger så högt som genomsnittet för euron. Det är 75 000 fler i sysselsättning. Antalet i sociala ersättningar är 100 000 mindre än det var 2006, om vi får tro Konjunkturinstitutet.

Det här är naturligtvis positivt. Det är i det här ljuset vi ska se hur det ser ut med jämlikheten i Sverige. Jag tog inför den här debatten fram ett antal av de mått vi normalt sett använder när vi beskriver samhällen. Sverige har alltså en inkomstspridning mätt på konventionella sätt som är bland de lägsta, den näst lägsta, i hela den rika industrivärlden. Andelen med låg ekonomisk standard är låg. Andelen med svåra materiella förhållanden är lägre än i andra länder. Det här vill mina meddebattörer göra gällande är Socialdemokraternas förtjänst. Men det är en sådan underlig logik att alla de länder som fungerar, där välfärden tryggas, där jämlikheten står stark, där människor har jobb, Sverige, Danmark, Holland, Finland, Tyskland, alla de länder som används i diskussionerna, styrs av alliansregeringar. Är det verkligen så att en socialdemokratisk modell för att fungera måste styras av borgerliga regeringar? Är det slutsatsen för väljarna att dra inför den kommande höstens val? Det är när man har regeringar som i Sverige, Danmark, Finland, Holland och Tyskland som man klarar av att hålla ihop ett samhälle. De regeringar som lämnar efter sig ett tungt arv, som i Spanien där arbetsrätten börjar avregleras, höjer skatterna, sänker pensionerna, fryser offentliganställdas löner och rullar ut stora nedskärningar, är som av en händelse styrda av socialdemokrater. Är det en slump att Storbritannien, som nu har de sämsta offentliga finanserna, har haft det längsta socialdemokratiska regeringsinnehavet? Eller finns det en samverkan mellan dessa faktorer?

Är det så att det som socialdemokrater nu vägrar att försvara, sin skattehöjarpolitik och sin bidragspolitik, är grunden till bekymren?

Det finns ingen socialdemokrat som ställer sig upp och försvarar bemsinskattehöjningar. Det finns ingen som berättar hur man ska kompensera pensionärer och låginkomsttagare för det dråpslag som delas ut från De

rödgröna. Det är fråga om massiva höjningar av kilometerskatten som kommer att tära på det svenska industrisamhället, bäras tyngst av låginkomsttagare som inte kan kompenseras, de ungdomsskatter som kommer att stänga ute jobb och slå tillbaka mot sysselsättningen.

Resultatet känner vi till. Det blir vad vi har sett i andra länder, det vill säga stopp på jobb, flaskhalsar som bryter sysselsättningsökningen. Till slut skulle vi få bekymmer med sysselsättningen, välfärden och offentliga finanser. Kvar skulle man stå med långa listor av nedskärningar, ökad ojämlikhet och arbetslöshet, som i de länder i Europa som styrs av socialdemokratiska regeringar.

Anf. 77 SYLVIA LINDGREN (s):

Herr talman! Allt elände vill regeringen och Anders Borg skylla på andra.

Min interpellation handlade om klyftorna. Jag har försökt att beskriva klyftorna som ökar vid ett flertal tillfällen, men efter det senaste inlägget är jag fundersam över om ministern har förstått. Men jag tar en vända till.

Att det finns 18 000 registrerade hemlösa i Sverige 2009 är för mig skamligt och i högsta grad en politisk angelägenhet. Regeringens löften om att minska hemlösheten i Sverige har inte uppfyllts. Hemlösheten i storstäder, och särskilt i Stockholm, är minst lika stor som tidigare. Tak över huvudet garanteras inte för alla, och vräkningen av barn sker fortfarande.

Det här visar bland annat Stockholms Stadsmissions rapport *Hemlös 2010*. Under de två år som statistik samlats in, 2008 och 2009, vräks över 1 300 barn. Det är verkligen någonting som jag tycker att ministern och regeringen skulle ta ansvar för och skämmas över. Men hemlösa barn får väl inte plats i ministrarnas inövade manus och slagord, som helt och hållet går ut på att skälla på oppositionen.

Hur en regering kan ta så lite ansvar för sin politik är obegripligt för mig. Eller också är det så enkelt att ni är livrädda för att få er politik för ökade klyftor avslöjad före valet. Att ha en politik för att avskaffa den svenska modellen är, herr talman, ingen vinnare i Sverige.

(Applåder)

Anf. 78 VERONICA PALM (s):

Herr talman! Det blir lätt patetiskt med en högerfinansminister som står och talar om den svenska modellen som om det var något som han hade byggt upp på fyra år, när hans parti konsekvent har röstat mot varenda reform sedan rösträttens införande och även den. En sådan historieförfälskning gör antagligen den mest inbitne moderat upprörd.

Jag vill ändå ge finansministern möjligheten att vara ärlig i kammaren. Man har ett val – man kan välja. Den här regeringen hade varje torsdag kl. 9 kunnat göra ett annat val. Man hade kunnat göra på ett annat sätt. Man valde att sänka skatter för dem som tjänar bäst och att öka klyftorna. Man hade kunnat välja jobb och välfärd.

Det är de valen man har stått inför. Man har konsekvent varje torsdag valt sänkta skatter och ökade klyftor. Det har inte lett till fler jobb, och det har inte lett till bättre välfärd, snarare tvärtom. Då spelar det inte så stor roll vad det står i finansministerns papper, utan det handlar om att se sig om. Effekterna är tydliga.

Du har haft valet varje torsdag, varje dag, i fyra år. Effekterna syns: en nästan 10-procentig arbetslöshet och en ungdomsarbetslöshet som biter sig fast. Om du inte vill se de fattiga barnen eller de kvinnor som tvingas jobba deltid kanske du ser den halva miljon löntagare som du har pressat ut i försäkringslöshet eller de 90 procent arbetslösa som går ut i en a-kassa där de slår i taket som pressar lönerna och ökar lönespridningen.

Politik är ett val. Jag väljer fler jobb och ökad välfärd. Moderaterna väljer sänkt skatt och ökade klyftor.

Anf. 79 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Jag känner mig nästan förolämpad av den verklighetsbeskrivning som finansministern talar om här. Jag blir rent ut sagt upprättigt förbannad över att han kan stå och anklaga oss för att inte ha en jobbpolitik.

Finansministern pratar om Europa. Finansministern pratar om att man håller på att göra nedskärningar i Europa. Då får jag väl påminna om att finansministern har gjort nedskärningar under fyra år här i Sveriges riksdag. Man har dragit ned ersättningarna för de sjuka och arbetslösa. Om finansministern inte kände till det är det bra om han antecknar det här och nu.

Man har påverkat samhället genom att minska antalet platser på komvux. Man har halverat utbildningen för de arbetslösa. Det handlar om nedskärningar. Man har gjort människor på Arbetslivsinstitutet och Arbetsmiljöverket arbetslösa – statligt anställda. När Posten redovisar att 2 000 anställda ska försvinna gaspar regeringen. Man har satsat på bidrag för att sådana som jag och Anders Borg ska få vår städning hemma underlättad.

Nedskärningarna har bekostats av arbetslösa, sjuka och pensionärer, och Anders Borg står och klappar sig för bröstet. Jag skäms över hans agerande. Jag är stolt över en socialdemokratisk politik som föredrar solidaritet framför välgörenhet. Jag har varken tid eller lust att se välgörenhetsgalor på TV4. Jag vill ha en solidarisk politik. Jag ser fram emot valet, herr talman.

Anf. 80 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Jag vet inte varför Anders Borg slänger sig med sådana där ord, varför han ljuger, varför han påstår att vi inte vill ta debatten, när vi varje vecka här vill ta debatten. Ändå säger han att vi inte vill det.

Vi vill debattera, eftersom vi tror på ett bättre Sverige, möjligheternas Sverige, där människor får möjlighet att utbilda sig. Vi bygger upp komvux och utbildningsplatser igen och ser till att de som i dag har socialbidrag i stället får möjlighet att gå till en utbildning och skaffa sig ett jobb när det vänder igen. Vi måste hjälpa människor tillbaka, inte hindra dem.

Ni har gjort ett Sverige som har slitits isär. 25 000 färre människor jobbar inom välfärdssektorn. 25 000 färre tar hand om våra äldre, våra barn och våra barnbarn i förskolan, på fritidshemmen och i skolan.

Så kan vi inte ha det, Anders Borg. Men det har blivit effekten av er politik, även om Anders Borg säger så här: Nej, men det inte är vårt fel – ni kan väl titta utomlands, för där är det mycket sämre. Vi har klarat det mycket bättre, säger Anders Borg.

Jag berättade inledningsvis om den välfärd som vi har byggt upp här i Sverige och de starka fundament vi har byggt upp i ekonomin för att vi inte en gång till vill hamna i den kris som ni i början av 90-talet försatte oss i.

Håll dig i Sverige, Anders Borg! Berätta vad ni vill göra! Göm dig inte bakom orden att vi ska hålla ihop grupperna, när du i själva verket agerar precis tvärtom. Du säger att det ska vara större skillnader, och sedan säger du att vi ska hålla ihop grupperna. Vi ska sänka incitamenten, fast sedan ska vi hålla ihop grupperna. Hur ska du ha det egentligen?

Vi vill ha ett Sverige där alla är med, där vi går in i framtiden och tror på varje människa, medan Anders Borg tror att de bluffar. Människor vill göra rätt för sig. Människor vill ha ett arbete, Anders Borg.

Anf. 81 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Låt mig beskriva vad det är som gör att Sverige har klarat krisen bättre än de flesta andra länder, varför Sverige är i en situation där vi kan prata om välfärdsreformer och skattelättnader när andra bara får prata om nedskärningar.

Vi har en flexibel arbetsmarknad med ordning och reda, kollektivavtal och mycket ansvarsfulla parter. Det är så det ser ut i ett antal nordeuropeiska länder.

Vi har ett utbildningssystem som ger social rörlighet. OECD har helt nyligen utvärderat utbildningssystemen och landat i att de nordiska är de som ger minst samband mellan föräldrars och barns inkomster, social rörlighet.

Vi har en arbetslinje. Vi har börjat rulla tillbaka det bidragssamhälle som undergrävde välfärdssamhället.

Vi har starka offentliga finanser – en nyckel till att skydda ett land i oros- och kristider.

Det är så man bygger ett tryggt, fritt välfärdssamhälle.

Hur bygger man otrygghet och orättvisor? Jo, det finns två kungsvägar. Den ena är arbetslöshet. Arbetslöshet är den ena vägen till orättvisor och otrygghet. Det är det man får om man nedmonterar arbetslinjen. Det är det man får om det är dyrt och kostsamt att anställa. Det är det man får om det inte lönar sig att driva och investera i företagsamhet.

Den andra kungsvägen till otrygghet och orättvisor är nedskärningar. Av nedskärningar följer att man tappat greppet på offentliga finanser. Och det måste vara ett besvärande faktum i denna debatt att Holland, Finland, Sverige och Danmark, tryggt styrda av alliansregeringar, klarat sig undan. Socialdemokratiska länder som Spanien, Portugal och Storbritannien vandrar längs arbetslöshetens och nedskärningarnas väg mot orättvisor och otrygghet.

Det är också valet i Sverige: Ska vi arbeta och ha sysselsättning får vi välfärd. Annars landar vi i arbetslöshet.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 82 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Monica Green har frågat vad jag avser att göra för att minska koldioxidutsläppen och hur mycket jag avser att höja bensinskatten. Monica Green har även frågat om jag avser att ta initiativ till att införa konverteringsstöd för att snabba på omställningen till mer miljöanpassade fordon. Anders Ygeman har frågat miljöministern om han kommer att verka för att koldioxidskatten även i fortsättningen används som ett effektivt verktyg i arbetet för att minska utsläppen av växthusgaser. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på dessa interpellationer.

Jag väljer att ge ett gemensamt svar på dessa interpellationer.

Till att börja med anser jag att koldioxidskatten och andra ekonomiska styrmedel har en central roll i klimatarbetet. Koldioxidskatten är det styrmedel som har störst potential att träffsäkert och kostnadseffektivt begränsa utsläppen utanför EU:s system för handel med utsläppsrätter.

Regeringen har höjt koldioxidskatten under innevarande mandatperiod. Första gången var 2008 när koldioxidskatten höjdes med 6 öre per kilo koldioxid och den andra gången 2010 när koldioxidskatten höjdes med 1 öre per kilo koldioxid.

Regeringen har i 2009 års klimatproposition presenterat en bred uppsättning åtgärder på skatteområdet för att bidra till målen på energi- och klimatområdena. Flertalet av dessa åtgärder träder i kraft 2011 respektive 2013. En kontrollstation ska genomföras 2015 i syfte att analysera utvecklingen i förhållande till målen, kunskapsläget och kostnaderna. Höjd koldioxidskatt ingår inte bland de åtgärder som presenterades i klimatpropositionen.

Jag följer nogsamt utvecklingen av utsläppen av växthusgaser. Medan det runt om i världen hörs tongångar om sänkta ambitioner i klimatpolitiken på grund av höga kostnader och kritiskt ekonomiskt läge, kan vi konstatera att vår politik fungerar. Vi kombinerar en av världens mest ambitiösa klimatpolitiker med god ekonomisk utveckling och sunda offentliga finanser.

När det gäller initiativ till att införa ett konverteringsstöd vill jag framföra att riksdagen 2008 antog ett regeringsförslag som gjort det möjligt att efterkonvertera personbilar. Jag avser dock inte att ta något särskilt initiativ till att införa ett konverteringsstöd. Ett sådant stöd gynnar äldre bilar som ofta har högre bränsleförbrukning och utsläpp jämfört med nyare och miljövänligare bilar.

Anf. 83 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Vid varje interpellationsdebatt som Anders Borg och jag har haft efter den 1 maj i år har Anders Borg velat tala om bensinskatt. Han har inte velat tala om den interpellation som har varit aktuell, utan han har hela tiden velat tala om bensinskatt. Då tänkte jag: Låt oss göra det! Låt oss tala om koldioxidskatt, om hur vi ska göra i framtiden, om hur Sverige ska klara omställningen till ett mer klimatsmart samhälle och om hur den borgerliga regeringen har haft det hittills.

Anders Borg tycker ju också om att titta på hur det är i resten av världen, och vi kan göra en jämförelse med resten av världen. Vi kan jämföra med vad bensinen kostar i de länder som Anders Borg älskar att tala om: Finland, Danmark och Holland. Låt oss ta den debatten, Anders Borg, och låt oss se om det finns ett samband med det som Anders Borg försöker låta påskina, nämligen att ju högre bensinpris, desto högre arbetslöshet. Den tesen stämmer nämligen inte i en internationell utblick.

Jag tycker att det är viktigt att vara modig, att man berättar för väljarna vad man ska göra. Nu brukar ju Moderaterna inte göra det. Man brukar göra precis tvärtom. Man säger att man ska avskaffa fastighetsskatten, men det gör man inte. Man byter namn på den, och det är i själva verket bara de med stora villor som får sänkt fastighetsskatt. Man påstår en massa andra saker – att man ska minska utanförskapet och sänka arbetslösheten – men man gör precis tvärtom. Samhället slits isär.

Man gör likadant när det gäller bensinen. Moderaterna var i och för sig inte ute och lovade sänkt bensinskatt, men flera andra borgerliga partier gjorde det. Både Centern och kd har sagt det – men inte hela Centern, för det finns ju arbetsgrupper som under den här mandatperioden har sagt att den ska höjas. Man får väl ge Centern en eloge för att det finns vissa inom Centern som ser sambandet – att vi måste gå in i ett mer klimatsmart samhälle och att vi inte får chockhöja bensinpriset om ett antal år.

Nu ska vi ha gott om tid på oss att ställa om till ett klimatsmart samhälle. Vi ska bygga om våra bilar så att de drar väldigt lite energi, och vi kan använda alternativa bränslen och så vidare. Vi ska se till att hela fordonsparken blir så energieffektiv som möjligt. Då kan det vara ett incitament att man också ibland höjer koldioxidskatten.

Detta vågar vi berätta. Vi berättar med hur mycket den ska höjas, och vi säger att det är den enda höjning som kommer att göras på fyra år när vi har vunnit valet, men den borgerliga regeringen säger ingenting. Som vanligt ska väljarna inte ha en aning när det gäller de borgerliga partierna. Eftersom de är så splittrade i frågan har man ingen aning om hur det blir. Alltså sopar man frågan under mattan och vill inte prata om hur det kommer att bli om det nu skulle bli en borgerlig regering, vilket vi verkligen hoppas att det inte blir.

Jag kan upplysa Anders Borg om hur bensinpriset är i hans favoritländer omräknat till svenska kronor. I Finland är bensinpriset i dag 14:18. I Holland är det 15:70. I Danmark är det i dag 14:73. Menar Anders Borg att dessa länder har gigantiskt hög arbetslöshet just nu? Han brukar nämligen hota med att det kommer att bli gigantisk arbetslöshet om man höjer bensinskatten med 38 öre. Det är inte sant, Anders Borg!

Jag tycker att vi ska ta en ärlig debatt här och nu, och jag tycker att ni ska berätta för väljarna före valet om och när ni tänker höja bensinskatten.

Anf. 84 ANDERS YGEMAN (s):

Herr talman! Jag får tacka finansministern för svaret. Man får väl travestera Sveriges statsminister och säga: Den väljare som av finansministerns svar förstod hur det kommer att bli med bensinskatten får räkka upp handen.

Den borgerliga oredan, med betoning på det första ordet, om bensinskatten är närmast total. I klimatpropositionen, som Anders Borg pratar om, är den det viktigaste styrmedlet för alla för regeringen. Den ska höjas tillräckligt mycket för att spara två miljoner ton koldioxid. I Klimatberedningen, den utredning som låg till grund för regeringens proposition, motsvarar det en höjning på ungefär 60 öre.

När sedan oppositionen i god tid före valet presenterar en betydligt blygsammare skattehöjning kallar Anders Borg till presskonferens och säger att en bensinskattehöjning kommer att kosta ”tusentals jobb”. Ett par veckor senare kallar Alliansens miljögrupp, under ledning av miljöminister Andreas Carlgren – som var den person jag ställde frågan till – till presskonferens. Nu är beskedet att bensinskatten ska höjas. Man vet bara inte med hur mycket och när.

Lika fundersam blir man när man hör Anders Borg här i kammaren. För en kvart sedan sade han att koldioxidskatten kostade jobb och utveckling i Sverige. Nu, en kvart senare i samma kammare, berättar han om sina egna höjningar av samma skatt och säger att den är ”det styrmedel som har störst potential att träffsäkert begränsa utsläppen”.

Om ett styrmedel är det bästa och mest träffsäkra ligger det väl nära till hands att tro att finansministern kommer att använda just det styrmedlet. Vi minns ju hur det var i förra valrörelsen. Moderater och kristdemokrater gick faktiskt till val på att sänka skatten. Fredrik Reinfeldt gick så långt som att säga att det första han skulle göra på miljöområdet var att riva upp den gröna skatteväxlingen. Ni kommer ihåg hur det blev. I stället för skattesänkning blev det skattehöjning.

Vi från den rödgröna oppositionen har gett tydliga besked. Nu är det upp till finansministern. Kanske kan han den här gången ge besked om skatten före valet. Kommer ni att höja bensinskatten? Med hur mycket kommer ni att höja bensinskatten? Och när kommer ni att göra det? Det svaret är Anders Borg skyldig kammaren. Och, framför allt, det svaret är finansministern skyldig väljarna.

Anf. 85 ROGER TIEFENSEE (c):

Herr talman! Riksdagskolleger! Jag vill börja med att, precis som Anders Borg, understryka att koldioxidskatt och andra ekonomiska styrmedel är centrala i klimatarbetet. Vi har använt koldioxidskatten under denna mandatperiod som en del i en grön skatteväxling. Vi har höjt koldioxidskatten samtidigt som vi har sänkt arbetsgivaravgifter och inkomstskatter.

Det finns redan beslutat, till kommande årsskifte, att koldioxidskatten, då i form av minskade nedsättningar, återigen kommer att användas. Vid årsskiftet görs en sådan förändring att fordonsskatten för dieselbilar blir lägre samtidigt som energiskatten för diesel blir högre. Det är alltså en skatteväxling inom fordonssektorn.

Det är intressant. Den här energiskattehöjningen när det gäller diesel görs 2011 och 2013 i två steg. Hela det här paketet har fyra gånger så stor klimateffekt som de förslag som har kommit från vänsterpartierna i oppositionen.

Vi i Alliansen använder ekonomiska styrmedel för att nå klimatmålen. Tittar man på vänsteroppositionen kan man se att de ekonomiska styrmedlen snarare används som en del i att finansiera budgeten i övrigt.

Annars skulle det vara intressant att höra från Anders Ygeman, Socialdemokraternas miljöpolitiska talesman, om det är två kronor i bensinskatt höjning eller reviderade klimatmål som ni ska ge besked om. Det fattas nämligen åtgärder för 90 procent av de klimatmål som ni har satt upp.

Er höjning av bensinskatten är inte en del i en skatteväxling. Det har ni glömt. Grön skatteväxling är nu enbart röda skattek höjningar. Kilometerskatten är en ren skatt på landsbygd som i något slags budgetvidrigt tricksande ska finansiera infrastrukturinvesteringar. Detta är De rödgrönas ekonomiska styrmedel.

Tittar man framför allt i Anders Ygemans interpellation får man känslan av att de här åren med en alliansregering skulle ha varit bortkastade när det gäller miljöfrågor och klimatfrågor.

Fakta talar. Vi har minskat klimatutsläppen under den här fyraårsperioden mer än någonsin tidigare, mer än någon annan fyraårsperiod. Vi har ökat antalet miljöbilar med tolv gånger. Snart rullar 300 000 miljöbilar på landets vägar. Vi har gått från att ha Europas mest bensinslukande bilpark till att ligga i Europatoppen när det gäller sänkta utsläpp från nya bilar. Utsläpp från nya bilar har minskat mer än vad de har gjort under de senaste 15 åren. På fyra år har vi alltså minskat dem mer än vad minskningen har varit på 15 år. Det är resultat som talar sitt tydliga språk.

Vi använder ekonomiska styrmedel för att nå våra klimatmål. Vi har våra klimatmål inom räckhåll och behöver därför inte avisera om någon koldioxidskatt höjning, för vi använder bara koldioxidskatten om vi behöver det för att nå klimatmålen. Våra klimatmål är inom räckhåll. Ni har bara redovisat 10 procent. Det återstår 90 procent av era lite högre mål. De är lite högre, men det gäller också att ha medel om man ska ha höga och kaxiga ambitioner.

Anf. 86 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Klimatfrågan är en genuint global fråga. Den kan bara lösas genom gemensamma tag runt om hela vår jord. Det är bara på det sättet vi kan minska koldioxidutsläppen. Något enskilt land kan inte lösa detta problem självt. Det är i genuin mening ett kollektivt problem.

Här har vi två vägar i politiken. Allians för Sverige har lagt det kanske mest ambitiösa klimatmålet av alla världens länder, en 40-procentig reduktion av utsläppen jämfört med 1990. Vi väljer vägen att en tredjedel av det som läggs till ska kunna göras med flexibla mekanismer till mycket låga kostnader.

De rödgröna väljer att skriva under på 40-procentsmålet, men hävdar att detta ska göras med inhemska medel. Därmed saknas 9,6 miljoner ton koldioxid. 9,6 miljoner ton koldioxid saknas i den rödgröna politiken.

Nu vurmar Monica Green starkt för att vi ska redovisa före valet hur politiken hänger ihop. Ja, då vill man gärna förstå var dessa 9,6 miljoner ton ska komma ifrån. På vilken del av den politiska kartan ska det här hämtas?

Vi har gjort lite känslighetsberäkningar. Hur mycket behöver man höja bensinpriset genom koldioxidskatt höjningar för att klara det som De rödgröna lovar, så att man skulle kunna säga att man öppet och ärligt inför väljarna redovisar en politik där mål och medel hänger samman? Ja, det handlar om 9:30 i ytterligare höjning av bensinpriset. Det är alltså

inte en höjning *till* 9:30 utan *med* 9:30. Det är en dramatisk höjning av skattebelastningen på svenska folket.

Ska vi ta De rödgröna på orden och säga att det blir som Monica Green nu lovar, inte ett öre ytterligare i höjning? Det får vi här som löfte från Monica Green.

Nja, historien förskräcker nog. Vi ser hur de här förhandlingarna fungerar och hur de har fungerat hittills. Där finns Socialdemokraternas ambitioner att montera ned arbetslinjen och bygga ut bidragssystemet. Där finns Vänsterpartiets motvilja mot företagsamhet och Miljöpartiets vurm för koldioxidskatten.

De landar i en kompromiss, och vi ser hur den kompromissen blev. Det blev höjd bensinskatt. Det blev höjd fastighetsskatt. Det blev ungdomsskatt, och det blev påbörjad nedmontering av jobbskatteavdraget. Det är klart att det är så det kommer att fortsätta. Det är så den socialdemokratiska tanken ser ut.

Vi talar nu om ekonomiska styrmedel. Koldioxidskatt kan man möjligen förstå. Men vad är styrmedlet när det gäller ungdomsskatten? Är det att det är farligt att ungdomar arbetar? Jobbskatteavdraget – är det farligt att vi alla arbetar? Lastbilsskatten – är det farligt att vi transporterar saker?

Det är det här som är problemet med den rödgröna politiken. Den hänger inte ihop. Klimatambitionerna lämnas oredovisade. 9,6 miljoner ton finns inte på plats. När man monterar ned arbetslinjen föröds de offentliga finanserna därför att färre jobbar och vi får mindre i skatteintäkter.

Då måste ekvationen lösas någonstans, och här ser man två hål som ser ut att ha en gemensam nämnare i politiken: frånvaron av klimatåtgärder och frånvaron av skatteintäkter. Blir det 9:30? Är det detta som är beskedet? Blir det 9:30 i höjning av bensinskatten för att man ska klara en 40-procentig minskning som är den gemensamma rödgröna målsättningen?

Det ska bli mycket intressant att höra hur det redovisas öppet, som det nu sägs här, före valet. Hur stora blir bensinskattehöjningarna? Hur mycket bördor ska det svenska folket bära om det vill sig illa i höst?

Anf. 87 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Det är precis så det är. Väljarna vill veta hur det blir om det vill sig illa, Anders Borg, om det skulle bli så bedrövt att vi får fyra år till med en borgerlig regering som vill slita isär samhället. Men ni vägrar att svara.

Anders Borg har redan gått i opposition. Han har redan förlorat valet. Han har redan gått i opposition. Han vill inte prata om sin egen politik. Han vill inte prata om att han har gjort det dyrare för bilisterna. De fasta kostnaderna, alltså de som inte ökar incitamenten att ställa bilen hemma en dag, har han ökat. Han har privatiserat bilbesiktningen. Det gör det 500 kronor dyrare att besiktiga bilen. Han har gjort det hundratals kronor dyrare att försäkra sin bil. De fasta kostnaderna har ökat under tiden som Anders Borg styrt. Varje person som äger en bil har alltså höga kostnader bara för att äga den och tjänar inte så mycket på att ställa den hemma.

Prot. 2009/10:144
28 juni

Svar på
interpellationer

Vi säger att människor måste vänja sig vid att Sverige försöker växla bort från oljeberoendet. Vi måste därför använda oss av instrumentet med att den rörliga kostnaden blir högre.

Bensinpriset är högre i Anders Borgs favoritländer som han brukar tjata om i vanliga fall, nämligen Finland, Holland, Danmark med flera. Där har man råd; där har det inte blivit massarbetslöshet.

Anders Borg vägrar dock att svara. Han har redan gått i opposition. Han vill inte tala om sin egen politik. Han vill bara tala om vår politik, och vi talar naturligtvis gärna om den.

Det är märkligt att när jag ställer interpellationer om socialbidragen, om barnfattigdomen, om varför det har försvunnit så många jobb i Sverige och om hur samhället har slitits isär talar Anders Borg om bensinskatten. Det är det enda han har velat tala om.

När jag nu ställer frågan hur mycket ni ska höja bensinskatten vägrar Anders Borg svara – nu när han äntligen får chansen. Han har ända sedan den 1 maj velat tala om detta, men nu vill han inte längre.

Nu vill han tala om fastighetsskatt. I Skövde har vi inte fått någon sänkt fastighetsskatt med din politik, Anders Borg. Ingen skaraborgare har fått sänkt fastighetsskatt. Och vi tänker faktiskt inte höja fastighetsskatten för dem med små och medelstora hus som är värda under 4 ½ miljon. Vill Anders Borg tala om detta i stället gör jag gärna det.

Jag och väljarna vill dock ha ett svar. Anders Borg ska inte gömma sig bakom vår politik hela tiden. Jag förstår att han gillar välfärd, och han påstår att han vill ha sammanhållna grupper. Jag tycker dock att han ska vara så ärlig att han före valet talar om för väljarna om det blir höjd bensinskatt eller inte om det går så illa att de borgerliga vinner valet. Väljarna vill ha ett svar.

Anf. 88 ANDERS YGEMAN (s):

Herr talman! Svarslös står finansministern här i kammaren. Det var en enkel fråga. Miljöministern kallade till presskonferens och sade att koldioxidskatten skulle höjas. När kommer den att höjas och med hur mycket? Vad blev svaret? Jo, en lång tirad av osakliga angrepp på oppositionen.

Vi kan gärna tala track record när det gäller miljö och klimat. Vi satte från början upp målet att minska utsläppen med blygsamma 4 procent. Då sade Moderaternas gruppleddare i riksdagen att det var omöjligt; det kommer att kosta jobb, slå mot landsbygden och hota ekonomin. Men vi klarade det. Vi tog inte bara 4 procent, utan vi tog 10 procent. Samtidigt hade vi västvärldens bästa ekonomiska utveckling.

Roger Tiefensee, det är detta ni glider på. Det är detta och finanskrisen som har lett till att vi har haft en sådan bra utveckling av koldioxidutsläppen. Man kan välja mellan bra ekonomisk utveckling och minskade utsläpp med Socialdemokraterna och den rödgröna oppositionen eller dålig ekonomisk utveckling och minskade utsläpp med Alliansen. Jag tror att väljarna har rätt lätt att välja.

I förra valet lovade ni väljarna sänkt bensinskatt. När ni kom till ministertaburettarna höjde ni bensinskatten. Då är det väl inte för mycket begärt att ni ska ge ett klart och tydligt besked. Hur blir det med skatten om olyckan är framme? När blir det höjd bensinskatt och med hur myck-

et ska den höjas? Nu har du chansen, Anders Borg, att ge ett svar till väljarna.

Prot. 2009/10:144
28 juni

Anf. 89 ROGER TIEFENSEE (c):

Herr talman! Det är en intressant debatt. I Centerpartiet och alliansregeringen använder vi ekonomiska styrmedel för att nå våra klimatmål. Precis som jag sade i mitt förra inlägg har vi som en del i en grön skatteväxling använt koldioxidskatten redan under mandatperioden. Vi har dessutom åtgärder som sätts i sjön vid kommande årsskifte som ger fyra gånger så stor klimateffekt som vänsterpartiernas röda skattehöjning. Ni i vänsteroppositionen saknar redovisning för 90 procent av åtgärderna för att nå era mål.

Anders Ygeman lägger i sin interpellation skulden för misslyckandet i Köpenhamn på EU och Sverige. Det är allvarligt. Anders Ygeman var på plats i Köpenhamn, men det är uppenbart att han inte kan ha deltagit i den svenska delegationens arbete. EU stod nämligen tydligt bakom Kyotoprotokollet. Vi behöver dock göra mer för att klara tvågradersmålet. Att bara fortsätta med Kyotoprotokollet innebär att man ger USA, Kina och andra stora växande ekonomier fribrev. Det skriver inte jag under på. Då når vi inte tvågradersmålet, och det behöver vi nå. Köpenhamnsmötet var ett misslyckande, men att skylla det på EU och Sverige är allvarligt – särskilt av en person som var med i den svenska delegationen.

Anders Ygeman kan använda något av sina resterande inlägg till att klargöra när det skulle ha påståtts att Kyotoprotokollet skulle skrotas.

Anf. 90 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Låt mig börja med att tacka Roger Tiefensee för att han så förtjänstfullt belyste skiljelinjerna i klimatpolitiken.

Av alla industriländer har vi satt upp det mest ambitiösa. Vi ska minska koldioxidutsläppen med 40 procent. Vi kan redovisa hur vi är på god väg att nå det målet. Vi har ställt upp en kontrollstation 2015. Vår bedömning är att med våra mål för förnybarhet och för koldioxidutsläpp har vi goda förutsättningar att klara av detta inom ramen för den politik som finns på plats. Visar det sig att det behövs fler åtgärder får vi pröva dem vad gäller både förnybarhet och koldioxid.

Skiljelinjen är att De rödgröna har valt att föreslå 40 procent i en inhemsk sektor. Det saknas då 9,6 miljoner ton. Det är i runda slängar ett ton per invånare. Det är för varje svensk ett ton koldioxid som saknas i den rödgröna politiken. Då måste vi få föra en diskussion om hur mycket man egentligen vill höja bensinskatterna. När vi räknar på detta är det logiskt med en skattehöjning på 9:30. Det är en ordentlig skattechock som skulle ta ned koldioxidutsläppen inhemskt till den nivå som De rödgröna talar om.

Det här är den politik som De rödgröna för och så sällan vill stå för. Man använder ekonomiska styrmedel för att man måste för att man har nedmonterat arbetslinjen och gjort hål i budgeten. Det är därför skattehöjningarna kommer.

Det blir inte bättre när vi tar in konsekvenserna av dem. Låt mig ta kilometerskatten som det mest slående exemplet. Vi kan diskutera om det är 75 000, 150 000 eller 300 000 i ökade kostnader som ska bäras av de anställda på pappersbruken. Det är kostnader som Sandvik inte kan föra

*Svar på
interpellationer*

över till sina utländska kunder, som Scania måste hantera genom att dra ned på personalkostnaderna och som Volvo Lastvagnar inte har möjlighet att ta ut någon annanstans än i minskade kostnader för produktionen.

Detta är logiken i politiken. Man nedmonterar arbetslinjen, det uppstår ett stort hål i budgeten och man måste höja en massa skatter. Man börjar med bensinskatt, kilometerskatt, ungdomsskatt och fastighetsskatt. Listan kan göras lång.

När konsekvenserna sedan ska hanteras och man inte längre kan hålla ihop de offentliga finanserna för att färre arbetar ser vi vad som står överst på listan. Det blir ännu fler höjningar av bensinskatten. Det är logiskt. Det är där vi hittar det ton koldioxid vi saknar per invånare, de 9,6 miljoner ton koldioxid som återstår för De rödgröna att redovisa. Det är så logiken hänger ihop. Det blir fler skattehöjningar.

Det är alltid svårt att veta vad som kommer först. Blir det ytterligare försämringar i jobbskatteavdraget? Är det pensionärslöftena som får stryka på foten? Är det ett hål som ska få vara i de offentliga finanserna? Talar ändå inte logiken för att man måste överväga ytterligare höjningar av koldioxidskatten? Det som krävs för att klara 9,6 miljoner ton är 9:30. Det kanske är dags att redovisa det. Är det 9:30 som är ambitionen för De rödgröna, eller ska det lämnas oredovisat var ett ton per invånare ska tas?

Anf. 91 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Jag tycker att det är löjligt och barnsligt. Anders Borg för den här debatten på sandlådenivå. Det är inte värdigt den här plenisalen att försöka komma undan sina egna svar och försöka trixa med siffror i vår politik. Vi berättar för väljarna. Det är vi som är ärliga. Vi säger att vi kommer att höja med 49 öre de här fyra åren. Vi vågar berätta det. Vi vågar se väljarna i ögonen och berätta att vi ska ställa om Sverige till ett mer miljövänligt och mer klimatanpassat Sverige. Ni säger ingenting. Anders Borg står här och raljerar. Det är ovärdigt och löjligt.

Vi står för 100 000 nya jobb- och utbildningsplatser. Det kommer vi att genomföra när vi har vunnit valet. Vi står för jobblinjen. Det är ju ni som står för bidragslinjen. Det har vi sett under de här åren. Vi har haft otur, säger ni. Det är någon annans fel. Jag gillar inte sådana regeringar som skyller ifrån sig och inte tycker att man ska behöva styra när det går dåligt.

Anders Borg brukar ju vilja titta på andra länder. Om Anders Borg vill titta på andra länder där man har kilometerskatt kan han titta på Tyskland och Finland. Där har man kilometerskatt. Man betalar för att man sliter på vägarna; alla får göra det. I Sverige är det gratis. Därför kommer utländska åkare och sliter ned våra vägar. I många andra länder betalar man kilometerskatt. Det vågar vi berätta. Vi är modiga.

Anders Borg har redan gått i opposition och står här och raljerar på ett mycket lågt sätt. Det trodde jag inte att Anders Borg skulle behöva göra. Väljarna vill ha ett svar. Blir det en höjd bensinskatt eller inte, om olyckan är framme och ni vinner valet?

Anf. 92 ANDERS YGEMAN (s):

Herr talman! Det finns väl anledning att så här i mandatperiodens sista skälvande timme upplysa finansministern om att en interpellation är

en fråga från en riksdagsledamot till ett statsråd, inte tvärtom. Finansministern har utnyttjat möjligheten att ställa 20–30 frågor om olika saker som interpellationen inte handlar om. Det vore klädsamt om statsrådet försökte besvara de två frågor som interpellationen ställer. Det gör det enklare att föra en interpellationsdebatt i riksdagens kammare.

Vi har presenterat ambitiösare klimatmål än regeringen. Det stämmer. Vi har också presenterat mer än 100 åtgärder fler än regeringen. Min bedömning är att vi gott och väl kommer att klara av att nå våra ambitiösa klimatmål. Under den tid vi har haft socialdemokratisk regering har den borgerliga sidan alltid föreslagit svagare mål. Våra mål har alltid varit de bästa i den utvecklade världen. Utvecklingen fortsätter. Vi har ambitiösare mål. Vårt track record är rent. Vi har alltid överträffat de klimatmål vi ställt upp.

Skälet till att jag ställde den här interpellationen var att miljöministern kallade till en presskonferens och sade att koldioxidskatten ska öka under nästa mandatperiod. Därför ställde jag frågan: När och hur mycket? Finansministern har inte ens bemödat sig om att försöka besvara någon av de frågorna under den här debatten. I stället har han ställt frågor till oppositionen.

Jag förstår att Anders Borg hellre vill tala om oppositionens politik än sin egen. Det skulle jag också vilja, om jag hade Anders Borgs politik.

Kan vi inte nu i kammarens sista skälvande stund och Anders Borgs sista två minuter här i kammaren få ett svar på frågan: Hur mycket kommer bensinskatten att höjas om Anders Borg får förtroendet att fortsätta som finansminister?

Anf. 93 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Svaren på interpellationens frågor är uppenbara och tydliga. Regeringens politik leder till att vi minskar koldioxidutsläppen i linje med de mål på 40 procent som vi har lagt fast. Vi uppnår också de mål som vi har lagt fast för förnybara bränslen. Vi ska ha en kontrollstation. Om den visar att vi behöver vidta ytterligare åtgärder ska vi naturligtvis välja de mest effektiva. Kontrollstationen ligger 2015.

Alla svar som behövs är därmed givna. Därmed återstår naturligtvis att diskutera trixandet med siffrorna. Vi har den 40-procentiga inhemska reduktionen. Man avvisar att använda den tredjedel av flexibla mekanismer som vi föreslår – det som gör att vi når målen och som gör att vi har en politik som hänger ihop.

Vi landar naturligtvis i frågeställningen om dessa 9,6 miljoner ton. Var kommer de ifrån? Var ska de tas? Blir det 9:30? Det är den fråga som måste ställas eftersom det saknas ett ton per invånare. Jag ska gärna ge min egen tolkning. Det finns ett stort hål i oppositionens politik. Det blir färre i arbete när man skattar bort jobben. Det blir fler kvar på perongen när man slår ihjäl återhämtningen. Det blir färre sysselsatta och ökad arbetslöshet när man lägger tillbaka flaskhalsarna. Det blir mindre köpkraft med färre i arbete.

Hur ska det hålet täckas? Det första svaret blir logiskt. Det handlar om 9,6 miljoner ton som saknas och 9:30 i höjd bensinskatt. Det är alldeles uppenbart att Miljöpartiet kommer att ingå i en socialdemokratisk regering bara om det blir kraftiga höjningar av bensinskatten. Därför kommer Socialdemokraterna att få leverera höjd bensinskatt om och om

igen. Om det blir 9:30 återstår att se, men det blir höjd bensinskatt och färre jobb.

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § Svar på interpellation 2009/10:476 om omställning av den svenska fordonsparken

Anf. 94 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Anders Ygeman har frågat mig om jag avser att verka för att det presenteras en ny miljöbilspremie samt föreslå en förlängning av skattebefrielsen för biodrivmedel.

Miljöbilspremien var en lyckad men tillfällig introduktionspremie för att få fart på efterfrågan och utbudet av miljöbilar. Premien hade effekt, den bidrog till att öka både efterfrågan och utbud av miljöbilar. Marknaden har sedan premien infördes mognat och regeringen har nu ersatt miljöbilspremien med fem års befrielse från fordonsskatt för personbilar med bättre miljöegenskaper. Den höga efterfrågan på skattebefriade miljöbilar fortsätter, vilket framgår av Bil Swedens försäljningsstatistik.

Miljöbilsdefinitionen bör däremot skärpas successivt framöver. Detta påskyndar och optimerar utvecklingen av miljövänliga bilar.

Anders Ygeman ställer även frågan om jag avser att föreslå en förlängning av skattebefrielsen för biodrivmedel.

Alliansens politik fokuserar på att minska transportsektorns klimatpåverkan genom att stegvis öka energieffektiviteten, bryta fossilberoendet och minska klimatpåverkan. Ett betydande arbete är redan inlett och en bred palett med styrmedel finns också på plats. Dessa utgör basen i regeringens program för att fordonsflottan bör vara oberoende av fossila bränslen år 2030.

Under mandatperioden har regeringen prioriterat utvecklingen av nya och hållbara drivmedel, såväl i det internationella samarbetet som i den nationella politiken. Betydande resurser har satsats på utvecklingen av biodrivmedel. Inom ramen för klimatmiljarden förstärktes de redan tidigare ambitiösa insatserna med ytterligare 120 miljoner kronor för detta ändamål och regeringens satsning på kommersialisering av ny energiteknik – 875 miljoner – avser i första hand utvecklingen av andra generationens biodrivmedel.

Biodrivmedel som används i Sverige är befriade från den energi- och koldioxidskatt som utgår för fossila bränslen. Regeringen gjorde i budgetpropositionen för 2010 bedömningen att skattelättnadernas fortsättning bör bedömas när införandet av ett kvotpliktssystem för dessa bränslen övervägs samt i samband med genomförandet av bränslekvalitetsdirektivet.

Anf. 95 ANDERS YGEMAN (s):

Herr talman! Jag får börja med att tacka finansministern för svaret. Jag kan konstatera att finansministern i den förra interpellationsdebatten lyckades med konststycket att ställa fyra frågor till mig efter det att jag inte hade rätt till fler inlägg. Jag vill med anledning av detta beklaga att

Anders Borg inte ställer upp i riksdagsvalet. Jag tror nämligen att Anders Borg hade varit en lysande interpellant och oppositionspolitiker.

Sedan är det tyvärr så att finansministern är lite dåligt uppdaterad när det gäller Bil Swedens statistik. Miljöbilsandelen sjunker. Miljöbilsförsäljningen sjunker. Närmast varje kvartal har något borgerligt parti föreslagit nya åtgärder för att få upp miljöbilsförsäljningen. Nu senast var det Maud Olofsson som i Dagens Industri föreslog att man för miljöbilar under ett visst gränsvärde skulle få 30 000–50 000 kronor i miljöbilspremie.

Jag antar att det är detta Roger Tiefensee ska fråga om senare i denna interpellationsdebatt. Vi kan dock konstatera redan nu, Roger, att finansministern avvisade detta förslag från näringsminister Maud Olofsson – precis som han avvisar i princip samtliga andra miljöbilsutspel som har kommit från den borgerliga kanten.

Det må vara så att finansministern får avvisa de borgerliga förslagen. Det kanske är finansministerns uppgift i en regering. Det allvarliga är att finansministern inte ger några besked. Det blir inga besked till dem som ska köpa en miljöbil om vilka incitament som kan tänkas komma. Det blir inga besked i frågan om vilka incitament som ska finnas för att välja rätt drivmedel för dem som ska producera fordon eller sälja drivmedel. Som vi hörde i den förra debatten blir det heller inga besked om det finansministern själv kallar det kraftfullaste styrmedlet, nämligen koldioxidskatten.

Summan av detta är att producenter och konsumenter lämnas vind för våg. De får helt enkelt inga besked. Min fråga till finansministern blir därför: När kommer de tydliga beskedena till producenter och konsumenter? Det handlar om de långsiktiga besked som efterfrågas för att Sverige ska kunna fortsätta att vara en ledande miljöbilsnation.

Anf. 96 ROGER TIEFENSEE (c):

Herr talman! Jag tycker att det är bra att Anders Ygeman som interpellant lyfter fram miljöbilspremier och skattebefrielser för biodrivmedel. Det är ett senkommet men ändå bra uppvaknande.

Miljöbilspremien var ett centerpartiförslag som blev allianspolitik och som har blivit och är en succé. Anders Ygeman försökte i den förra interpellationsdebatten påstå att alliansregeringen gled på finanskris och tidigare regeringars arbete. Miljöbilsförsäljningen är inget Anders Ygeman kan ta åt sig äran för. Vi ärvde Europas mest bensinslukande bilpark, herr talman, och nu ligger vi i Europatoppen när det gäller sänkta utsläpp från nya bilar.

År 2009 minskade utsläppen från nya bilar mer än något tidigare år under den 15-årsperiod där det finns referenser. Bioenergin har passerat oljan som den största energikällan i Sveriges totala energisystem. Det säljs åtta gånger mer etanol än tidigare och tre gånger mer biogas. Tankställen för etanol finns över hela landet. Antalet tankställen för biogas är 50 procent fler. Där har vi till exempel inom ramen för landsbygdsprogrammet skapat ett bidrag just för att etablera fler tankställen. Den tidigare regeringen ställde ett krav, men man stimulerade inte.

Jag tycker att det är tydligt; vi kan se miljöbilarna. I december 2005 rullade 23 000 miljöbilar på Sveriges vägar. I december 2009, fyra år senare, var det 277 000. Nu närmar vi oss 300 000. Det är ett resultat av

miljöbilspremiern, som sedan har övergått i en skattebefrielse på fem år för miljöbilar.

Jag förstår att Anders Borg inte kan ge några svar på Ygemans frågor, för vi är inte färdiga. Vi har olika förslag som vi diskuterar inom Alliansen. När det gäller det Anders Ygeman refererar till ser Centerpartiet att vi skulle ta ett nästa steg för att också skapa en marknad för extremnåla miljöbilar. Det är det vi pratar om. Skulle man ha en miljöbilspremie eller en grön bilpremie på i storleksordningen 30 000 skulle det vara för bilar som har utsläpp om 50 gram koldioxid per kilometer eller mindre, och då pratar vi i princip elbilar.

Det vi kan se är att vi har gått från världens mest bensinslukande bilpark till att utsläppen från nybilsförsäljningen har minskat rekordstort. Det är ett direkt resultat. Vi vill ta nästa steg och också bortom 2013 skattebefria biodrivmedel.

Anders Ygeman samarbetar med ett parti vars tidigare språkrör sade att man skulle bredda skattebasen genom att inkludera biodrivmedel i skattebasen. Mats Hammarström sade att beskattning av biodrivmedel var en så kallad skatteintäktsskatt. Just skatteintäktsskatt är väl lite grann synen på ekonomiska styrmedel inom vänsteroppositionen – man använder ekonomiska styrmedel för att dra in skatter, inte primärt för att styra miljömässigt.

Anf. 97 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Låt mig börja med att tacka Ygeman för det vänliga omdömet om våra interpellationsdebatter här i kammaren.

Jag måste naturligtvis säga att jag ser mycket fram emot att få möjligheten att fortsätta en lång serie av interpellationsdebatter. Jag har lärt mig oerhört mycket och är djupt tacksam för att jag, som har den mindre omfattande politiska erfarenheten, får den möjlighet att pröva argument som dessa interpellationsdebatter utgör. Det har varit en central del, tycker jag, i den lust man kan känna för det politiska arbetet. Jag ser alltså verkligen fram emot en lång serie interpellationsdebatter med Ygeman under nästa mandatperiod.

När det gäller miljöbilspremiern måste detta bedömas som en väldig framgång. Vi har alltså en 36-procentig miljöbilsandel. Om den statistik jag har framför mig är riktig ökade försäljningen av bilar som släpper ut högst 120 gram per kilometer med 120 procent i maj jämfört med för ett år sedan. Bilar som släpper ut max 140 gram per kilometer ökade med 100 procent. Det är naturligtvis väldigt glädjande att vi kan se att en utveckling har startats och drivs fram på detta sätt.

Jag kan verkligen ge Anders Ygeman besked om synen på de olika idéer som framförts av bland annat näringsminister Maud Olofsson och andra representanter för Alliansen. Det är naturligtvis idéer vi välkomnar och som ska utvecklas gemensamt på det sätt vi alltid arbetar i Alliansen. Vad som sedan exakt ska bli den tekniska lösningen ska vi naturligtvis i god ordning förhandla oss fram till, men att vilja utveckla och förbättra vår miljöpolitik med morötter är någonting jag ser med glädje på.

Detta är också ett påtagligt exempel på hur allianspolitiken ser ut när den fungerar som bäst. Vi styr mot mer av miljöbilar med skattelättnader, precis som vi styr mot fler i sysselsättning med jobbskatteavdrag. Det är på detta sätt vi också ska fortsätta med utvecklingen framåt, herr talman.

Anf. 98 ANDERS YGEMAN (s):

Herr talman! Ibland kan även sena debatter vara underhållande. Roger Tiefensee och finansministern säger att de är vde Europas mest bensinslukande bilpark. Efter fyra år av alliansregering har vi – ta daa – Europas mest bensinslukande bilpark. Grattis, Alliansen!

Det stämmer att vi har en stor miljöbilsandel, och det är något jag berömde i mitt förra inlägg. Något som tyvärr också är sant är att majoriteten av de miljöbilar vi har drivs med fossila drivmedel. De drivs med bensin och diesel. Det är därför CO₂-skatten är så intressant. Det är därför skatteundantaget är så intressant. Roger Tiefensee hänvisar till Mats Hammarström, som vill ta bort skatteundantaget. Snacka om att gå över ån för att hitta vatten! Det finns betydligt större allianspartier som förfäktar samma åsikt.

Biltillverkare och konsumenter måste få besked om vad som är Alliansens förslag när det gäller drivmedel. Kommer det att bli någon skattebefrielse, som Roger Tiefensee tydligen tycker, eller kommer den att avskaffas som andra allianspartier tycker? Kommer det att bli en stor ny miljöbilspremie, som Maud Olofsson föreslår i Dagens Industri, eller kommer det inte att bli någon ny miljöbilspremie, som Anders Borg säger i sitt svar?

Kommer bensinskattehöjningen att bli 60 öre, som man kan läsa om man räknar baklänges i regeringens klimatproposition, för att klara de 2 miljoner ton som är oredovisade, eller kommer den att bli 1:05 kronor, som Centerns arbetsgrupp föreslår? Det svaret är ni som vanligt skyldiga väljarna.

Anf. 99 ROGER TIEFENSEE (c):

Herr talman! Jag tycker att det har varit en bra debatt.

Vi kan se ett rätt tydligt resultat, och det är att miljöbilspremien som morot har varit väldigt verkningsfull för att styra om. Och faktum talar för sig självt, att andelen miljöbilar som rullar på våra vägar och andelen miljöbilar som säljs nya har slagit alla tidigare rekord. Vi har tolv gånger fler miljöbilar nu än vad vi hade när alliansregeringen tog över makten – tolv gånger fler! Det här var inte Socialdemokraternas förslag, men det är bra att de vurmar för det.

Miljöbilspremien har nu gått över i en femårig skattebefrielse för miljöbilar – en naturlig övergång. Först breddar man marknaden, sedan skapar man någonting som är långsiktigt. Jag ser att nästa steg är att göra en ny miljöbils- eller grön bilpremie för extremt energisnåla bilar. Det ser jag som ett naturligt nästa steg just för att stärka marknaden och ytterligare minska utsläppen från nya bilar.

Som Anders Ygeman pekar på har vi fortfarande en bensin- och dieselslukande bilpark totalt sett. Det tar tid att ställa om. Därför är det så viktigt att ställa om till det som är framtiden. Det som Anders Ygeman och övriga i vänsteroppositionen föreslår är en premie. Vi har gjort det lagligt att konvertera bilar till etanoldrift. Nu vill man ha en premie för att behålla dessa bränsleslukande bilar. Det tror jag är en extremt dålig klimatpolitik, och det är framför allt en extremt dålig politik sett till hela världsekonomin.

Anf. 100 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Jag delar Anders Ygemans slutsats, konklusionen och kärnan i hans inledning, att det blir bättre debatter när de pågått en bra stund.

Jag ser som en kärna i den här diskussionen att vi inte ska bekämpa bilar. Vi ska inte bekämpa bilföretag, och vi ska definitivt inte bekämpa de anställda i bilindustrin. Vi ska vara stolta över att Sverige är världsledande när det gäller bilar och lastbilar i många avseenden.

Det vi ska bekämpa är utsläpp. Det måste vara kärnan i den politik vi för. Ju mer vi kan göra det med morötter – det må sedan vara nya försök att hitta elbilspremier eller miljöbilspremier ultra – är en diskussion som det är en fördel att föra framåt. Det som vi inte kan ha en samsyn om är att vi ska bestraffa bilindustrin och framför allt lastbilarna med kilometerskatter och annat som skulle få förödande konsekvenser för vår industriella bas.

Ygeman nämner att det saknas 2 miljoner ton i Alliansens politik. Vår egen bedömning är att vi når målen och att det ska stämmas av. Men saknas gör alltså de 6,9 miljoner tonnen, den miljon ton per invånare som De rödgröna inte har redovisat i sin politik, och det återstår att göra. Men det är detta vi ska fortsätta att debattera.

Överläggningen var härmed avslutad.

15 § Svar på interpellation 2009/10:463 om finanspolitiska åtgärder

Anf. 101 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Bo Bernhardsson har frågat mig vilka finanspolitiska åtgärder jag ämnar vidta för att få bukt med den höga arbetslösheten.

Sverige är nu på väg ur den värsta krisen sedan 1930-talet. Det är ofrånkomligt att arbetslösheten ökar i ett exportberoende land som Sverige när den internationella konjunkturen försämras som under de senaste åren. Arbetslösheten har dock inte ökat så mycket som många prognosmakare förutsåg och som man kunde förvänta sig utifrån historiska samband. Under 1990-talskrisen ökade arbetslösheten betydligt mer trots att bnp då inte föll lika mycket som under innevarande lågkonjunktur.

En rad faktorer bidrar till att arbetslösheten inte har ökat så mycket som många förväntade sig. Sunda offentliga finanser har möjliggjort en expansiv finanspolitik och reformer som bidragit till en bättre fungerande arbetsmarknad. Regeringens politik innehåller starka inslag av incitament för att söka jobb aktivt, vilket ökar arbetskraftsutbudet. Jobbskatteavdraget och reformerna inom arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen har haft positiva effekter på arbetsmarknadens funktionssätt.

Uppgången i arbetslösheten till följd av konjunkturedgången får dock inte övergå i ett strukturellt problem. Centrala inslag i regeringens politik för full sysselsättning är att det ska löna sig att arbeta och att det ska bli enklare och billigare att anställa. Samtidigt måste situationen för de grupper som i dag står långt från arbetsmarknaden stärkas så att de i ökad omfattning får jobb. Ungdomsarbetslösheten måste minska, integrationen förbättras och arbetsutbudet bland kvinnor och äldre öka.

I vårpropositionen gjorde regeringen bedömningen att uppgången i arbetslösheten nu är över och att den kan förväntas falla under loppet av 2010. Den senaste tidens arbetsmarknadsstatistik talar för att denna bedömning var riktig.

Prot. 2009/10:144
28 juni

*Svar på
interpellationer*

Anf. 102 BO BERNHARDSSON (s):

Herr talman! Jag ska som seden bjuder börja med att tacka för svaret.

Sverige är nu på väg ur den värsta krisen sedan 1930-talet, säger Anders Borg. Ja, det är möjligt att det är så, men en hel del politiker och ekonomer menar att vi nu kanske står inför en ny svår kris. Nobelpristagaren Paul Krugman är en av dem som befarar att det kan vara där vi befinner oss. I så fall är Sveriges utgångsläge när vi går in i en ny krisfas eller ny kris, vilket man nu väljer att kalla det, att vi har en arbetslöshet som ligger runt 9 procent. Man kan inte tycka att det är ett bra utgångsläge.

Uppgången i arbetslöshet till följd av konjunkturedgången får dock inte övergå i ett strukturellt problem, säger Anders Borg. Men Sverige har 9 procents arbetslöshet. Det är massarbetslöshet. Med en arbetslöshet på 9 procent har man redan lagt grunden för strukturella problem. Allt fler, hävdar jag, kommer att fastna i långtidsarbetslöshet med stora svårigheter att ta sig ur den och tillbaka till den reguljära arbetsmarknaden. Många av dem kommer att vara ungdomar.

Och, Anders Borg, när konjunkturen så småningom ändå vänder, även om vi nu får uppleva en ny fas i krisen, kommer detta att ha lett till en inflation och en ännu högre arbetslöshetsnivå än tidigare. Det kallar jag ett strukturellt problem, och det beror i grunden på att den aktiva arbetsmarknadspolitiken har monterats ned.

Jag har hört, när jag har suttit och lyssnat här under eftermiddagen, hur Anders Borg ideligen försöker kalla den politik han själv bedriver för en aktiv arbetsmarknadspolitik. Jag återkommer gärna till det, så ska vi försöka definiera vad en aktiv arbetsmarknadspolitik är. Men det Anders Borg och regeringen sysslar med är, vill jag påstå, en låglönepolitik, en lönesänkingspolitik, en privatiseringspolitik. Det är inte en sysselsättningspolitik och ingen aktiv arbetsmarknadspolitik, utan en passiv arbetsmarknadspolitik där man försöker få folk att söka jobb allt flitigare, att bjuda ut sig allt billigare och söka de jobb som inte finns ännu ivrigare än vad man gjorde tidigare. Det är den passiva arbetsmarknadspolitik som Anders Borg erbjuder.

Aktiv arbetsmarknadspolitik, Anders Borg, är i grunden någonting helt annat. Det är trygghet i omställningar, det är hög kvalitet i de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna och det är framför allt att det finns jobb att ta för dem som söker jobben. Det är inte särskilt framgångsrikt om man får människor som är arbetslösa att bjuda ut sig billigare och att söka jobben allt flitigare om det inte finns några jobb att få. Det är passiv arbetsmarknadspolitik. Det är inte aktiv arbetsmarknadspolitik.

Jag lyssnade på debatten tidigare i dag. Det är ganska sent på dagen nu, så det vi nu diskuterar har diskuterats på olika sätt under eftermiddagens lopp. Jag hörde tidigare hur Anders Borg retoriskt frågade ut i den här lokalen: Tänk om Storbritanniens problem beror på att man har haft en lång period av labourstyre? Han ville göra gällande att det är socialdemokratin som är problemet.

Vi kan gärna föra en interpellationsdebatt framöver om Storbritannien. Men nu handlar det om Sverige. Jag kan möjligen ha fel, men jag har snabbt räknat ut att vi i Sverige har haft socialdemokratiskt styre under 65 år av 78 sedan 1932. De korta borgerliga perioderna är inga lysande exempel på hur ekonomisk politik ska bedrivas. Jag kan bara hänvisa till den förra.

Sverige har fortfarande, efter dessa 65 år av socialdemokratiskt styre, bra renommé när det gäller statsfinanser. Sverige är en välfärdsstat som fortfarande kan kallas för välfärdsstat. Frågan är bara hur länge vi har det med den politik som regeringen nu bedriver. Låt oss diskutera Sverige, och inte Storbritannien!

Anf. 103 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Låt mig försöka beskriva varför jag tror att Sverige och den svenska modellen har klarat sig bättre nu än vad den gjorde på 70-, 80- och 90-talet när det gäller att hantera kriser. Låt mig beskriva varför vi nu har undvikit massiv försämring av offentliga finanser, massiv spekulation mot svensk valuta och räntor och en osäkerhet om politiken som gjorde att den många gånger under både 80- och 90-talet inte fick de effekter man hade önskat sig.

Det första vi har gjort är att vi nu har kunnat föra en aktiv konjunkturpolitik utan att tappa greppet eller trovärdigheten. Vi har 90 miljarder i konjunkturstimulanser i de olika paket vi har lagt fram i diskretionära åtgärder. Det för oss tillsammans med Tyskland och Finland i EU-kommissionens redovisningar till toppen av dem som har vidtagit aktiva åtgärder, ovanpå att vi också i dessa länder har starka automatiska stabilisatorer.

Det grundläggande skälet till att det har gått den här gången är naturligtvis att skuldnivån och överskotten var bättre i utgångsläget. Det är av helt avgörande betydelse för att ett land ska kunna föra en aktiv konjunkturpolitik. Det är bara utifrån ett styrkeläge och bara utifrån ordning och reda i offentliga finanser som en aktiv konjunkturpolitik kan fungera.

Det andra är att vi i den aktiva konjunkturpolitiken också har lagt oss vinn om att lära oss av de historiska erfarenheterna. Vi vet att generella efterfrågestimulanser äts upp av import, sparande och misstro på marknaderna. Det är därför vi denna gång har lagt tyngdpunkten på tillfälliga kommunstöd med 17 miljarder. Det är en kärnpunkt i de åtgärder vi har vidtagit. Vi har särskilt lagt resurser på infrastruktur och ROT – sådant som går till den inhemska byggsektorn med relativt lågt importinnehåll och anständigt högt arbetskraftsutnyttjande.

Detta är åtgärder som innebär mindre risker att effekten simmar i väg över gränserna i termer av import och annat. Vi har därtill inte begått 70-, 80- och 90-talets misstag att öppna hål i arbetslinjen. Tvärtom har vi förstärkt arbetslinjen. Det har naturligtvis gjort att vi inte har tappat så mycket arbetskraft som vi gjorde under den stora 90-talskrisen då 500 000 människor lämnade arbetsmarknaden.

Detta är ett delvis annorlunda sätt att bedriva konjunkturpolitik på – utifrån överskott, inriktat på inhemsk efterfrågan och med upprätthållande av arbetslinjen. Då tror jag att den aktiva keynesianska konjunkturpolitiken fungerar. Inom ramen för en flexibel arbetsmarknad och starka offentliga finanser fungerar den aktiva stabiliseringspolitiken. Det är

därför det är så viktigt att vi i dag har en annan lönebildning med ansvarsfulla parter inom strama ramar jämfört med hur det var på 70- och 80-talet. Det är därför det här med offentliga finanser blir så viktigt.

När OECD och andra jämför har Sverige och de andra nordiska länderna fört en större andel aktiva åtgärder. Det är mer av sökstöd, mer av utbildning, mer av lyftaktiviteter och mer av lönesubventioner i de andra nordiska länderna och i Sverige än i de kontinentaleuropeiska. Ja, jag tror att den aktiveringspolitiken, vår arbetsförmedling och de aktiva åtgärderna bidrar till att svensk arbetsmarknad fungerar lite bättre än andra länders.

Vi kan fortsätta att diskutera. Men är ändå inte det faktum att Sverige nu har den värsta krisen sedan depressionen bakom sig och 75 000 personer fler i sysselsättning än 2006 ett uttryck för att den moderniserade svenska modellen med en aktiv stabiliseringspolitik inom strikta ramar fungerar bättre än det vi upplevde på 70- och 80-talet? Är detta inte den lärdom vi ska dra? Är det inte detta som vi ska tänka på när vi funderar på politik i framtiden?

Anf. 104 BO BERNHARDSSON (s):

Herr talman! Jag ska börja med att ge Anders Borg rätt på en punkt. Den är ganska självklar. Förutsättningen för att man ska kunna bedriva en aktiv finanspolitik är att man har ett starkt utgångsläge. Så långt är vi överens.

Sedan ska jag berätta vad vi inte är överens om. Först och främst beror det starka utgångsläget i grunden på att den borgerliga regeringen ärvde detta starka utgångsläge. Det tyckte jag att Anders Borg faktiskt erkände. Den ärvde alltså utomordentliga statsfinanser som den tidigare socialdemokratiska regeringen lämnade efter sig efter det att den hade röjt upp efter den förra borgerliga regeringen Bildt.

Efter det att vi nu har varit överens om detta med starka finanser ska jag övergå till varför jag tror att den borgerliga politiken ändå är ett fatalt misslyckande. Det finns två punkter.

I grunden tror jag att det beror på att man redan hade bestämt sig för vilken politik man skulle bedriva innan den stora finanskrisen slog till och innan klimatfrågan lyftes upp inte bara som en stor fråga utan som en överskuggande politisk utmaning för politiken.

Moderaterna, det så kallade nya arbetarpartiet, hade redan tidigare bestämt sig för vilken politik man skulle bedriva, och så gjorde man det.

Den politiken vilar i huvudsak på två ben. Det första är att man slog till direkt mot a-kassan, sjukförsäkringarna och fackföreningsrörelsen. Och varför var det så dåligt och så illa tänkt? Som Anders Borg nämnde tidigare är dessa automatiska stabilisatorer tänkta att just i ett läge där man får kriser och människor drabbas av problem hålla uppe efterfrågan, framtidstron och modet på de människor som drabbas eller riskerar att drabbas.

Därför påstår jag att det var en synnerligen oklok politik, och den var tänkt före krisen eftersom den hade andra syften. I det läget, när vi stod i finanskrisen, hade man alltså redan slagit till och försämrat de automatiska stabilisatorerna, tagit framtidstron ifrån folk och gjort så att många blev oroliga för framtiden. Det gjorde att vi tappade kraft och att återhämtningen blev långsammare och svagare, påstår jag.

Det andra benet på vilket den borgerliga politiken vilar är de stora skattesänkningarna. De var också uttänkta långt innan dess att krisen slog till och innan klimatutmaningen seglade upp som den andra allt överskuggande utmaningen. Man genomförde det i alla fall. Det fanns ingen eftertanke, utan här skulle skattesänkningarna sättas i verket. Det handlar i runda tal om 100 miljarder i skattesänkningar.

Jag tror att det finns ett jättestort läckage om vi snackar sysselsättningspolitik och ekonomisk stimulans i den typen av åtgärder. Det tankeexperiment man ska göra och det man måste fundera över är vad alternativet hade varit. Det hade varit att man hade haft 100 miljarder att använda för att stärka välfärdssektorn, vården, skolan och utbildningen och för att investera i byggande och sådant som gör att vi kan möta klimatutmaningen. Det är alternativet. Jag hävdar att det hade haft mycket större sysselsättningseffekt än jobbskatteavdraget, och jag är beredd att återkomma till varför. Jag tror att det finns ett stort läckage. De siffror som regeringen ibland har använt när det gäller jobbskatteavdragets sysselsättningseffekter är önskedrömmar. Det är önsketänkande.

Det ska ses i sammanhanget att vad man först gjorde var att rusta ned trygghetsanordningarna. Sedan sänkte man skatterna. Det leder också till att man får ett högt sparande eftersom människor blir rädda för framtiden. Man måste trygga sig själv när de allmänna anordningarna försämraras.

Anf. 105 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Sverige hade ett starkt utgångsläge när vi gick in i krisen. Den första budget vi lade på hösten 2006 innehöll mycket omfattande åtgärder som i allt väsentligt var finansierade. Därefter återkom vi hösten 2007 med en budget för 2008 där praktiskt taget 75 procent, huvuddelen, av åtgärderna var finansierade. Det var en stram finanspolitik. Inriktningen var att förstärka arbetsmarknadens funktionssätt och upprätthålla stora överskott. Överskotten växte. Vi amorterade på skuldsättningen. Vi närmade oss 4 procents överskott.

I dag, efter krisen, står vi med de starkaste offentliga finanserna i Europa. Vi har den bästa långsiktiga uthålligheten. Vår relativa position har kraftigt förstärkts. Det kom en rapport från en tankesmedja i veckan som hade oss på sjunde eller åttonde plats 2007 och som nu har fört upp oss till första plats när det gäller uthållighet.

Ansvar har gett resultat. Ansvar har gett en styrkeposition i krisen. Ansvar har gett oss en trygg väg ur krisen.

Det är kombinationen i den nya svenska modellen som fungerar. Det är det Bosse Bernhardsson och Socialdemokraterna inte kan ta till sig.

Ja, vi har starka parter, ordning och reda, kollektivavtal och förhandlingar som bygger på att man långsiktigt tar ansvar för helheten och inte gör ett partsintresse till ett hot mot allmänintresset, vilket vi ser i många andra länder.

Ja, vi har en trygg välfärd som ger social rörlighet och bra villkor för alla medborgare, men vi har också arbetslinjen.

Det är den här kombinationen av starka parter, trygg välfärd och stark arbetslinje som gör att vi klarar oss bättre. Konjunkturpolitiken fungerar så mycket bättre den här gången därför att arbetskraften inte faller. Vi öppnar inte portarna till trygghetssystemen så att människor går ur ar-

betsmarknaden, utan de stannar kvar och söker arbete aktivt. Det är därför arbetslinjen passar som hand i handske med de aktiva åtgärderna. De aktiva åtgärderna fungerar bättre tack vare jobbskatteavdraget. De brister som fanns i de aktiva åtgärderna innebar att människor låstes in och inte sökte aktivt, inte rörde sig och inte var beredda till yrkesmässig och geografisk rörlighet. Det därför arbetslinjen blir handen i handsken med den aktiva politiken.

Det är det vi ska bygga på framåt, Bosse Bernhardsson. Det är det här vi ska ta som lärdom. Det finns tre övergripande slutsatser inför den kommande mandatperiodens arbete.

Den första är överskottet. Det är oerhört centralt för att vi ska kunna möta nästa kris att vi inte gör om de andra ländernas misstag att gå ur krisen med stora underskott. Nu talar de stora industriländerna om att nöja sig med 4, 5 eller 6 procents underskott när vi är framme vid 2013 och 2014. I Sverige ska vi ha överskott, för vi ska stå trygga.

Den andra är arbetslinjen. Vi ska fortsätta att bygga en svensk modell med starka parter, aktiv välfärdspolitik och en stark arbetslinje. Det ska vara en arbetslinje där det lönar sig för alla att arbeta, för ungdomar, för invandrare, för äldre och för kvinnor. Det är där arbetslinjen blir så avgörande och så viktig. Det är därför vi inte får tappa den. Vi får inte backa från arbetslinjen. Vi får inte nedmontera arbetslinjen. Vi får inte stoppa arbetslinjen med en skattechock.

Den tredje är kunskapen. Ska vi ha ett samhälle som präglas av social rörlighet, som bygger på små löneskillnader och utan stelheter och brist på rörlighet handlar det om kunskap, utbildning, betyg, lärarutbildning, nationella prov, matematik, naturvetenskap, läsa, räkna och skriva.

Överskott, arbetslinje och kunskap är kärnan i den politik vi ska bedriva de kommande fyra åren.

Anf. 106 BO BERNHARDSSON (s):

Herr talman! Det finns ingen oenighet om att vi måste ha starka statsfinanser. Det jag försöker att säga är att man kan ha det på olika sätt. Faktum är att ni har försvagat dem. Ni hade väldigt bra statsfinanser i utgångsläget, men ni har försvagat dem genom att bland annat låna till skattesänkningar.

Min poäng är att man skulle kunna ha bedrivit en betydligt mer sysselsättningsskapande politik genom att investera, utbilda och satsa på välfärdssektorn och ändå haft samma goda statsfinanser. Det är poängen. Det är bara att räkna, Anders Borg, så kommer man fram till det.

Om man inte hade genomfört de stora skattesänkningarna utan i stället behållit skatteintäkterna och gjort de jobbskapande investeringarna och satsningarna hade man haft precis lika bra statsfinanser men bättre skatteintäkter naturligtvis, och man hade haft fler jobb. Det är det som är poängen.

Det här är ett nyspråk som egentligen är väldigt utmanande. Regeringen kallar det man gör för aktiv arbetsmarknadspolitik. Det finns faktiskt en historia som man kan ta del av för att försöka sätta sig in i vad den aktiva arbetsmarknadspolitiken under efterkrigstiden har inneburit.

Det är för det första trygghet i omställningen. Det är inte det allra viktigaste, men det är viktigt. På den punkten har ni försämrat för löntagare och andra.

För det andra är det hög kvalitet på åtgärderna. På den punkten har ni också försämrats och rustat ned.

För det tredje måste det naturligtvis finnas jobb att söka. Det är ganska naivt att tro att det är en arbetslinje att tvinga människor att bjuda ut sig allt billigare och ställa lägre krav på löner och göra det allt ivrigare och tro att jobben kommer på det sättet.

Det ni bedriver är ingen aktiv arbetsmarknadspolitik. Det är en passiv arbetsmarknadspolitik.

Anf. 107 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Jag vill ge Bo Bernhardsson rätt på tre punkter. Man kan ha starka offentliga finanser på olika sätt. Man kan ha ett starkt välfärdssystem på olika sätt. Man kan ha en stabil arbetsmarknad på olika sätt. Det är så det är. Vi har olika syn på politiken.

Främst för oss står arbetslinjen. Det är med arbetslinjen vi bygger starka offentliga finanser i dag och i morgon. Det är med arbetslinjen, med fler på arbetsmarknaden, vi får råd med välfärden. Det är med arbetslinjen vi kan bekämpa arbetslösheten och närma oss full sysselsättning.

Skiljelinjen går mellan arbetslinjen, som vi i Alliansen vill ha, och den bidragspolitik och skattechock som Bo Bernhardsson och De rödgröna planerar.

Den aktiva politik vi för fungerar därför att vi kombinerar den med arbetslinjen. Vi vet vilka riskerna och problemen har varit när man söker jobb, när man får utbilda sig och när man får offentliga anställningar och offentliga anställningsstöd. Det har varit inläsning, undanträngning och utlösning från arbetsmarknaden. Det är det som har varit problemet med 70-, 80- och 90-talspolitiken. Vi måste försöka möta det med ett nytt svar, inte 70-talets svar utan 2000-talets svar. Det är arbetslinjen, aktiva åtgärder som kombineras med att det lönar sig att arbeta, att det är fler som vill anställa och att vi har ett dynamiskt näringsliv som kombineras med den samhällstrygghet vi vill ha. Det också därför som stimulanspolitiken fungerar som bäst när vi har en aktiv och stark arbetslinje.

Jag vill tillönska Bo Bernhardsson en mycket trevlig sommar.

Överläggningen var härmed avslutad.

16 § Svar på interpellation 2009/10:469 om en ekonomisk politik för bättre arbetsmarknad och fler jobb

Anf. 108 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Thomas Östros har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att ställa om den ekonomiska politiken i en riktning som leder till en bättre fungerande arbetsmarknad och fler jobb.

Målet med regeringens sysselsättningspolitik är att varaktigt få fler i arbete främst genom ett minskat utanförskap. Därför har politiken framför allt inriktats mot att minska såväl sjukfrånvaron som arbetslösheten samt att öka arbetskraftsdeltagandet.

Sverige och många andra länder har haft den värsta ekonomiska krisen sedan 1930-talet. Regeringen har vid flera tillfällen under krisen vidtagit åtgärder för att stimulera efterfrågan och dämpa fallet i sysselsättningen samt motverka att arbetslösheten biter sig fast på höga nivåer under lång tid. För att människor ska stå bättre rustade efter den ekonomiska krisen har regeringen utökat antalet studieplatser inom såväl komvux och yrkesvux som högskola och universitet. Dessutom har regeringen stärkt arbetslösas incitament att utbilda sig inom yrkesvux.

Sysselsättningen har fallit under krisen men inte alls i den omfattning som historiska samband mellan bnp och sysselsättning indikerar. Regeringens långsiktiga sysselsättningspolitik samt krisåtgärder har bidragit till att fallet i sysselsättningen har varit litet i förhållande till minskningen av bnp. Även arbetskraftsdeltagandet är fortsatt högt trots lågkonjunkturen. Detta indikerar att den varaktiga sysselsättningen kommer att öka. De närmaste tre åren beräknas sysselsättningen öka med drygt 140 000 personer.

Regeringens bedömning är att den hittills förda sysselsättningspolitiken med fokus på arbetslinjen är ändamålsenlig, och politikens inriktning ligger fast.

Anf. 109 THOMAS ÖSTROS (s):

Herr talman! Jag vill börja med att önska dig en trevlig sommar, finansministern, efter denna interpellationsdebatt!

Det är en väldigt nöjd finansminister vi har lyssnat till här under eftermiddagen. Det är lite konstigt med tanke på att vi har en arbetslöshet som i ett historiskt perspektiv för ett land som Sverige är mycket hög. Vi har 9 procents arbetslöshet. I de mest optimistiska prognoserna når vi 8 ½ procent i arbetslöshetsnivå om tre år. Det är inte acceptabelt.

Vi har också fått färsk siffror som visar hur regeringens politik har fungerat på en viktig del av arbetsmarknaden, nämligen inom kommuner och landsting och produktionen av vård, skola och omsorg. Regeringen har sagt att man under krisen har värnat den landstingskommunala sektorn och skyddat den från uppsägningar och att man därmed har klarat antalet sysselsatta och kvaliteten i omsorgen och skolan. Men så är inte fallet. Sveriges Kommuner och Landsting rapporterar att mellan fjärde kvartalet 2008 och 2009 försvann 18 000 jobb i den kommunala sektorn. Då har man räknat bort att en del privatiseringar har skett och att en del plusjobb har försvunnit. SCB rapporterar att det försvann ungefär 25 000 jobb, och Konjunkturinstitutet rapporterar 33 000 jobb. Det är sannerligen inget bra resultat om man hävdar att man har värnat välfärden.

Dessutom står nu ytterligare skattesänkningar på programmet. Kostnaden för att sänka skatten med 100 miljarder den här mandatperioden har varit socialförsäkringar som i dag inte längre är bland de tryggaste och bästa i Europa, en a-kassa som tillhör bottenklassen i Europa och stora uppsägningar i vård, skola och omsorg. Ändå föreslår man från borgerligheten nya skattesänkningar på 100 miljarder kronor under kommande mandatperiod.

Varje ny krona som Anders Borg utlovar till fortsatta jobbskatteavdrag eller sänkt skatt för höginkomsttagare vill vi använda till välfärden. Ni har riktat skattesänkningarna till de allra rikaste på ett sätt som saknar motstycke.

När Anders Borg tillträdde hade vi 6 procents arbetslöshet. Det beskrev du som massarbetslöshet. Nu har vi omkring 9 procent. Arbetslösheten har ökat snabbare i Sverige än genomsnittet i Europa, och vi har väsentligt högre arbetslöshet än viktiga konkurrentländer som Tyskland. Dessutom växer det nu fram en långtidsarbetslöshet i Sverige som saknar motstycke. En tredjedel av de arbetslösa är långtidsarbetslösa. Sådana siffror har vi inte sett till sedan 70-talet.

Det är rädslan som ska skapa jobb. Man genomför stora skattesänkningar riktade till dem som har det bäst ställt, men det är mycket tuffa bandage för dem som har det sämre ställt. Det ska skapa arbetstillfällen. Vi har aldrig utifrån vad finansministern säger förstått hur det ska gå till, men andra säger vad det handlar om. Det är genom försämrade a-kassa, försämrade sjukförsäkring och genom att se till att människor också lämnar försäkringarna som man sätter press nedåt på lönerna. Det är det som gäller, och det ska skapa en ny typ av arbetsmarknad som vi inte har sett maken till tidigare i Sverige.

Det här yttrar sig på olika sätt. Det är straffbeskattning av pensionärer. De ska beskattas hårdare än löntagare, för det ska sätta press nedåt på lönerna. Det är socialbidragsökningar på bredden i nio av tio av landets kommuner. Det sätter press nedåt på lönerna. Det är numera också en straffskatt för dem som ska vara med i en a-kassa. Anders Borg har själv myntat uttrycket att en obligatorisk a-kassa måste skattefinansieras, och den ska skattefinansieras så att de som har det sämst ställt på arbetsmarknaden, de som till exempel jobbar inom hotell och restaurang, ska betala fem gånger mer än en läkare för att vara med i en a-kassa. Det är konsekvent ökade klyftor, och straffbeskattning av särskilda grupper i samhället ska skapa arbetstillfällen. Det har lett till att vi nu har 9 procents arbetslöshet. Det är sannerligen inte mycket att vara väldigt stolt över.

Anf. 110 CARL B HAMILTON (fp):

Herr talman! Med anklagelse i rösten säger Thomas Östros att finansministern är påtagligt nöjd och menar naturligtvis att det i den roll som han har är helt omotiverat. Jag tycker ändå att man kan konstatera att om man jämför Sverige med andra länder har Sverige klarat den här krisen bättre trots att vi har drabbats hårdare. Jag vill inte utesluta att det finns en del tur i detta, men jag skulle också vilja säga att det finns en del skicklighet bakom det från Riksbankens och från finansministerns sida. Sysselsättningen är högre i dag än när regeringen tillträdde. Arbetslösheten har ökat mindre i Sverige denna gång än vad de historiska sambanden skulle ge vid handen, kanske bara en tredjedel.

Man kan diskutera hur man ska hantera en sådan här situation, och det var också uppe i Bo Bernhardssons inlägg tidigare. Ska man blåsa på och acceptera en kraftig skuldökning? Det har man gjort mer eller mindre medvetet överlagt i andra länder och hamnat i stora skuldproblem. Eller ska man anta en svensk eller tysk linje där man är väldigt försiktig och ser till att inte dra på sig strukturella underskott?

Det är inte bara strukturella problem på arbetsmarknaden som uppstår om arbetslösheten biter sig fast, utan det är även strukturella problem i de offentliga finanserna. Ingen kan vara så effektiv som Anders Borg när det gäller att förklara att det är ett stort problem om detta uppstår. Vad vi

har lyckats med i Sverige är att hindra att detta problem har uppstått. Till skillnad från andra länder behöver vi inte satsa på skattehöjningar eller minskade utgifter till vård, skola och omsorg och andra angelägna ändamål.

Jag tycker också att den här regeringen har gjort en väldigt viktig insats på lång sikt i och med att man ändrat utbildningssystemet. Man har ändrat incitamenten där och höjt kraven. Man har också ändrat incitamenten i transfereringssystemet.

Nu låter det som att när den förra regeringen lämnade regeringsmakten 2006 var transfereringssystemet det ideala. Det vet vi alla att det inte var. Vi vet att det var allt fler som kom i utanförskap. Reformerna som vi har gjort har varit otroligt viktiga för att på lång sikt inte bara få upp sysselsättningen och ned arbetslösheten utan också få bort ett strukturellt budgetunderskott.

Jag har hört Thomas Östros återkomma till på många ställen att Alliansen på något sätt har föreslagit 100 miljarder i skattesänkningar. Det där är ett trick som man kan ägna sig åt när man är i opposition, nämligen att man lägger ihop fyra olika partiets skattesänkningar, och utgiftsökningar för den delen, och säger att det är regeringssidans politik. Men så är det inte. De som sitter för Alliansen i finansutskottet och finansministern har gjort väldigt klart att tekniken att addera är helt oriktig. Först kommer offentliga finanser. Där ska det vara ordning och reda, och det ska inte vara någon tillväxt i strukturella underskott. Det andra är att säkra viktiga reformer och skydda välfärden. Det tredje är skattesänkningar. Allt detta måste rymmas inom en given ram. Hur stor den ramen är hade Konjunkturinstitutet en uppfattning om häromdagen. Jag ansluter mig inte till den, men det är självklart att den ramen inte är 100 miljarder utan betydligt mindre, om den ens blir större än noll.

Anf. 111 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Låt mig returnera önskan om en trevlig sommar, Thomas Östros! Jag hoppas att även Thomas Östros ska ha möjlighet att njuta av denna sommar, och jag vill passa på att tacka för många trevliga debatter under de här fyra åren.

Vi ska dock inte låta det skyla över att det är tydliga skiljelinjer mellan oss. Det finns avgörande skiljelinjer i beskrivningen av Sverige, det finns avgörande skiljelinjer i politiken och det finns avgörande skiljelinjer när det gäller framtiden.

I min verklighetsbeskrivning har Sverige tagit sig igenom krisen i bättre skick och med effektivare samhällsmodell än de flesta europeiska länder. Allra mest tydligt är det i KI:s prognos, med 75 000 fler i sysselsättning i år än 2006 och med en sysselsättningsökning de kommande åren på 100 000. Vi upplever inte det vi såg under 2002 till 2005, med återhämtning och tillväxt men med stigande arbetslöshet och fallande sysselsättning.

I min verklighetsbeskrivning har Sverige starkare offentliga finanser. Massiva nedskärningar och skattehöjningar har skett i praktiskt taget varje industriland. I Sverige kan vi prata om huruvida KI gör en rimlig bedömning när de talar om 25 miljarder i reformutrymme, om Carl B Hamilton har rätt när han säger att beloppen kan vara mindre eller vad

Prot. 2009/10:144
28 juni

*Svar på
interpellationer*

det nu kan vara för diskussion. Här behöver vi inte tala om nedskärningar, för vi har hållit i de offentliga finanserna.

Rättvisa och trygghet: Det som så tydligt framträder när andra länder ska skära ned, frysa löner, säga upp anställda i offentlig sektor och höja pensionsåldern är att Sverige redan nu står sig bättre när det gäller trygghet och rättvisa, naturligtvis tillsammans med Danmark, Finland och Holland, än de flesta andra europeiska länder.

Lönerna: Stora och omfattande förändringar har vi gjort, men inte har lönerna fallit, utan vi har haft de löneökningar på 2–3 procent som vi brukar ha i Sverige. Vi har kunnat se två avtalsrörelser som har gett ansvarsfulla avtal.

Den största skiljelinjen går dock i politiken. Det ska vi inte sticka under stol med. Kärnan i vår politik är arbetslinjen. Det ska löna sig att arbeta, och det ska bli fler som vill anställa. Här är kontrasten övertydlig. Ni vill ha en straffskatt på unga, fördubblade arbetsgivaravgifter, en bensinskattechock som ska bäras av pensionärer och låginkomsttagare och en kilometerskatt med förödande konsekvenser för industrianställda, förödande konsekvenser för de anställda på Scania, Volvo och Saab i Södertälje, Västra Götaland och Göteborg och på andra håll. Både skogsindustri och verkstadsindustri kommer att drabbas av denna märkliga straffskatt på industriproduktion och arbete i Sverige.

Men det är också så att våra framtidsvisioner skiljer sig åt. Vi vill ha ett tryggt samhälle med starka offentliga finanser, god välfärd, en arbetslinje och kunskap. Människor kan ha social rörlighet och kan bygga sig en trygghet i livet utifrån egna ambitioner och förmågor. Socialdemokraterna och De rödgröna strävar bakåt.

Här har vi skiljelinjerna. De är tydliga. Från er får vi en svartmålning av Sverige, en politik som stoppar jobb, kostnadsbelägger sysselsättning och återlägger flaskhalsar och en framtidsvision som i allt väsentligt enkom blickar i backspegeln. Det är därför jag är så glad över de här debatterna, för de ger oss förutsättningarna att få en diskussion där väljarna kan förhålla sig till alternativen. Arbetslinje och kunskap eller bidrag och arbetslöshet – det är skiljelinjen.

Anf. 112 THOMAS ÖSTROS (s):

Herr talman! Glädjen över debatterna är delad, men ointresset för de stora utmaningar Sverige står inför bekymrar mig. Det handlar om jobben och arbetsmarknadens utveckling. Det är den avgörande frågan.

Det Anders Borg har sysslat med under de här fyra åren är klassisk moderat politik. Det är en ny språkräkt, men klassisk moderat politik. Väljarna i Danderyd, Lidingö, Vellinge och några kommuner till där de med högst inkomster och störst förmögenheter bor har haft anledning att skåla i champagne, medan politiken har varit väldigt hård mot dem som har det lite tuffare, som de som råkar bli sjuka eller arbetslösa.

Samtidigt sker gigantiska skattesänkningar som underminerar finansieringen av välfärden. Inte med ett ord berör Anders Borg att 25 000 fått lämna välfärden under de här åren. Varför har de fått göra det? Jo, för Anders Borg är skattesänkningar prioriterade över allt annat. Svaret på samhällets alla frågor är sänkt skatt, framför allt till dem som tjänar mest.

Men där har vi en stor skiljelinje oss emellan. Jag förstår att Anders Borg är besviken över att det inte blev någon skattechock i den gemen-

samma vårmotion som vi presenterade. Det blev mycket blygsamma förändringar. Däremot är det ett mycket tydligt budskap om att Sverige inte har råd med några gigantiska skattesänkningar de kommande åren. Pengarna behövs till välfärden, äldreomsorgen, sjukvården och inte minst skolan, som är så viktig för vår framtida konkurrenskraft. Pengarna behövs till att se till att ha ordning och reda i de offentliga finanserna.

25 000 fick lämna sjukvården. Vi fick kraftiga neddragningar i arbetsmarknadsutbildning och vuxenutbildning, i allt det som gör omställning möjlig för människor när de drabbas av svåra ekonomiska kriser. Tryggheten underminerades, det som gör att människor kan klara kriser – en sjukförsäkring och arbetslöshetsförsäkring värd namnet. Samtidigt är det en politik som inte förstår småföretagarnas villkor. Bland det första man gjorde var att drämma till med en kraftig arbetsgivaravgiftshöjning riktad mot de minsta företagen.

Resultatet är väldigt tydligt. Redan nu, i uppgången, som tack och lov är här, rapporterar Svenskt Näringsliv att det är svårt att hitta utbildad arbetskraft. Det beror på att de som har varit arbetslösa under den här perioden inte har fått rätt och möjlighet till utbildning. Tvärtom har långtidsarbetslösheten ökat, och människor har knuffats allt längre bort från arbetsmarknaden, så långt att socialbidragen ökar i nio av tio landets kommuner.

Där kan vi tala om marginaleffekter. Det är 100 procents marginaleffekt om man tar sig ur socialbidragsberoende och in på arbetsmarknaden. Därför rapporterar näringslivet att det är svårt att få tag på arbetskraft. Då kan vi hamna i den värld som innebär att vi har brist på kompetent arbetskraft samtidigt som vi har massarbetslöshet. Precis detta rapporterar Konjunkturinstitutet om. Det här kallas för jämviktsarbetslöshet ekonomer emellan. Den har ökat varje år under den här mandatperioden, och man räknar med att den kommer att öka de kommande tre åren. Under vår tid vid regeringsmakten minskade jämviktsarbetslösheten över en tioårsperiod. Det är helt centralt för ekonomisk politik.

Resultatet är också att vi har 100 000 färre sysselsatta, mätt i det enda som är rimligt för ett land som Sverige: sysselsättningsgrad. Det innebär också att vi har 100 000 fler arbetslösa.

När Anders Borg lägger prognos för den kommande mandatperioden, då han ska fortsätta med sin egen politik ytterligare fyra år om han får väljarnas förtroende, kommer han fram till att arbetslösheten 2014 är tillbaka på den nivå som rådde 2006, det som Anders Borg kallade massarbetslöshet.

Stoltheten över att det går så bra på arbetsmarknaden klär dig inte, Anders Borg. Det har gått sämre för Sverige än för jämförbara länder. Nu behövs det krafttag för att se till att pressa ned arbetslösheten steg för steg.

Anf. 113 CARL B HAMILTON (fp):

Herr talman! Thomas Östros började med att säga att det finns ett ointresse för framtiden. Jag skulle vilja säga att det som skiljer Socialdemokraterna i regeringsställning från Socialdemokraterna i opposition är att ett mer internationellt perspektiv har förbytts till ett mycket snävare nationellt perspektiv. Det är som om resorna till EU och deltagandet i EU:s

möten under den tid då ni satt i regeringsställning hade en välgörande effekt. Nu krymper perspektivet. Det är hela tiden inåtblickande.

Ett exempel är att vi nu, apropå framtiden, har ett helt nytt problem i världsekonomin, även den europeiska ekonomin, nämligen stabilitetsproblemen i den finansiella sektorn som spiller över till de offentliga finanserna via olika mekanismer. Detta är verkligen ett nytt problem. Men detta berör aldrig Socialdemokraterna. Tvärtom förtiger ni det, ungefär som om krisen aldrig ägt rum, eller som om den ägt rum men dess konsekvenser inte skett. Det är en jättekonstig inställning som minst av allt vittnar om intresse för framtiden.

Om det nu var så eländigt med alla skattesänkningarna och jobbskatteavdragen måste man fråga sig varför ni inte återtar dem i vårmotionen. Det gör ni inte. Ni accepterar dem. Eftersom ni inte anser att ni kan återta jobbskatteavdragen ska ni i stället höja andra skatter. Då blir det kilometerskatten och andra konstiga skatter som ska införas eller höjas.

Sedan är det detta med företagen. Jag tyckte att det var bra att Thomas Östros vidrörde det, eftersom det har varit alldeles för lite om det i debatten. Men varför ska ni klubba till dem med en förmögenhetsskatt och en fastighetsskatt i kombination med förmögenhetsskatt som gör det mycket svårare att få fram riskkapital?

Anf. 114 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Det blir en intressant debatt det här. Anders Borg säger en sak men i praktiken har han gjort något helt annat. Han påstår att han har en jobblinje, men i själva verket har arbetslösheten ökat. Det är inte mitt fel, säger Anders Borg. Varför har vi en regering som inte vill styra ett land? Den säger bara: Det är någon annans fel, och därför kan vi inte göra någonting åt det.

Det är ganska trist med en regering som säger: Det fixar nog marknaden när det vänder igen. Det är en passiv inställning. Hörde jag rätt, Anders Borg? Jag måste nästan fråga igen. Sade Anders Borg att det har en undanträngningseffekt om man utbildar för mycket? Kan det verkligen vara möjligt? Jag hoppas att Anders Borg kan rätta till den felsägningen.

Det måste ändå vara så att våra ungdomar ska få en chans till, en chans till och en chans till. Till och med de äldre som i dag inte är rustade för de jobb som kommer i framtiden måste också få en chans till. Det kan väl inte vara möjligt att det är en undanträngningseffekt som gör att det är färre som får utbilda sig i dag. Det skulle vara väldigt trist om Anders Borg har den åsikten. Jag hoppas att det var en felsägning.

Det är 70 000 fler i utanförskap i dag. Det är inte heller vårt fel, säger Anders Borg. Men ni lovade att det skulle bli färre i utanförskap. Jag hörde inte någon gång att ni sade: Bara om det är fint väder och går bra hela tiden kommer vi att göra så att färre människor är i utanförskap. Det är 70 000 fler. Det är inte lite heller.

Då kommer Anders Borg på en annan sak. Vi ändrar statistiken. Vi tricksar och säger att man räknar på ett annat sätt nu. Med andra ord ljög Moderaterna i förra valrörelsen, eller så visste de inte bättre. Man kan åtminstone inte lita på de siffror som Moderaterna framför.

Carl B Hamilton säger att det är så märkligt att Socialdemokraterna inte vet om att det har varit kris, trots att vi berättar om att det är kris. Vi

tror på det här landet. Vi tror på möjligheternas land. Vi vill ge människor möjligheter att utbilda sig och skaffa sig ett jobb. De ska inte som nu gå i passivitet och inte få en chans.

Ni har förvärrat krisen genom att skära ned på komvux. Ni har skurit ned på arbetsmarknadspolitiska utbildningar, och ni har sabbat a-kassan. Det har förvärrat krisen i det här landet. Det har ni påstått har med jobblinjen att göra. Det har inte blivit ett enda nytt jobb av de åtgärderna. Tvärtom blir människor mindre rustade för att ta de nya jobb som kommer i framtiden.

Vi byggde upp en stark ekonomi i landet med starka fundament och ordning och reda i de offentliga finanserna. Det gjorde vi sedan ni styrde förra gången. Ni hade ju otur då. Det var en inhemsk kris, en lågkonjunktur. Sedan har vi byggt upp ekonomin och sett till att det inte på fyra år går att krascha. Vi har starka offentliga finanser och starka åtgärder som gör att det inte går att förstöra på så kort tid.

Vi står för jobblinjen. Ni står för bidragslinjen, eftersom människor i dag i allt större utsträckning får leva på socialbidrag. Än värre är att det i dag finns människor som är utanför utanförskapet. De har inte någon ersättning alls från något försäkringssystem eller genom något socialbidrag utan står helt och hållet utan med er politik.

Med er politik ökar klyftorna. Vi får ett samhälle som slits isär. Vi kan gärna jämföra oss med andra länder. Men det var vi som byggde upp den starka ekonomin, och det är vi som har byggt upp välfärden. Det vet Anders Borg mycket väl. Nu försöker han ta äran åt sig.

Anf. 115 BO BERNHARDSSON (s):

Fru talman! Jag kunde inte bärga mig riktigt. Anders Borg önskade mig en trevlig sommar. Det hann jag inte göra. Men det var inte därför som jag begärde ordet.

Det återkommer ständigt i de ekonomisk-politiska debatterna. Kungsorden för den borgerliga regeringen är att det måste bli billigare att anställa. Man kritiserar ständigt Socialdemokraterna när vi föreslår en eller annan skattehöjning, med utgångspunkten att de nya jobben då blir omöjliga. Då kommer inte de nya jobben. Kungslinjen är: Det måste bli billigare att anställa. Man kan inte ha några nya skatter, eftersom då blir det inte några jobb.

Jag måste be Anders Borg att reflektera lite över hur det hänger ihop. Man ska naturligtvis inte ha skatter eller pålagor på företagen som är onödiga. Det ska man självklart inte. Vi har skatter för att finansiera välfärden, bygga vägar, hålla utbildningssystemet i skick, sjukvården och allt möjligt. De har vissa uppgifter.

Om man haft utgångspunkten under 1900-talet att vi ska skapa jobb genom att det ska bli billigare att anställa garanterar jag, Anders Borg, att Sverige hade stått kvar i fattigsamhället. Det hade fortfarande varit för handen i Sverige. Utveckling bygger på produktivitetshöjning så att de nya företagen och de nya jobben orkar bära högre löner och högre skatter och bidra alltmer till välfärden som skolan, sjukvården och sådant.

Det är vad som är utveckling. Jag har ideligen i den här kammaren hört, och också under den ekonomisk-politiska debatten, enkla påståenden om att det måste bli billigare. Nej, Anders Borg, det är inte så man skapar jobb och utvecklingskraft. Det är genom tekniska innovationer,

produktivitetsförbättringar, utveckling, utbildning och större satsning på skola, forskning och så vidare.

Hade vi följt det råd som ständigt upprepas i denna kammare av Anders Borg och den borgerliga regeringen att vi ska göra det billigare att anställa hade Sverige stått kvar i fattigsamhället. Det måste finnas ett tryck att förbättra produktiviteten. Man måste plocka ut den ökade produktionsförmågan till välfärdssystemen, men inte enbart till dem, så att människor kan förbättra sin tillvaro.

Det är poängen med produktionen. Den är inte till för sin egen skull. Företagen är inte till för företagets skull. Människor ska inte behöva ställa upp för företagen i alla lägen och vara beredda att sänka löner. Samhället ska inte säga: Vi backar undan. Vi vill inte ha något till skolan och välfärden.

Detta är en grav missuppfattning, Anders Borg, varje gång du säger att det måste bli billigare att anställa. Det hindrar inte att det ibland är så att man kan stimulera vissa sektorer eller vissa avgränsade områden genom att tillfälligt underlätta till exempel när konjunkturen är väldigt svag och det finns arbetslöshet. Det kan man visst göra.

Men som generell princip, vilket ni har upphöjt den till i den borgerliga regeringen, är det en fullständigt katastrofal ekonomisk politik. Det är inte utveckling. Det är avveckling. Det är avveckling av välfärdsstaten och avveckling av jobben.

Anf. 116 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Den provosten som Thomas Östros väljer att lägga sin politik på och där den ska provas är framtidens stora utmaning. Det handlar om hur vi ska återställa offentliga finanser, klara en åldrande befolkning och säkra välfärden med en åldrande befolkning. Det är framtidens utmaningar. Låt oss då titta på politiken.

Bo Bernhardsson säger att det inte ska bli billigare att anställa. Det är ju så politiken ser ut. Fördubblade arbetsgivaravgifter för unga är inte att göra det billigare. Det blir mycket dyrare att anställa. När återhämtningen först kommer är man framme med kostnadsklubban.

När det gäller kilometerskatten nämner man omvandlingstryck. Det kommer att bli ett omvandlingstryck på Saab, Scania och Sandvik och på alla de andra ställen där jobben hotas av denna märkliga politik från ett parti som har ett förflutet i industrisamhället.

Sedan är det bensinskatten, denna skatt som är riktad mot pensionärer och barnfamiljer på landsbygden, återläggningen av hela bidragssystemet och flaskhalsarna. Vi ser vartåt det barkar. Det blir dyrare att anställa. Det blir färre som är på arbetsmarknaden. Risken skulle öka för att inflation och kostnadstryck stryper tillväxten och sysselsättningen och cementserar arbetslösheten.

Jag ska vara ärlig. Detta är illa, och det har jag många gånger framhållit. Men det är inte det värsta med den rödgröna politiken. Det mest problematiska är synen på kunskap. Vi har haft en utbildningsminister som i rekordfart har återupprustat svenskt utbildningssystem. Betyg kommer nu tidigare. Det blir nationella prov, ordentlig utvärdering, lärarutbildning, validering, kunskapsförstärkning, starkare ställning för matematiken tidigt i skolan, lärlingssystem och återupprättad yrkesutbildning. Här ska socialdemokratin göra upp med Miljöpartiet och Väs-

terpartiet, partier som är negativa till betyg, som är negativa till lärarens starka ställning i klassrummet i termer av kunskap, som är negativa till ordning och reda i klassrummen, som är negativa till nationella prov och som är negativa till att ge en ökad satsning på matematik, naturvetenskap och teknik.

Socialdemokraterna saknar genom sitt samarbete en kunskapspolitik. Därför kraschlandar ju Bo Bernhardssons argumentation på provostenen. Det blir ingen teknik och ingen utveckling, inga välbetalda välståndsjobb i en växande exportsektor om man inte förmår att prioritera utbildning. Det är båda benen som saknas i den socialdemokratiska politiken. Man nedmonterar arbetslinjen och man nedmonterar kunskapslinjen. Därmed kommer Sverige inte att stå starkt och inte att röra sig framåt.

Sverigebilden – låt oss vara stolta över Sverige. Låt oss vara stolta över att vi har mindre inkomstskillnader och större ekonomisk trygghet. Kanske några länder ska nämnas i samma liga, Danmark, Finland och Holland, de andra alliansstyrda länderna i Europa där trygghet, välfärd och rättvisa står högt upp på dagordningen. Inte som i Spanien där nedskärningar eller i Storbritannien där skattehöjningar nu ska betala för tidigare misstag.

Framtiden – hur kan det vara en framtidspolitik att nedmontera kunskapslinjen? Hur kan vi möta framtidens utmaningar med att nedmontera arbetslinjen? Vilken av framtidsutmaningarna ställs i bättre dager av att ta tillbaka arbetslinjen och backa på kunskapspolitiken? För mig är det en obegriplig politik som faller hårt mot provostenen.

Anf. 117 THOMAS ÖSTROS (s):

Fru talman! Just detta, att inte ha förmågan att prioritera skolan, är väl det som utmärker den här regeringen, liksom att skattesänkningar, ytterligare skattesänkningar och ytterligare skattesänkningar ständigt går före välfärden, skolan och förskolan. 25 000 har fått lämna kommuner och landsting, även om man räknar in det som har privatiserats. Inte med ett ord diskuterar finansministern detta.

Statsministern har ju garanterat att välfärden har gått oskadd genom krisen. Så är inte fallet. Det innebär större grupper i förskolan. Det blir sämre start för barnen i deras kunskapsutveckling. Det innebär att lärare har sagts upp. Det innebär att man har lagt åt sidan den möjlighet man hade att förbättra kunskapsresultaten i skolan.

Jag är glad att Anders Borg säger att han vill tillbaka till överskott. Jag har i hela min politiska gärning fått debattera både mot höger och vänster om behovet av överskottsmål. Nu har vi både vänster och höger med på det tåget. Det är bra. Det är bra för Sverige. Det är det som har byggt svenska offentliga finanser så starka i grunden. Att ständigt prioritera skattesänkningar framför det som är så oerhört viktigt i välfärden, inte minst skolan, är för mig obegripligt.

Kilometerskatt är döden för industrin, säger Anders Borg. Vi exporterar våra tunga lastvagnar, inte minst till Tyskland, det ledande industrilandet i Europa. De har kilometerskatt. De ser till att få finansiering för att investera i infrastruktur. Det tycker jag är klok politik. Det ingår i ansvarsfulla offentliga finanser att man finansierar stora investeringar.

Ditt misslyckande, Anders Borg, kommer att förbli att du misslyckades med arbetsmarknaden. Idén om att ökade klyftor skapar nya jobb har

Prot. 2009/10:144
28 juni

Svar på
interpellationer

inte fungerat. Nu stiger jämviktsarbetslösheten inte bara hela denna mandatperiod utan de kommande åren. Det som vi socialdemokrater visade var att det med aktiv arbetsmarknadspolitik, investeringar i utbildning och med trygghetssystem som gjorde att människor kunde ställa om gick att pressa ned den långsiktiga arbetslösheten år för år. Det du har bidragit med är att du har pressat upp den långsiktiga arbetslösheten år för år. Det är ett stort misslyckande på arbetsmarknaden som vi kommer att få bära under många års arbete med att sanera.

Anf. 118 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Visst är det så att vi ska ha ett Kunskapssverige. Visst är det så att vi ska ha människor som har en bra utbildning och som har en modern utbildning som gör att de kan ta de nya jobben. Visst är det så, Anders Borg. Det är därför som vi tycker att det är så anmärkningsvärt att ni har varit emot alla reformer som vi har gjort för skolan.

När vi har byggt ut högskolorna i det här landet har Moderaterna sagt: Oj, det är de där byggehögskolorna. Dem kan vi inte satsa på. Nej, vi ska inte ha högskolor för alla i hela landet. Det har Moderaterna stått i den här kammaren och sagt. Varje skolreform som vi har genomfört, som har gjort att fler ska vara med in i kunskapssamhället, har ni varit emot.

Nu står Anders Borg här och säger: Vi är för en bra skola, för vi ska ha ordning och reda. Ska det vara lärlösa lektioner då? Ni drar ju ned på antalet anställda i välfärden. Ni drar ju ned på antalet lärare, på människor inom äldreomsorgen, på människor inom barnomsorgen och på människor på fritidsgårdarna. Barnen ska klara sig själva. De ska ha ordning och reda, säger Anders Borg. De ska få betyg. Men det blir färre vuxna som ska ta hand om dem, som ska hjälpa dem att skaffa sig sin kunskap.

Ja, Anders Borg, vi ska bygga det här landet med kunskap och med fler jobb. Då ska man inte göra som ni gör. Man ska inte riva ned tryggheten och man ska inte fördriva människor från välfärdssektorn. Vi ska ju bygga den stark. Vi ska ju gå in i framtiden på ett sådant sätt att människor kan ta de nya jobben, inte som ni säger, att utbildning är undanträngning.

När det gäller arbetsmarknadspolitiska åtgärder, arbetsmarknadspolitiska utbildningar eller komvux säger Anders Borg: Nej, det kan vi inte ge dem, för då kanske de stannar där. Tänk om de lär sig för mycket! Vilken hemsk situation det skulle vara, Anders Borg.

Vi tror ju på människorna. Vi tror ju att de vill skaffa sig en utbildning. Vi tror att de vill vara med och bygga ett nytt, modernt och tryggt samhälle.

Trevlig sommar!

Anf. 119 BO BERNHARDSSON (s):

Fru talman! Jag gjorde ett seriöst försök att få till stånd någon sorts principiellt samtal om utvecklingens grunder. Då upprepar Anders Borg allt han har sagt tidigare om att det inte ska bli billigare att anställa. Sedan räknar han upp alla skattehöjningar som han menar är utvecklingsfientliga och slår ut jobb.

Jag gjorde i alla fall ett försök att få till stånd någon sorts vettigt resonemang om vad utveckling är för någonting. Om man tittar på hela 1900-talet, eller vilken tid man vill egentligen, kan man notera att utvecklingen går framåt därför att jobben får ett ökat förädlingsvärde och företagen blir bättre på att producera. Man producerar effektivare och så vidare.

Det var det jag försökte ta upp, men jag var inte särskilt framgångsrik där utan jag fick argumenten en gång till. De argumenten innebär i princip att passiv arbetsmarknadspolitik kallas för aktiv arbetsmarknadspolitik och avvecklingspolitik kallas för utvecklingspolitik. Det borgerligheten gör nu är att bedriva en politik för låga löner. Man bedriver en politik för att privatisera välfärden. Det är ingen välfärdspolitik och det är ingen jobbpolitik. Det är en avvecklingspolitik. Det tycker jag att vi har fått bekräftat i den här debatten.

Anf. 120 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! KI säger att sysselsättningen kommer att öka med 100 000 för 2010–2012. Den har ökat med 75 000 jämfört med 2006, säger KI. 100 000 färre är beroende av sociala ersättningar. Tillväxten är 3 procent; starkast av de västliga industriländerna Sverige, Danmark och Holland. Ett antal alliansstyrda välfärdsstater lämnar krisen i bättre skick än praktiskt taget alla andra länder när det gäller trygghet, offentliga finanser och välfärd.

Låt oss inte vända tillbaka. Socialdemokraterna talar om utbildning, men vi hör vad de säger. Man tror inte på betygen som instrument för att ungdomar ska kunna mäta sina kunskaper. Man hade tid att komma tillbaka med förslag till nationella prov så att det skulle bli bättre ordning. Men det gjorde man inte under sitt långa regeringsinnehav. Lärarutbildningen blev förödd i en ideologisk ambition att komma ifrån den gamla pluggskolan och det gamla kunskapssamhället. Yrkesutbildningar nedvärderades.

Det är detta som är det tragiska dilemma för Socialdemokraterna, nämligen att varje instrument för kunskap och social rörlighet lämnar man bakom sig i sin allians med Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Vi förstår vad som händer på en arbetsmarknad med denna chockpolitik. Thomas Östros tycker att kilometerskatten är ett bra instrument. 300 000 för en ny Scaniabil i långdistanstrafik som går 25 000 mil. 350 000 kronor per år i skattechock. Det är en skattechock mot industri och utveckling för en framtid.

Här är valen tydliga: Vi står för en arbetsmarknad med trygghet och jobb. Vi står för starka offentliga finanser. Vi står för kunskap. Socialdemokraterna står för arbetslöshet och orättvisa.

Trevlig sommar!

Överläggningen var härmed avslutad.

17 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Propositioner
2009/10:237 till justitieutskottet
2009/10:239 till miljö- och jordbruksutskottet

Skrivelse
2009/10:234 till arbetsmarknadsutskottet

18 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Proposition
2009/10:240 Granskning av interna modeller för att beräkna riskkänsligt kapitalkrav för försäkringsföretag

EU-dokument

KOM(2010)291 Rapport från kommissionen Årsrapport 2009 om förbindelserna mellan Europeiska kommissionen och de nationella parlamenten

KOM(2010)283 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 663/2009 om inrättande av ett program för hjälp till ekonomisk återhämtning genom finansiellt stöd från gemenskapen till projekt på energiområdet

KOM(2010)336 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) om ändring av rådets förordning (EG) nr 1234/2007 ("enda förordningen om de gemensamma organisationerna av marknaden") vad gäller det stöd som beviljats inom ramen för det tyska alkoholmonopolet

19 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 23 juni

2009/10:933 Mobilabonnemang genom handburen terminal

av *Maria Stenberg* (s)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2009/10:934 Handlingsplan om mäns våld mot kvinnor

av *Fredrik Lundh Sammeli* (s)

till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2009/10:935 Förföljelse av kristna minoriteter i Iran

av *Lennart Sacrédeus* (kd)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2009/10:936 Internationellt förbud mot djuphavsutvinning av olja
av *Birgitta Eriksson* (s)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

Prot. 2009/10:144
28 juni

2009/10:937 Schweiz och öppenheten
av *Hans Olsson* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2009/10:938 Mänskliga rättigheter
av *Carin Runeson* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2009/10:939 Asyl och rättspraxis
av *Åsa Lindestam* (s)
till statsrådet Tobias Billström (m)

2009/10:940 Resurser till klimatinvesteringar för mindre kommuner
av *Aleksander Gabelic* (s)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2009/10:941 Nytt CFE-avtal
av *Aleksander Gabelic* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2009/10:942 Stärkande av MR-rådet
av *Aleksander Gabelic* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

den 24 juni

2009/10:943 Bunge flygfält
av *Kenneth Johansson* (c)
till försvarsminister Sten Tolgfors (m)

2009/10:944 Homeopatiska läkemedel
av *Gunnel Wallin* (c)
till socialminister Göran Hägglund (kd)

2009/10:945 JAS 39 Gripens förmåga att beakta vindkraftverk
av *Staffan Danielsson* (c)
till försvarsminister Sten Tolgfors (m)

2009/10:946 Politiska flyktingar från Iran
av *Amineh Kakabaveh* (v)
till statsrådet Tobias Billström (m)

2009/10:947 Decentraliserat ansvar för mänskliga rättigheter
av *Aleksander Gabelic* (s)
till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2009/10:948 Svenskt truppbidrag till FN
av *Aleksander Gabelic* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2009/10:949 Miljöteknikexport
av *Aleksander Gabelic* (s)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

den 28 juni

2009/10:950 Mätbara mål för jämställdhet inom försvaret
av *Åsa Lindestam* (s)
till försvarsminister Sten Tolgfors (m)

Frågorna 2009/10:933–949 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 29 juni.

Fråga 2009/10:950 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll måndagen den 4 oktober.

20 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 23 juni

2009/10:898 Mc- och mopedolyckorna

av *Birgitta Eriksson* (s)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2009/10:912 Nordiskt ambassadsamarbete

av *Sinikka Bohlin* (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2009/10:913 Förbud mot mopeder på cykelbanor

av *Karin Svensson Smith* (mp)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2009/10:914 Ersättning för skador i samband med stormen Per

av *Christer Engelhardt* (s)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2009/10:917 Lundin Oil

av *Peter Hultqvist* (s)

till statsminister Fredrik Reinfeldt (m)

2009/10:929 Stoltenbergrapporten och försvarspolitiken

av *Hans Olsson* (s)

till försvarsminister Sten Tolgfors (m)

den 24 juni

2009/10:919 P 7 Revingeheds framtid

av *Allan Widman* (fp)

till försvarsminister Sten Tolgfors (m)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 29 juni.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdet början till och med 8 § anf. 39,
av tredje vice talmannen därefter till och med 12 § anf. 75 (delvis),
av talmannen därefter till och med 16 § anf. 113 (delvis) och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Anmälan om kompletteringsval till utskott.....	1
3 § Meddelande om skriftliga frågor under sommaruppehållet	1
4 § Svar på interpellation 2009/10:470 om utveckling av skolans resultat	1
Anf. 1 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	1
Anf. 2 MARIE GRANLUND (s)	3
Anf. 3 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	3
Anf. 4 MARIE GRANLUND (s)	4
Anf. 5 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	5
Anf. 6 MARIE GRANLUND (s)	6
Anf. 7 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	7
5 § Svar på interpellation 2009/10:483 om vårdnadsbidraget och det svenska språket.....	7
Anf. 8 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	7
Anf. 9 IBRAHIM BAYLAN (s)	9
Anf. 10 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	10
Anf. 11 IBRAHIM BAYLAN (s).....	11
Anf. 12 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	12
Anf. 13 IBRAHIM BAYLAN (s).....	12
Anf. 14 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	13
6 § Svar på interpellation 2009/10:498 om lärartätheten i den svenska skolan.....	14
Anf. 15 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	14
Anf. 16 IBRAHIM BAYLAN (s).....	14
Anf. 17 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	15
Anf. 18 IBRAHIM BAYLAN (s).....	16
Anf. 19 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	17
Anf. 20 IBRAHIM BAYLAN (s).....	18
Anf. 21 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	18
7 § Svar på interpellationerna 2009/10:397, 402 och 468 om skattesystemet och rättvisa skatter	19
Anf. 22 Finansminister ANDERS BORG (m)	19
Anf. 23 JASENKO OMANOVIC (s).....	19
Anf. 24 PER SVEDBERG (s).....	20
Anf. 25 LARS JOHANSSON (s).....	21
Anf. 26 ROGER TIEFENSEE (c).....	22
Anf. 27 Finansminister ANDERS BORG (m)	23
Anf. 28 JASENKO OMANOVIC (s).....	24
Anf. 29 PER SVEDBERG (s).....	24
Anf. 30 LARS JOHANSSON (s).....	25
Anf. 31 ROGER TIEFENSEE (c).....	26
Anf. 32 Finansminister ANDERS BORG (m)	27
Anf. 33 JASENKO OMANOVIC (s).....	28

Anf. 34 PER SVEDBERG (s)	28
Anf. 35 LARS JOHANSSON (s)	29
Anf. 36 Finansminister ANDERS BORG (m).....	29
8 § Svar på interpellation 2009/10:419 om Tullverket.....	30
Anf. 37 Finansminister ANDERS BORG (m).....	30
Anf. 38 LARS JOHANSSON (s)	31
Anf. 39 GUNNAR ANDRÉN (fp)	31
Anf. 40 Finansminister ANDERS BORG (m).....	32
Anf. 41 LARS JOHANSSON (s)	33
Anf. 42 Finansminister ANDERS BORG (m).....	33
9 § Svar på interpellation 2009/10:398 om nytt skatteavtal med Danmark.....	34
Anf. 43 Finansminister ANDERS BORG (m).....	34
Anf. 44 LEIF JAKOBSSON (s)	34
Anf. 45 Finansminister ANDERS BORG (m).....	35
Anf. 46 LEIF JAKOBSSON (s)	36
Anf. 47 Finansminister ANDERS BORG (m).....	37
Anf. 48 LEIF JAKOBSSON (s)	38
Anf. 49 Finansminister ANDERS BORG (m).....	39
10 § Svar på interpellation 2009/10:400 om erfarenheterna av EU-insatser vid finansiella kriser	39
Anf. 50 Finansminister ANDERS BORG (m).....	39
Anf. 51 BOSSE RINGHOLM (s).....	40
Anf. 52 Finansminister ANDERS BORG (m).....	41
Anf. 53 BOSSE RINGHOLM (s).....	42
Anf. 54 Finansminister ANDERS BORG (m).....	43
Anf. 55 BOSSE RINGHOLM (s).....	44
Anf. 56 Finansminister ANDERS BORG (m).....	45
11 § Svar på interpellation 2009/10:406 om skattenivån	46
Anf. 57 Finansminister ANDERS BORG (m).....	46
Anf. 58 LARS JOHANSSON (s)	46
Anf. 59 GÖRAN PETTERSSON (m)	47
Anf. 60 Finansminister ANDERS BORG (m).....	48
Anf. 61 LARS JOHANSSON (s)	49
Anf. 62 GÖRAN PETTERSSON (m)	50
Anf. 63 Finansminister ANDERS BORG (m).....	51
Anf. 64 LARS JOHANSSON (s)	52
Anf. 65 Finansminister ANDERS BORG (m).....	52
Ajournering.....	53
Återupptagna förhandlingar	53
12 § Svar på interpellationerna 2009/10:416, 441, 436 och 490 om ökade klyftor	53
Anf. 66 Finansminister ANDERS BORG (m).....	53
Anf. 67 SYLVIA LINDGREN (s).....	54
Anf. 68 VERONICA PALM (s)	55
Anf. 69 EVA-LENA JANSSON (s)	56
Anf. 70 MONICA GREEN (s)	57
Anf. 71 Finansminister ANDERS BORG (m).....	58

Anf. 72 SYLVIA LINDGREN (s)	59
Anf. 73 VERONICA PALM (s).....	60
Anf. 74 EVA-LENA JANSSON (s).....	61
Anf. 75 MONICA GREEN (s).....	62
Anf. 76 Finansminister ANDERS BORG (m)	63
Anf. 77 SYLVIA LINDGREN (s)	64
Anf. 78 VERONICA PALM (s).....	64
Anf. 79 EVA-LENA JANSSON (s).....	65
Anf. 80 MONICA GREEN (s).....	65
Anf. 81 Finansminister ANDERS BORG (m)	66
13 § Svar på interpellationerna 2009/10:445 och 495 om	
koldioxidskatten.....	67
Anf. 82 Finansminister ANDERS BORG (m)	67
Anf. 83 MONICA GREEN (s).....	67
Anf. 84 ANDERS YGEMAN (s).....	68
Anf. 85 ROGER TIEFENSEE (c).....	69
Anf. 86 Finansminister ANDERS BORG (m)	70
Anf. 87 MONICA GREEN (s).....	71
Anf. 88 ANDERS YGEMAN (s).....	72
Anf. 89 ROGER TIEFENSEE (c).....	73
Anf. 90 Finansminister ANDERS BORG (m)	73
Anf. 91 MONICA GREEN (s).....	74
Anf. 92 ANDERS YGEMAN (s).....	74
Anf. 93 Finansminister ANDERS BORG (m)	75
14 § Svar på interpellation 2009/10:476 om omställning av	
den svenska fordonsparken	76
Anf. 94 Finansminister ANDERS BORG (m)	76
Anf. 95 ANDERS YGEMAN (s).....	76
Anf. 96 ROGER TIEFENSEE (c).....	77
Anf. 97 Finansminister ANDERS BORG (m)	78
Anf. 98 ANDERS YGEMAN (s).....	79
Anf. 99 ROGER TIEFENSEE (c).....	79
Anf. 100 Finansminister ANDERS BORG (m)	80
15 § Svar på interpellation 2009/10:463 om finanspolitiska	
åtgärder	80
Anf. 101 Finansminister ANDERS BORG (m)	80
Anf. 102 BO BERNHARDSSON (s).....	81
Anf. 103 Finansminister ANDERS BORG (m)	82
Anf. 104 BO BERNHARDSSON (s).....	83
Anf. 105 Finansminister ANDERS BORG (m)	84
Anf. 106 BO BERNHARDSSON (s).....	85
Anf. 107 Finansminister ANDERS BORG (m)	86
16 § Svar på interpellation 2009/10:469 om en ekonomisk	
politik för bättre arbetsmarknad och fler jobb.....	86
Anf. 108 Finansminister ANDERS BORG (m)	86
Anf. 109 THOMAS ÖSTROS (s)	87
Anf. 110 CARL B HAMILTON (fp).....	88
Anf. 111 Finansminister ANDERS BORG (m)	89

Anf. 112 THOMAS ÖSTROS (s).....	90	Prot. 2009/10:144
Anf. 113 CARL B HAMILTON (fp)	91	28 juni
Anf. 114 MONICA GREEN (s)	92	
Anf. 115 BO BERNHARDSSON (s)	93	
Anf. 116 Finansminister ANDERS BORG (m).....	94	
Anf. 117 THOMAS ÖSTROS (s).....	95	
Anf. 118 MONICA GREEN (s)	96	
Anf. 119 BO BERNHARDSSON (s)	96	
Anf. 120 Finansminister ANDERS BORG (m).....	97	
17 § Hänvisning av ärenden till utskott	98	
18 § Bordläggning.....	98	
19 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	98	
20 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	100	
21 § Kammaren åtskildes kl. 19.21.....	101	

